

हनुमाननगर कंकालिनी नगरपालिका
नगर वस्तुस्थिति विवरण २०७६

तयारी गर्ने:

Centre for Sustainable Development Studies Pvt. Ltd.
Lalitpur

स्वीकृत गर्ने:

हनुमाननगर कंकालिनी नगरपालिका
नगर कार्यपालिकाको कार्यालय,
प्रदेश नं. २, सप्तरी
२०७६

दस्तावेज

प्रकाशक

प्राविधिक सहयोग
सर्वाधिकार
मिति
वेभसाइट

नगर वस्तुस्थिति विवरण (Municipality Profile Document)
हनुमाननगर कंकालिनी नगर कार्यपालिकाको कार्यालय

सेन्टर फर सस्टेनेबल डेभलपमेन्ट स्टडिज प्रा.लि.

प्रकाशकमा

२०७६ बैशाख

<http://www.hanumannagarmun.gov.np>

हनुमाननगर कङ्कालिनी नगरपालिका

हनुमाननगर कङ्कालिनी नगरपालिकाको कार्यालय

हनुमाननगर, सप्तरी

प्रदेश नं. २

प्रकाशकीय

नेपालको संविधान र तत्सम्बन्धी नीतिगत व्यवस्था बमोजिम स्थानीय सरकारका रूपमा नगरपालिकाले सेवा प्रवाह तथा विकास निर्माण मार्फत जन आकांक्षा सम्बोधनको ऐतिहासिक जिम्मेवारी नव निर्वाचित जनप्रतिनिधिहरूमा रहेको छ। संघीय शासन व्यवस्थाको रूपमा स्थानीय तह, प्रदेश र संघ माझ समन्वय, सहकार्य र सह अस्थित्वको सिद्धान्तका आधारमा शासन संचालनको अपेक्षा गरीए जस्तै स्थानीयस्तरमा पनि राजनीतिक दल, विषयगत निकाय, समुदायमा आधारित संस्था, स्थानीय समुदाय, नीजि क्षेत्र र विकास साभेदार तथा गैसससँगको निकटतम सहकार्य र समन्वयबाट अपेक्षित परिवर्तन सुनिश्चित हुने विश्वास गर्न सकिन्छ। स्थानीय सरकार संचालनको बलियो आधार तयार गरी सेवा प्रवाह र विकास निर्माण प्रभावकारी गराउन नगरपालिकाको समग्र पक्षको क्षेत्रगत तथा खण्डिकृत तथ्याङ्कखुल्ने गरी वस्तुस्थिति विवरण वा पार्श्वचित्र तयार गर्नु अत्यन्त महत्वपूर्ण कार्य हो। यहि कुरालाई नेपाल सरकारले नीतिगत निर्णय र मार्गदर्शनका आधारमासचेत समेत गराएको छ। नगरपालिकाको विकासको विद्यमान स्थितिको विश्लेषण गरी नगर विकासको प्रयासलाई दिशानिर्देश गर्न एकीकृत, आवधिक तथा वार्षिक नगर विकास योजना तर्जुमा, योजनाको नतिजामूलक अनुगमन तथा नगरपालिकाको विकासका प्रयासहरूको प्रभावको लेखाजोखा गर्न नगर वस्तुस्थिति विवरण तयारी तथा अद्यावधिक गर्नु जरुरी रहेको छ।

नगरपालिकाको समग्र नेतृत्व, विषयगत कार्यालय तथा नगर विकासका समग्र सरोकारवालाको सहयोग तथा सहकार्य र सेन्टर फर सस्टेनेबल डेभलपमेन्ट स्टडिज प्रा.लि.को प्राविधिक सहयोगमा नगरपालिकाको नगर वस्तुस्थिति विवरण (Digital Municipal Profile) तयार गरिएको छ। यस वस्तुस्थिति विवरणले यस क्षेत्रको सेवा प्रवाह, नीति निर्माण, आन्तरिक आय बृद्धि तथा विकास प्रकृत्यालाई मार्गदर्शन गर्ने विश्वास लिएको छु। यसका अतिरिक्त, नगर विकासका लागि सहकार्य गर्ने अन्य निकाय लगायत गैसस तथा विकास साभेदारका लागि पनि उल्लेखित विवरण महत्वपूर्ण र सहयोगी हुनेछ। यस नगरपालिकाको विकास र सम्मृद्धिको सपना सबैको एकता, साभा प्रयास र प्रतिवद्धता बाट प्राप्त हुने कुराको पुनः स्मरण गर्न चाहन्छु।

अन्त्यमा, नगरवस्तुस्थिति विवरण तयारीको कार्यमा सहयोग र परामर्श प्रदान गर्ने नगरपालिकाका निर्वाचित पदाधिकारीहरू, राजनीतिक दल, कर्मचारी र प्राविधिक सहयोग गर्ने सेन्टर फर सस्टेनेबल डेभलपमेन्ट स्टडिज प्रा.लि.का प्राविधिक सहयोगकर्ता डिक नारायण चौधरी र प्रकाश राई सहित सबैको योगदानको उच्च कदर गर्दै धन्यवाद ज्ञापन गर्दछु।

धन्यवाद !

.....
शैलेश कुमार शाह

नगर प्रमुख

हनुमाननगर कङ्कालिनी नगरपालिका

हनुमाननगर कङ्कालिनी नगरपालिकाको कार्यालय

हनुमाननगर, सप्तरी

प्रदेश नं. २

मन्तव्य

नवगठित नगरपालिका जनताको सबैभन्दा निकटको सरकारका रूपमा स्थानीय शासन संचालन र व्यवस्थापनका लागि नयाँ अनुभवका साथ अगाडी बढिरहेका छ। विद्यमान कानूनी तथा नीतिगत व्यवस्थाका अतिरिक्त साधन र स्रोतको सीमा भित्र रहेर शासन संचालन र व्यवस्थापन चुनौतिपूर्ण कार्यका रूपमा देखिएको छ। जनताले प्राप्त गर्ने सेवा सुविधालाई छिटो, छरितो र प्रभावकारी बनाई संघीय प्रणालीको सुदृढीकरण, दीगो शान्ति, सुशासन, विकास र समृद्धिको आकांक्षा पुरा गर्ने दिशामा महत्वपूर्ण जिम्मेवारी नगरपालिकामा रहेको छ। स्थानीय तहमा अन्तरनिहित अधिकार तथा अधिकारको बाँडफाँड र कार्यसम्पादन सम्बन्धी विषयलाई विद्यमान कानूनी तथा नीतिगत व्यवस्थाले रेखांकन गरेको छ। स्थानीय शासन ऐन संसदमा विचाराधिन रहेको र प्रदेशस्तरीय संयन्त्र तथा कानून तयार नभइ सकेको हालको अवस्थामा नेपालको संविधान, कार्य विस्तृतिकरण प्रतिवेदन, स्थानीय तहको सेवा संचालन तथा व्यवस्थापन सम्बन्धी आदेश २०७४ र स्थानीय शासन ऐन सम्बन्धीविधेयकमा अन्तरनिहित अधिकारको बाँडफाँड र कार्यसम्पादन सम्बन्धी विषय प्रष्ट पाउँदै वस्तुस्थिति विवरण तयारी र अद्यावधिक गर्नु पर्ने कुरालाई महत्वपूर्ण रूपमा उठान गरेको छ। संघीय मामिला तथा स्थानीय विकास मन्त्रालयले वस्तुस्थिति विवरण तयारी गर्न सचेत गराइ यसको ढाँचा समेत उपलब्ध गराएको वर्तमान अवस्थामा समग्र नगरपालिकाको विकासको अवस्था र वस्तुगत स्थिति भल्कने खण्डीकृत तथाङ्कसहितको क्षेत्रगत विवरण खुल्ने वस्तुस्थिति विवरण तयार गरी अद्यावधिक गर्दै लैजानु आवश्यक छ।

नगर वस्तुस्थिति विवरणले नीति, कानून, मापदण्ड र योजना निर्माणका अतिरिक्त कार्यान्वयन र नियमनका लागि आवश्यक सूचना प्रदान गर्नेछ। यस विवरणले नगरपालिकाको विकासमा समन्वय र सहकार्य गर्ने निकाय तथा विकास साभेदार गैसस, नीजि क्षेत्रलाई समेत मार्गदर्शन प्रदान गर्ने अपेक्षा गरेको छ। समय, स्रोत र साधनको सिमितता वावजुद सरोकारवालासँगको छलफल र द्वितीय तथ्यांकको उपयोग गरी तयार गरीएको यस नगरपालिकाको वस्तुस्थिति विवरण (Digital Profile) तयारीको पहिलो प्रयास सफल भएकोमा खुशि व्यक्त गर्न चाहन्छु। पहिलो प्रयास भएका कारणले वस्तुस्थिति विवरणमा हुन सक्ने कमि कमजोरीहरूलाई क्रमशः सुधार र अद्यावधिक गर्दै लगिने छ।

अन्तमा, वस्तुस्थिति विवरण तयारी कार्यमा नेतृत्वदायी भूमिका खेल्ने अध्यक्ष तथा उपाध्यक्ष लगायत सबै निर्वाचित पदाधिकारी, कर्मचारी र सबै सरोकारवाला तथा प्राविधिक सहयोग प्रदान गर्ने सेन्टर फर सस्टेनेबल डेभलपमेन्ट स्टडिज प्रा.लि.का प्राविधिक सहयोगकर्ता डिक नारायण चौधरी र प्रकाश राई सहित सबैलाई धन्यवाद दिन चाहन्छु। आगामी दिनमा सबैको साथ र सहयोगले नगरपालिकाको विकास प्रकृया, शासन सञ्चालन र व्यवस्थापन सहज र उत्साहप्रद हुनेछ भन्ने अपेक्षा राखेकी छु।

धन्यवाद !

.....
सरितादेवी यादव, सिपलिया
नगर उप-प्रमुख

हनुमाननगर कङ्कालिनी नगरपालिका

हनुमाननगर कङ्कालिनी नगरपालिकाको कार्यालय

हनुमाननगर, सप्तरी

प्रदेश नं. २

दुई शब्द

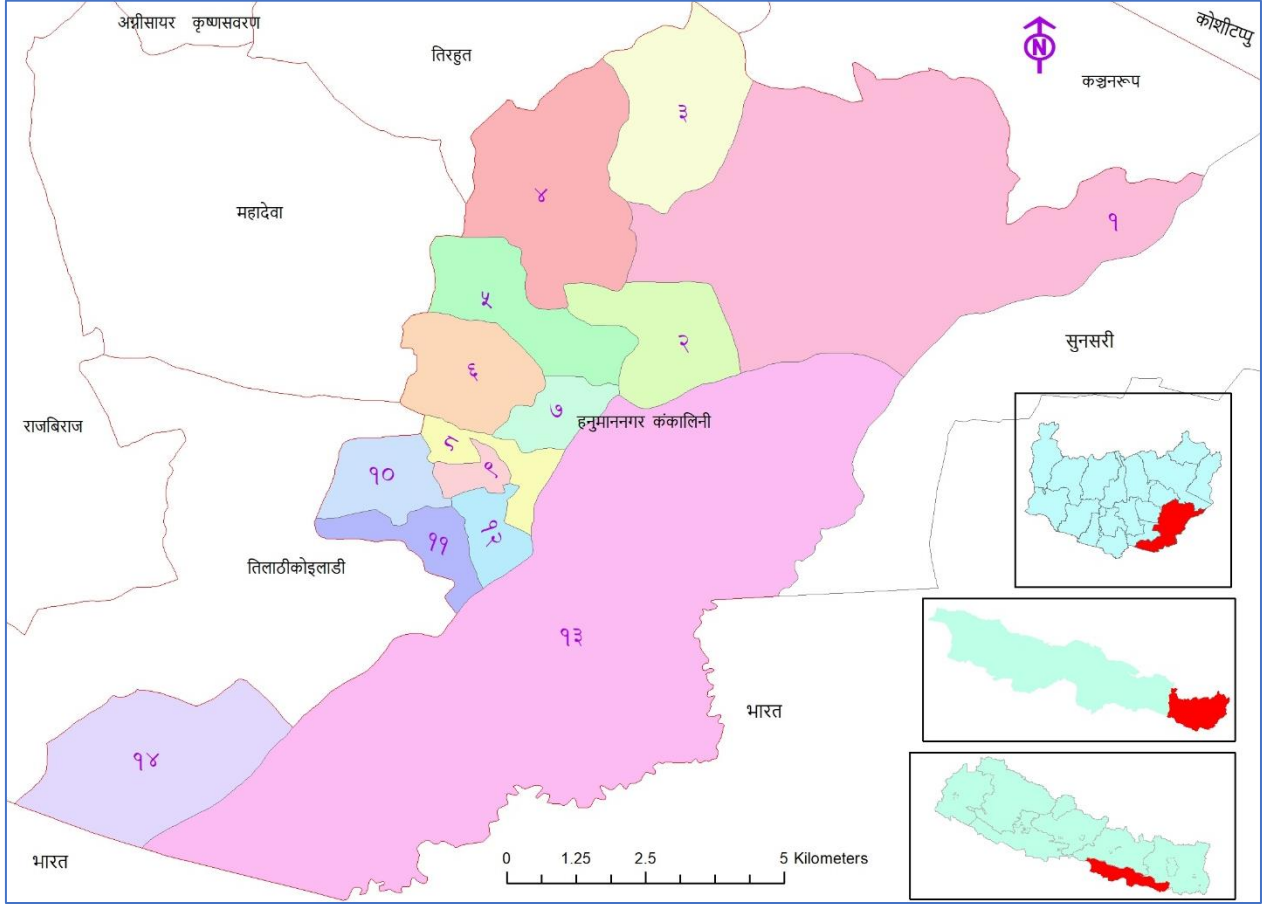
नेपालको संविधान र स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४ अनुसार हनुमाननगर कङ्कालिनी नगरपालिका जनताको सबै भन्दा निकटको सरकारको रूपमा स्थापित हुने क्रममा छ । वार्षिक निति तथा कार्यक्रम, आवधिक योजनाको माध्यमबाट नगरको योजनाबद्ध विकास गर्नु पर्ने जिम्मेवारीलाई आत्मसाथ गरेर संस्थागत प्रयासहरु भैरहेका छन् । संविधानले दिएको स्थानीय सरकारका अधिकारका क्षेत्रहरुलाई स्थानीय जनताकाको आवश्यकता र चाहना अनुरूप योजनाबद्ध विकासमा परिणत गर्नु ठूलो अवसर र चुनौति दुवै बन्न पुगेको छ । लामो राजनितिक अस्थिरता पछि नयाँ राजनितिक प्रणाली र शासन व्यवस्थामा समग्र नेपालले अभ्यास गरिरहेको सन्दर्भमा यस नगरपालिकाको समग्र विकासलाई व्यवस्थित गर्न पनि एक चुनौतिकै विषय बनेको छ । तथ्यांकमा आधारित योजना र योजनाबद्ध विकासको प्रणाली स्थापना गर्न सके मात्र यस्ता चुनौतिलाई पार गर्न सकिने तथ्य महसुस गरी यस नगरपालिकाको नगर बस्तुस्थिति विवरण तयार गरिएको छ ।

विश्वले प्रविधिमा सँगै फड्को मारिरहेको सन्दर्भमा नगरपालिकाको बस्तुस्थिति विवरण पनि प्रत्यक्ष रूपमा नवीकरण भैरहने खालको हुनुपर्ने महसुस गरी डिजिटल प्रविधिबाट नगरपालिकाको बस्तुस्थिति विवरण तयार गरिएको कुरा भन्नु पाउदा खुशी महसुस गरेको छु । <https://lgprofile.robustitconcepts.com> मा गएर अनलाईनबाट नगरपालिकाको सम्पूर्ण तथ्यांक हेर्न पाईने र घटना दर्ता प्रणाली मार्फत तथ्यांकहरु सधै नवीकृत रहने प्रणालीको स्थापना हुनु नगरपालिकाको गौरवको विषय बनेको छ । यस प्रणालीको विकास गर्न घरधुरी सर्वेक्षक, संस्थागत तथ्यांक संकलक, श्रोत नक्शांकन कार्यमा संलग्न व्यक्तिहरु, नगरपालिकाका सम्पूर्ण कर्मचारी साथीहरु र परामर्शदाता सेन्टर फर सस्टेनेबल डेभलपमेन्ट स्टडिज प्रा. लि., ललितपुर सवैलाई मेरो व्यक्तिगत तथा नगरपालिकाको तर्फबाट धन्यवाद दिन चाहन्छु ।

धन्यवाद !

.....
सुरेन्द्र कुमार यादव
प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

हनुमाननगर कंकालिनी नगरपालिकाको श्रोत नक्सा

स्रोत: स्थानीय तह पुनरसंरचना आयोगको प्रतिवेदन २०७४

विषय सूची

परिच्छेद १ : परिचय

१.१ पृष्ठभूमि	१
१.२ उद्देश्य	१
१.३ कानुनी तथा नीतिगत आधारहरू	२
१.४ तयारीका चरण	२
१.५ सीमा	४
२.१ भौगोलिक अवस्थिति	५
२.२ ऐतिहासिक चिनारी तथा नामाकरण	५
२.३ राजनीतिक अवस्थिति	६
२.४ भूउपयोग अवस्था	८
२.५ मानव विकास सूचकांक र गरिबी	९

परिच्छेद ३: जनसंख्याको अवस्था

३.१ जनसंख्या वितरणको अवस्था	१०
३.२ जनघनत्वको अवस्था	११
३.३ उमेर तथा लिंगको आधारमा जनसंख्या विवरण	११
३.४ मातृभाषाको आधारमा जनसंख्या	१२
३.५ धर्म अनुसार जनसंख्या विवरण	१२
३.८ अपागंताको आधारमा जनसंख्या	१४
३.९ बसोवासको अवस्था सम्बन्धी विवरण	१४
३.१० बैवाहिक स्थिति	१५
३.११ व्यक्तिगत घटना विवरण (२०७ चैत्र मसान्त सम्म दर्ता भएका विवरण अनुसार)	१६

परिच्छेद ४: आर्थिक अवस्था

४.१ प्रमुख आर्थिक विवरण	१७
४.१.१ मुख्य पेशा अनुसार जनसंख्या	१७
४.१.२ प्राविधिक तथा विशेष दक्षता भएका मानव संसाधनको विवरण	१८
४.१.६ उत्पादन तथा सेवामूलक उद्योग सम्बन्धी विवरण	१८
४.२ कृषि तथा पशु विकास	१९
४.२.१ सिंचाइ सुविधा	१९
४.२.२ कृषि कार्यमा उपयोग भएको जग्गा र स्वामित्व	२०
४.२.३ अन्न, दलहन र तेलहन बाली उत्पादन र विक्री	२०
४.२.४ फलफुल, तरकारी, नगदेवाली र माछा उत्पादन सम्बन्धी विवरण	२१
४.२.५ पशुपालन तथा दुधजन्य उत्पादनको अवस्था	२१
४.२.६ मासुजन्य पशुपालनको अवस्था	२२
४.२.७ कृषि उत्पादनको आत्मनिर्भरताको अवस्था	२२
४.२.८ कृषि तथा पशुसेवासँग सम्बन्धित मानव संसाधन	२३
४.२.९ व्यवसायिक कृषि फर्म सम्बन्धी विवरण	२३
४.२.१० कृषि तथा पशु सेवासँग सम्बन्धित सामुदायिक संस्था तथा समूहको विवरण	२४
४.२.११ सार्वजनिक पोखरी तथा माछापालन सम्बन्धी विवरण	२४
४.३ पर्यटन विकास	२५
४.३.२ होटल, रिसोर्ट तथा रेष्टुरेन्ट सम्बन्धी विवरण	२६
४.४ मिल तथा संकलन तथा प्रसोधन	२६
४.५ व्यापार र व्यवसाय सम्बन्धी विवरण	२७
४.६ कृषि बजार सम्बन्धी विवरण	२७
४.९ बैंक तथा वित्तिय संस्था र सहकारी सम्बन्धी विवरण	२८
४.१० बैंक तथा वित्तिय संस्थामा खाता हुने परिवार सम्बन्धी विवरण	२८

४.११ व्यवसायिक सीपमूलक तालिम -----	२९
४.११.१ व्यवसायिक सीपमूलक तालिम लिने घरपरिवारको विवरण -----	२९
४.११.२ व्यवसायिक सीपमूलक तालिम लिनेहरुको विवरण -----	२९
४.१२ घरपरिवारको आम्दानी तथा खर्चको अवस्था सम्बन्धी विवरण -----	३०
४.१२.१ घरपरिवारको आम्दानी सम्बन्धी विवरण -----	३०
४.१२.२ घरपरिवारको खर्च सम्बन्धी विवरण -----	३१

परिच्छेद ५: सामाजिक अवस्था

५.१ शैक्षिक तथा मानव संशाधन विकास -----	३२
५.१.६ विद्यालयको भौतिक अवस्था -----	३५
५.१.७ शिक्षक विवरण -----	३५
५.१.८ भर्ना दर, निरन्तरता दर, सिकाई उपलब्धी दर -----	३५
५.१.१० छात्रवृत्ति तथा लक्षित सुविधाको विवरण -----	३६
५.१.११ शैक्षिक गुणस्तरसँग सम्बन्धित विशेष व्यवस्था -----	३६
५.१.१२ आधारभूत शिक्षा पुरा गर्ने विद्यार्थी -----	३६
५.१.१३ बालमैत्री शिक्षा सम्बन्धी विवरण -----	३६
५.२ स्वास्थ्य तथा पोषण -----	३६
५.२.१ स्वास्थ्य संस्थाको विवरण -----	३६
५.२.२ स्वास्थ्य संस्थामा उपलब्ध स्वास्थ्य सेवा -----	३७
५.२.३ स्वास्थ्य संस्थामा उपलब्ध तथा कार्यरत चिकित्सक, स्वास्थ्यकर्मी र अन्य जनशक्ति विवरण -----	३८
५.२.४ मृत्यु हुने कारणहरु -----	३८
५.२.५ खोप तथा पोषण -----	३८
५.२.६ आयोडिनयुक्त नूनको प्रयोग -----	३९
५.२.७ सुरक्षित मातृत्व -----	३९
५.२.८ मातृशिशु सुरक्षा र परिवार नियोजनको अवस्था -----	४०
५.२.९ नगरपालिका भित्र देखा परेका प्रमुख रोगहरु र तिनको उपचार -----	४०
५.२.९ परिवारका सदस्यहरुको स्वास्थ्य अवस्था -----	४१
५.२.१० जीवन बीमा/स्वास्थ्य बीमा -----	४१
५.३ खानेपानी तथा सरसफाई -----	४२
५.३.१ खानेपानीको श्रोतको आधारमा घरपरिवार -----	४२
५.३.२ शौचालय प्रयोगको अवस्था -----	४३
५.४ महिला, बालबालिका तथा सामाजिक समावेशिकरण -----	४३
५.४.१ सामाजिक सुरक्षावृत्तिको अवस्था -----	४३
५.४.२ बाल विवाहको अवस्था -----	४४
५.४.२ खेलमैदान, पार्क, पिकनिक स्थल तथा मनोरञ्जन स्थल सम्बन्धी विवरण -----	४४
५.६ कला, भाषा तथा संस्कृति -----	४५
५.६.१ स्थानीय चाडपर्व, जात्रा र मेला -----	४५
परिच्छेद ७: भौतिक विकासको अवस्था -----	४६
७.१ यातायात पूर्वाधार -----	४६
७.१.१ सडक मार्ग/सञ्जालको विद्यमान अवस्था -----	४६
७.१.२ पुल तथा पुलसा -----	४७
७.२.१ इन्धन उपयोग विवरण (खाना पकाउने इन्धनको आधारमा घरपरिवार) -----	४७
७.२.२ बत्ती बाल्ने इन्धनको प्रयोगको आधारमा घरपरिवार -----	४८
७.३ सञ्चार तथा प्रविधि -----	४९
७.३.१ आधुनिक सुविधामा पहुँच -----	४९
७.४ आवास तथा भवन -----	५०
७.४.१ घरको जगको आधारमा घरपरिवार -----	५०
७.४.२ छानोको प्रकारका आधारमा घरधुरी -----	५०
७.४.३ घरसंख्याको आधारमा घरधुरी -----	५१
७.४.४ बसोवासको आधारमा घरधुरी -----	५२

७.४.५ बसोवासको स्वामीत्वको आधारमा घरधुरी -----	५२
७.५ सार्वजनिक तथा सामुदायिक भवन -----	५३
७.६ सरकारी भवन -----	५३

परिच्छेद ७: वन तथा वातावरणीय स्थिति

७.१ वन क्षेत्रको अवस्था -----	५४
७.२ विपद जोखिम तथा व्यवस्थापन -----	५४
७.२.१ विपदको प्रभाव -----	५४
७.२.२ जोखिमयुक्त (संवेदनशील) स्थानमा बसोवास गरेका परिवार -----	५४
७.२.३ विपदबाट मानवीय क्षती -----	५५
७.२.४ विपदको किसिम अनुसार जोखिमको समय -----	५५
७.२.५ विपदको असर -----	५६
७.२.६ भवन मापदण्ड तथा भुकम्प प्रतिरोधी घरको विवरण -----	५६
७.३ संरक्षित पानीमुहान, जमिन र भौतिक संरचना -----	५७

परिच्छेद ८: संस्थागत तथा सुशासनको स्थिति

८.१ संगठनात्मक तथा मानव संसाधनको अवस्था -----	५८
८.१.१ नगरपालिका, सरकारी कार्यालय तथा निकायहरु -----	६०
८.२ संघ/संस्था सम्बन्धी विवरण -----	६१
८.२.१ सामुदायिक संस्था विवरण -----	६१

अनुसूचीहरु

अनुसूची १: विद्यालयमा अध्ययन गरिरहेका तहगत छात्रछात्राको विवरण -----	६३
अनुसूची २: विद्यालयको भौतिक अवस्था -----	६४
अनुसूची ३: शिक्षक विवरण -----	६५
अनुसूची ४: छात्रवृत्ति तथा लक्षित सुविधाको विवरण -----	६६
अनुसूची ५: शैक्षिक गुणस्तरसँग सम्बन्धी विवरण -----	६७
अनुसूची ६: आधारभूत शिक्षा पुरा गर्ने विद्यार्थी सम्बन्धी विवरण -----	६८
अनुसूची ७: बालमैत्री शिक्षा सम्बन्धी विवरण -----	६९
अनुसूची ८: श्रोत नक्शांकनबाट प्राप्त सडकको विवरण -----	७०
अनुसूची ९: जोखिम पहिचान तथा क्षमता विश्लेषण सम्बन्धी विवरण -----	७७
अनुसूची १०: वस्तुस्थिति विवरण तथाङ्क संकलन फारमहरु -----	७९
अनुसूची १० क) मोबाईलबाट घरधुरी सर्वेक्षणमा प्रयोग हुने प्रश्नावली -----	७९
अनुसूची १० ख: संस्थागत तथ्याङ्क संकलन/सर्वेक्षण फाराम -----	८७

सन्दर्भ सामाग्री -----	११२
------------------------	-----

तालिका सूची

तालिका १: हनुमाननगर कंकालिनी नपाको वडा विभाजन तथा क्षेत्रफल	७
तालिका २: नगरपालिकाको भूउपयोग अवस्था	८
तालिका ३: वडागत जनसंख्या सम्बन्धी विवरण	१०
तालिका ४: जनघनत्वको अवस्था सम्बन्धी विवरण	११
तालिका ५: मातृभाषाका आधारमा जनसंख्या विवरण	१२
तालिका ६: धर्म अनुसार जनसंख्या सम्बन्धी विवरण	१२
तालिका ७: जातिगत आधारमा जनसंख्या विवरण	१३
तालिका ८: घरमुली सम्बन्धी विवरण	१३
तालिका ९: अपांगताको आधारमा जनसंख्या सम्बन्धी विवरण	१४
तालिका १०: बसोबासको अवस्था सम्बन्धी विवरण	१५
तालिका ११: वैवाहिक स्थिति सम्बन्धी विवरण	१५
तालिका १२: व्यक्तिगत घटना विवरण	१६
तालिका १३: मुख्य पेशा सम्बन्धी विवरण	१७
तालिका १४: प्राविधिक तथा विशेष दक्षता भएका मानव संसाधन सम्बन्धी विवरण	१८
तालिका १५: उत्पादनमुलक उद्योग सम्बन्धी विवरण	१९
तालिका १६: सिंचाइ सुविधा सम्बन्धी विवरण	१९
तालिका १७: कृषि कार्यमा उपयोग भएको जग्गा र स्वामित्व सम्बन्धी विवरण	२०
तालिका १८: अन्न, दलहन र तेलहन बाली उत्पादन र विक्री सम्बन्धी विवरण	२०
तालिका १९: तरकारी, फलफूल र नगदेवाली उत्पादनसम्बन्धी विवरण	२१
तालिका २०: पशुपालन तथा दुधजन्य उत्पादनको अवस्था	२१
तालिका २१: कृषि उत्पादनको आत्मनिर्भरता सम्बन्धी विवरण	२२
तालिका २२: कृषि तथा पशुसेवामा मानव संसाधन सम्बन्धी विवरण	२३
तालिका २३: व्यवसायिक कृषि फर्म सम्बन्धी विवरण	२३
तालिका २४: कृषि तथा पशु सेवासँग सम्बन्धित सामुदायिक संस्था तथा समूहको विवरण	२४
तालिका २५: सार्वजनिक पोखरी तथा माछापालन सम्बन्धी विवरण	२४
तालिका २६: पर्यटकीयस्थल सम्बन्धी विवरण	२५
तालिका २७: होटल, रिसोर्ट तथा रेष्टुरेन्ट सम्बन्धी विवरण	२६
तालिका २८: मिल, संकलन तथा प्रसोधन सम्बन्धी विवरण	२६
तालिका २९: व्यापार तथा व्यवसाय सम्बन्धी विवरण	२७
तालिका ३०: कृषि बजार सम्बन्धी विवरण	२८
तालिका ३१: बैंक तथा वित्तिय संस्था र सहकारी सम्बन्धी विवरण	२८
तालिका ३२: बैंकमा खाता हुने परिवार सम्बन्धी विवरण	२८
तालिका ३३: व्यवसायिक सीपमूलक तालिम लिने घरपरिवारको विवरण	२९
तालिका ३४: व्यवसायिक सीपमूलक तालिम लिनेहरु सम्बन्धी विवरण	२९
तालिका ३५: घरपरिवारको आम्दानी सम्बन्धी विवरण	३०
तालिका ३६: घरपरिवारको खर्च सम्बन्धी विवरण	३१
तालिका ३७: पाँच वर्ष भन्दा माथिको साक्षरता अवस्था	३३
तालिका ३८: साक्षरताको अवस्था सम्बन्धी विवरण	३३

तालिका ३९: शैक्षिकस्तर अनुसार जनसंख्या सम्बन्धी विवरण	३३
तालिका ४०: शैक्षिक संस्था सम्बन्धी विवरण	३४
तालिका ४१: विद्यालयमा अध्ययन गरिरहेका तहगत छात्रछात्राको विवरण	३४
तालिका ४२: भर्ना दर, निरन्तरता दर, सिकाई उपलब्धी दर	३५
तालिका ४३: स्वास्थ्य संस्थाको विवरण	३६
तालिका ४४: स्वास्थ्य संस्थामा उपलब्ध स्वास्थ्य सेवा सम्बन्धी विवरण	३७
तालिका ४५: स्वास्थ्य संस्थामा जनशक्ति विवरण	३८
तालिका ४६: मृत्यु हुने कारण सम्बन्धी विवरण	३८
तालिका ४७: खोप तथा पोषण सम्बन्धी विवरण	३९
तालिका ४८: नूनको प्रयोग अनुसार घरपरिवार विवरण	३९
तालिका ४९: सुरक्षित मातृत्व सम्बन्धी विवरण	४०
तालिका ५०: मातृशिशु सुरक्षा र परिवार नियोजन सम्बन्धी विवरण	४०
तालिका ५१: नगरपालिका भित्र देखा परेका प्रमुख रोगहरु र तिनको उपचार सम्बन्धी विवरण	४१
तालिका ५२: परिवारका सदस्यहरुको स्वास्थ्य अवस्था सम्बन्धी विवरण	४१
तालिका ५३: जीवन विमा सम्बन्धी विवरण	४१
तालिका ५४: श्रोत अनुसार खानेपानीको विवरण	४२
तालिका ५५: शौचालय प्रयोगको अवस्था सम्बन्धी विवरण	४३
तालिका ५६: सामाजिक सुरक्षावृत्तिको अवस्था सम्बन्धी विवरण	४३
तालिका ५७: विगत ३ वर्षको बाल विवाह सम्बन्धी विवरण	४४
तालिका ५८: खेलमैदान तथा पिकनिक स्थल सम्बन्धी विवरण	४४
तालिका ५९: स्थानीय चाँडपर्व, जात्रा र मेला सम्बन्धी विवरण	४५
तालिका ६०: सडक मार्गको विद्यमान अवस्था विवरण	४७
तालिका ६१: पुल तथा पुलेसा सम्बन्धी विवरण	४७
तालिका ६२: इन्धन उपयोग सम्बन्धी विवरण	४७
तालिका ६३: बत्ती बाल्ने इन्धनको प्रयोगको आधारमा घरपरिवार	४८
तालिका ६४: आधुनिक सुविधामा पहुँच सम्बन्धी विवरण	४९
तालिका ६५: घरको जगको आधारमा घरपरिवार सम्बन्धी विवरण	५०
तालिका ६६: छानोको प्रकारका आधारमा घरधुरी सम्बन्धी विवरण	५१
तालिका ६७: घरसंख्याको आधारमा घरधुरी सम्बन्धी विवरण	५१
तालिका ६८: बसोबासको स्वामीत्वको आधारमा घरधुरी सम्बन्धी विवरण	५२
तालिका ६९: सार्वजनिक तथा सामुदायिक भवन	५३
तालिका ७०: सरकारी भवन सम्बन्धी विवरण	५३
तालिका ७१: विपद्को प्रभाव सम्बन्धी विवरण	५४
तालिका ७२: जोखिमयुक्त (संवेदनशिल) स्थानमा बसोबास गरेका परिवार विवरण	५५
तालिका ७३: विपद्बाट मानवीय क्षती सम्बन्धी विवरण	५५
तालिका ७४: विपद्को किसिम अनुसार जोखिमको समय सम्बन्धी विवरण	५६
तालिका ७५: विपद्बाट क्षति सार्वजनिक संरचना तथा पूर्वाधारमा परेको असर सम्बन्धी विवरण	५६
तालिका ७६: भवन मापदण्ड तथा भुकम्प प्रतिरोधी घरको विवरण	५६
तालिका ७७: संरक्षित पानीमुहान, जमिन र भौतिक संरचनाको विवरण	५७

तालिका ७८: नगरसभा पदाधिकारीको विवरण	५८
तालिका ७९: नगरपालिका, सरकारी कार्यालय तथा निकायहरु	६०
तालिका ८०: सामुदायिक संस्था सम्बन्धी विवरण	६९

परिच्छेद १ : परिचय

वस्तुस्थिति विवरण नगरपालिकाको भौगोलिक, सामाजिक, आर्थिक, पूर्वाधार लगायतका क्षेत्रको यथार्थ अवस्था चित्रण गर्न तयार गरिने महत्वपूर्ण दस्तावेज हो। वस्तुस्थिति विवरण तयारीका लागि उपयुक्त विधि, औजार तथा तौरतरिका अवलम्बन गरी आवश्यक तथ्याङ्क संकलन र विश्लेषणका माध्यमबाट व्यवस्थित रूपमा प्राप्त सूचनालाई एकीकृत गरी वस्तुस्थिति विवरणको दस्तावेज तयार गरिएको हुन्छ। यस हनुमाननगर कंकालिनी नगरपालिकाको वास्तविकता झल्काउने वस्तुस्थिति विवरण घरधुरी सर्वेक्षण, संस्थागत सर्वेक्षण र श्रोत नक्शांकन गरी तयार गरिएको छ। यस नगरपालिकाको वस्तुगत विवरण डिजिटल प्रविधि प्रयोग गरी बनाइएको हुनाले यस प्रतिवेदनको अलावा नगरपालिकाको सम्पूर्ण विवरण <https://lgprofile.robustitconcepts.com> मा समेत देख्न सकिनेछ।

१.१ पृष्ठभूमि

नेपालको संविधानले संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्रात्मक शासन व्यवस्था अंगालेको र तदनुसरूपका स्थानीय तह घोषणा भए पश्चात स्थानीय तहलाई आफ्नो क्षेत्रको विकासको जिम्मेवारी प्रभावकारी तरिकाले निर्वाह गर्नुपर्ने हालको पहिलो आवश्यकता देखिएको छ। जनताको सबैभन्दा निकटको सरकारको रूपमा गाउँपालिका अथवा नगरपालिकाको व्यवस्था गरेको छ। जस अनुसार स्वायत्तताको उच्चतम अभ्यास तथा विकेन्द्रीकरणको माध्यमद्वारा स्थानीय शासनमा सहभागिता, जवाफदेहिता, पारदर्शिता र उत्तरदायित्वको मर्मलाई समेत उच्चतम महत्व दिइएको छ। स्थानीय जनताले प्राप्त गर्ने सेवा सुविधालाई छिटो, छरितो र प्रभावकारी बनाई विकास प्रक्रियालाई समेत उच्च गति दिनुपर्ने जिम्मेवारी स्थानीय सरकारको काँधमा आएको छ। सहकारीता, समन्वय र सहअस्थित्वका आधारमा संचालन हुने स्थानीय शासन प्रक्रियामा जनसहभागिता र साभेदारीको सुदृढीकरण गर्न नीतिगत तथा व्यवहारिक अभ्यासहरू अगाडी बढि रहेका छन्।

विकासति सन्दर्भमा संविधान प्रदत्त अधिकार बमोजिमको भूमिका निर्वाह गर्न नवनिर्वाचित पदाधिकारीको कुशल नेतृत्वमा शासन संचालन र विकास प्रकृत्यालाई प्रभावकारी रूपले दिशानिर्देश गर्नु आवश्यक छ। स्थानीय सरकारका गतिविधिहरूबाट जनआकांक्षाको व्यवस्थापनमा अपेक्षित नतिजा हासिल गर्नुपर्ने अहिलेको टड्कारो आवश्यकता रहेको छ। विद्यमान आर्थिक सामाजिक अवसरहरू एवं नगरपालिकाको आर्थिक श्रोत, श्रोतका अन्य सम्भावनाहरू, मानव संसाधन लगायतका उपलब्ध अन्य श्रोतहरूको अधिकतम उपयोग गरी प्राथमिकताका आधारमा योजनाहरूको चयन गर्न सघाउ पुग्ने हुन्छ। यस कार्यमा सहयोग पुर्याउनका लागि सूचना तथा अन्य तथ्यांकहरूको महत्वपूर्ण भूमिका रहेको हुन्छ।

वस्तुस्थिति विवरणले नगरपालिका तहमा तर्जुमा हुने योजनाका लागि समेत सूचनाको आधार तयार गर्न महत्वपूर्ण हुनेछ। विद्यमान कानूनी तथा नीतिगत व्यवस्थाका साथसाथै सरोकारवालासँगको परामर्श र विगतका सफल अभ्यासको आधारमा तयार गरिएको वस्तुस्थिति विवरणले नगरपालिकाको सेवा प्रवाह, आन्तरिक स्रोत परिचालन तथा योजनावद्ध विकासमा टेवा पुऱ्याउने अपेक्षा गरिएको छ।

१.२ उद्देश्य

नगर क्षेत्रको विकासको विद्यमान अवस्था, संभावना र स्रोत साधनको सम्बन्धमा आवश्यक सूचना व्यवस्थापन गर्न नगरपालिकाको समग्र स्थिति झल्कने वस्तुस्थिति विवरण तयार गर्नु यस प्रतिवेदनको प्रमुख उद्देश्य हो। यसका विशेष उद्देश्य देहायअनुसार रहेका छन्।

- नगरको जनसांख्यिक, भू-जैविक, भौतिक, मानवीय, आर्थिक, सामाजिक, वातावरण र संस्थागत क्षेत्रको विषयगत र वस्तुगत स्थिति चित्रण हुने गरी वस्तुस्थिति विश्लेषण विवरण तयार गर्ने
- नगरपालिका, विषयगत कार्यालय/शाखा, संघ/संस्थाको विवरण, अध्ययन, सर्वेक्षण तथा प्रगति प्रतिवेदनबाट प्राप्त आधारभूत तथा संस्थागत तथ्याङ्क एकीकृत र विश्लेषण गरी विषयगत रूपमा नगरको

एकीकृत वस्तुस्थिति विवरण तयार गर्ने

- नगरपालिकाको सेवा प्रवाह, स्थानीय राजस्वको आधार र दर निर्धारण र विकास निर्माण कार्यका लागि आवश्यक वस्तुगत तथा विषयगत सूचना उपलब्ध गराउने
- नगरपालिकाको वार्षिक, एकीकृत, आवधिक/रणनीतिक तथा गुरुयोजना र विषयगत योजना तर्जुमा र अनुगमन तथा मूल्याङ्कनको लागि विषयगत र खण्डीकृत सूचना विवरण उपलब्ध गराउने ।

१.३ कानुनी तथा नीतिगत आधारहरू

नगर वस्तुस्थिति विवरण तयारी कार्यलाई चरणबद्ध र व्यवस्थित रूपमा सञ्चालन गर्न देहायअनुसारका कानूनी तथा नीतिगत आधारहरू रहेका छन् ।

क. नेपालको संविधान: नेपालको संविधानको स्थानीय तहको एकल अधिकार उल्लेख गरिएको अनुसूची ८ को क्रम संख्या नम्बर ६ मा स्थानीय तथ्याङ्क तथा अभिलेख संकलन सम्बन्धी अधिकारलाई सूचीकृत गरिएको छ ।

ख. नेपाल सरकारबाट स्वीकृत संघ, प्रदेश र स्थानीय तहको अधिकारहरूको कार्य विस्तृतीकरण प्रतिवेदन: नेपाल सरकारले नेपालको संविधानको अनुसूची ५, ६, ७, ८ र ९ मा उल्लेखित संघ, प्रदेश र स्थानीय तहको एकल तथा साझा अधिकार सूचीको कार्य विस्तृतीकरण सम्बन्धी प्रतिवेदनमा स्थानीय तहको अधिकारलाई थप व्याख्या गरेको छ । जस अनुसार स्थानीय तहको तथ्यांकीय अभिलेख व्यवस्थापन र स्थानीय तहका संभाव्य प्राकृतिक श्रोत र साधनको अभिलेख (प्रोफाइल) तयार गर्ने कुरालाई उल्लेख गरिएको छ ।

ग. स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४: यस ऐनको दफा ११ को उपदफा २ च, ड र थ मा गाउँपालिका वा नगरपालिकाको अधिकार क्षेत्र अन्तर्गत तथ्याङ्क संकलन र अद्यावधिक गर्ने सम्बन्धी व्यवस्था गरेको छ । जस अन्तर्गत, जनसांख्यिक, प्राकृतिक, आर्थिक, सामाजिक, सांस्कृतिक, भौतिक पूर्वाधार, रोजगारीको अवस्था, कूल गार्हस्थ उत्पादन, प्रतिव्यक्ति आय, मानव विकास सूचकांक, राजश्व तथा आयव्यय समेतको तथ्याङ्क संकलन र प्रशोधन गरी राष्ट्रिय तथा स्थानीय सूचना प्रणालीमा आवद्धता र पार्श्वचित्र तथा श्रोत नक्साको अद्यावधिक अभिलेखन लाई गाउँपालिका वा नगरपालिकाको काम कर्तव्य र अधिकार भनि उल्लेख गरिएको छ ।

घ. स्थानीय तहको योजना तथा बजेट तर्जुमा दिग्दर्शन, २०७४: यस दिग्दर्शनको दफा १ मा “प्रत्येक स्थानीय तहले वार्षिक योजना तथा बजेट तर्जुमा सहभागितामुलक प्रक्रियाबाट नतिजामुलक ढंगले बनाउनु पर्ने र योजना र बजेट तर्जुमा गर्नु पूर्व स्थानिय तहको भौगोलिक, सामाजिक, आर्थिक तथसा पूर्वाधार लगायतका क्षेत्रको याथार्थ स्थिती देखिने गरी वस्तुस्थिति विवरण (Profile) तयार गर्नु पर्ने छ । अद्यावधिक वस्तुस्थिति विवरण आफ्नो वेवसाइट मार्फत सार्वजनिक गर्नु पर्नेछ ।” भनि प्रष्ट रूपमा उल्लेख गरिएको छ ।

ड. गाउँ/नगर वस्तुस्थिति विवरण तयारी कार्यविधि २०७५: कार्यविधिले सूचना प्रविधिमा आधारित गाउँ वा नगर वस्तुस्थिति विवरण तयारीका लागि तथ्याङ्क संकलन, भण्डारण, प्रसोधन र विश्लेषणका आधारमा वस्तुस्थिति विवरण प्रकाशन र अद्यावधिक कार्यमा एकरूपता र स्तरीयता कायम गर्न स्तरीय ढाँचा, औजार र प्रकृया सम्बन्धमा प्रस्ताएको छ ।

१.४ तयारीका चरण

नेपाल सरकारले उपलब्ध गराएको गाउँ/नगरपालिका वस्तुस्थिति विवरणको ढाँचा, विगतका सिकाई, सम्बन्धित विषय विज्ञका सुझाव र नगरपालिकाका सरोकारवालासँगको सहमतिअनुसार वस्तुस्थिति विवरण तयार गरिएको छ । वस्तुस्थिति विवरण तयारीमा देहाय बमोजिम चरण र प्रक्रिया अवलम्बन गरिएको छ ।

१.४.१ नगरपालिका वस्तुस्थिति विवरण तयारीको ढाँचा, सर्वेक्षण औजार तथा कार्यविधि र प्रक्रिया निर्धारण

नेपाल सरकारबाट उपलब्ध स्थानीय तहको वस्तुस्थिति विवरण तयारी स्तरीय ढाँचा, सर्वेक्षण औजार र कार्यविधिलाई नगरसभाबाट स्वीकृत गरी निर्धारण ढाँचा, सर्वेक्षण औजार र कार्यविधि बमोजिम नगर वस्तुस्थिति विवरण तयार

गर्ने निर्णय भई उपलब्ध वस्तुस्थिति विवरणको ढाँचा, सर्वेक्षण औजार तथा कार्यविधिका अतिरिक्त नगरपालिकाको स्थानीय परिवेश, विशिष्टता अनुसार नगर वस्तुस्थिति विवरण तयार गरिएको छ । (संघीय मामिला तथा स्थानीय विकास मन्त्रालयको वेबसाइट www.mofaga.gov.np वा अनुसूची १ (क र ख) मा हेर्नु होला) ।

१.४.२ नगरपालिका स्तरीय अभिमुखीकरण तथा सहमति निर्माण

नगरपालिका वस्तुस्थिति विवरण तयारीका लागि विद्यमान कानूनी तथा नीतिगत व्यवस्थाअनुसार नगर कार्यपालिका सदस्यहरु र नगर विकासका सरोकारवालाहरुको सहभागितामा हनुमाननगर कंकालिनी नगर कार्यपालिकाले मिति २०७५ पुष ११ गते अभिमुखीकरण कार्यक्रम आयोजना गरी नगर वस्तुस्थिति विवरणको आवश्यकता, महत्व र उपयोगको विषयमा जानकारी गराई तथ्याङ्क संकलन तथा श्रोत व्यवस्थापन सम्बन्धी सहमति भई हनुमाननगर कंकालिनी नगर कार्यपालिकाको नेतृत्वमा यो नगर वस्तुस्थिति विवरण तयार गरिएको छ ।

१.४.३ तथ्याङ्क संकलन

वस्तुस्थिति विवरण तयारीका लागि मुख्य गरेर प्राथमिक र द्वितीय श्रोतबाट तथ्याङ्क संकलन गरिएको छ । प्राथमिक श्रोतमा पारिवारिक विवरण संकलन तथा सहभागितामूलक छलफलबाट अन्य विवरण संकलन गर्ने फारमहरु प्रयोग गरिएको थियो । द्वितीय श्रोतबाट तथ्याङ्क संकलनका लागि संस्थागत सर्वेक्षण फारम उपयोग गरियो । तथ्याङ्क संकलनका लागि प्रयोग गरिएका पारिवारिक विवरण सर्वेक्षण फारम अनुसूची १ (क), संस्थागत विवरण संकलन फारम एवं सहभागितामूलक सर्वेक्षण अनुसूची १ (ख) मा प्रस्तुत गरिएको छ । संस्थागत तथ्याङ्कको प्रमुख श्रोतहरुमा नगर कार्यपालिका कार्यालय, जिल्लास्थित विषयगत तथा डिभिजन कार्यालय, केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग अन्तर्गतका कार्यालयहरु, शैक्षिक संस्था, स्वास्थ्य संस्था, गैसस र समुदायमा आधारित संस्था, बैंक तथा वित्तिय संस्था र उक्त कार्यालय, निकाय र संस्थाको अभिलेख तथा प्रतिवेदन र अनुसन्धानमूलक दस्तावेजहरु प्रमुख रूपमा रहेका छन् । निर्वाचित जनप्रतिनिधि, कर्मचारी, स्थानीय सहजकर्ता तथा गणकहरु परिचालन गरी उपलब्ध सर्वेक्षण विधि तथा तत्सम्बन्धी औजार बमोजिम तथ्याङ्क संकलन गरिएको छ ।

त्यसरी नै श्रोत नक्शा तयारीको लागि स्थानीय स्तरमा छनौट गरिएका सहजकर्ताहरुलाई तालिम दिई वडा समितिका पदाधिकारीहरु र अन्य वृद्धिजिविहरुको सहभागितामा Google earth बाट बाटो, सेवा केन्द्रहरु, पोखरी, नदि र बाढी कटान क्षेत्र जस्ता श्रोतहरुको नक्शांकन तथा आवश्यक तथ्याङ्क संकलन गरिएको थियो ।

१.४.४ तथ्याङ्क प्रशोधन तथा विश्लेषण र श्रोत नक्शा तयारी

सर्वेक्षणबाट प्राप्त तथ्याङ्कलाई सूचनाको आवश्यकता अनुसार तथ्याङ्कशास्त्रीय विधि अनुसार Database management तथा IT विज्ञहरुद्वारा विश्लेषण गरियो । यसलाई <https://lgprofile.robustitconcepts.com> मा Log in गरी हेर्न सकिने बनाइएको छ । यसमा विषय क्षेत्रगत, वडागत र सामाजिक संरचनागत (लैंगिक र जातीगत) आधारमा विश्लेषण गरी प्रस्तुत गरिएको छ । यसैगरी जिल्लागत रूपमा मात्र प्रतिवेदन वा अभिलेखबाट प्राप्त तथ्याङ्कलाई नगरपालिकाको प्रतिनिधित्व हुने वा सामान्यीकरण गर्न मिल्ने हदसम्म सोही अनुसार हुने गरी उल्लेख गरिएको छ । विश्लेषणबाट प्राप्त सूचनाहरु मध्ये भौगोलिक, भौतिक, प्राकृतिक तथा साँस्कृतिक विवरणलाई भौगोलिक सूचना प्रणाली (GIS) मा आधारित स्रोत नक्शा तयार गरिएको छ ।

१.४.५ वस्तुस्थिति विवरणको मस्यौदा तयारी

नेपाल सरकारबाट उपलब्ध नगर वस्तुस्थिति विवरणको ढाँचा, नगर कार्यपालिका र सरोकारसँगको छलफल र निश्कर्ष बमोजिम नगर वस्तुस्थिति विवरणको मस्यौदा तयार गरियो । मस्यौदा तयार गर्दा उपलब्ध ढाँचामा स्थानीय परिवेश र विशिष्टता, विषय तथा सूचना र विवरणलाई समावेश गर्ने प्रयास गरिएको छ । मस्यौदामा सम्भव भएसम्मका सूचनालाई स्रोत नक्शाको रूपमा जिआईइस नक्शामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

१.४.६ वस्तुस्थिति विवरण प्रमाणीकरण कार्यशाला

कार्यविधिमा उल्लेखित स्तरीय ढाँचा बमोजिम तयार गरिएको नगर वस्तुस्थिति विवरणको मस्यौदा नगरपालिका समक्ष पेश गरी सुझावहरू प्राप्त गरियो । नगरपालिकाबाट प्राप्त सुझावलाई औपचारिक रूपमा अनुमोदन गरिएको थियो । साथै सूचना तथा विवरणलाई नगरपालिकाको आधाररेखा सूचनाको रूपमा लिई योजना तर्जुमा, नतिजा अनुगमन तथा विकासका उपलब्धीको लेखाजोखाको लागि प्रयोग गर्ने प्रतिवद्धता गरियो ।

१.४.७ नगर वस्तुस्थिति विवरण अन्तिम प्रतिवेदन तयारी

नगर वस्तुस्थिति विवरण प्रमाणीकरण कार्यशालाबाट प्राप्त राय तथा सुझाव, जिसस, विषयगत शाखा, वडा समिति र सहयोगी निकायबाट समेत प्राप्त सुझावलाई समावेश गरी नगर वस्तुस्थिति विवरणको अन्तिम प्रतिवेदन तयार गरियो ।

१.५ सीमा

यस नगर वस्तुस्थिति विवरणलाई उपयुक्त ढाँचा तथा विगतमा सफल भएका अनुभव बमोजिम तयार गरिएको छ । वस्तुस्थिति विवरणमा सकेसम्म बढी सूचना समाविष्ट हुने गरी तयारी गर्ने प्रयास गरिएको छ । प्रस्तुत तथ्यांकलाई सम्भव भएसम्म वडागत र सामाजिक रूपमा खण्डीकृत र विषयगत रूपमा एकीकृत गर्ने प्रयास गरिएको छ । नवगठित नगरपालिकामा सीमित कानुनी तथा नीतिगत व्यवस्था, स्रोतसाधनको बाबजुद पहिलो प्रयासको रूपमा तयार गरिएको यस वस्तुस्थिति विवरण आगामी दिनमा आवश्यकता अनुसार परिमार्जन गर्दै लगिनेछ ।

परिच्छेद २ : नगरपालिकाको विद्यमान अवस्था

प्रदेश नं. २ अन्तरगत सप्तरी जिल्लामा अवस्थित हनुमाननगर कंकालिनी नगरपालिका जिल्लामा विद्यमान १८ वटा स्थानीय तहमध्ये एक हो। यो नगरपालिका पूर्ण रूपले मधेस वा तराईको भू भागमा अवस्थित छ। यस नगरपालिकामा आदिकाल देखि हिन्दु समुदायको बाहुल्यता रहेको छ। साविकका हनुमाननगर योगिनीमाई नगरपालिका, रामपुर मल्हनिया, भारदह, पोर्ताहा र मधुवापुर गाविस बनेको यो नगरपालिका ११८.२ वर्ग कि.मी. क्षेत्रफलमा फैलिएको छ। यस परिच्छेदमा यहाँको भौगोलिक अवस्थिति, ऐतिहासिक चिनारी तथा नामाकरण, राजनीतिक अवस्थिति, प्राकृतिक तथा साँस्कृतिक उत्कृष्टता, विकास संभावनाहरूलाई देहाय बमोजिमका शिर्षकहरूमा व्याख्या गरिएको छ।

२.१ भौगोलिक अवस्थिति

हनुमाननगर कंकालिनी नगरपालिका समुन्द्री सतहबाट ७१ (रामपुरवा मल्हनीय) देखि ९१ (पोर्ताहा पश्चिम) मिटर सम्मको उचाईमा अवस्थित रहेको छ। यो नगरपालिका भौगोलिक अवस्थितिका हिसाबले २६ डिग्री २६ मिनेट २० सेकेण्ड देखि २६ डिग्री ३५ मिनेट ५ सेकेण्ड उत्तरी अक्षांश र ८६ डिग्री ४६ मिनेट ४८ सेकेण्ड देखि ८६ डिग्री ५८ मिनेट २२ सेकेण्ड पूर्वी देशान्तरमा फैलिएको छ (श्रोत: GIS)।

यस नगरपालिकाको पूर्वमा सुनसरी जिल्ला र भारत, पश्चिममा तिलाठी कोइलाडी गा.पा र महादेवा गा.पा, उत्तरमा तिरहुत गा.पा र कञ्चनरूप नगरपालिका र दक्षिणमा भारत रहेको छ। कूल क्षेत्रफल १४३.३३ वर्ग किमी रहेको यो नगरपालिका जिल्लाको कूल क्षेत्रफल (१२१२.८४ वर्ग किमी) को ९.७५ प्रतिशत भू-भाग ओगटेको देखिन्छ।

२.२ ऐतिहासिक चिनारी तथा नामाकरण

ऐतिहासिक, प्राकृतिक तथा साँस्कृतिक रूपले महत्वपूर्ण क्षेत्रको रूपमा रहेको यस हनुमाननगर कंकालिनी नगरपालिकाको नामाकरण तत्कालीन हनुमाननगर योगिनीमाई नगरपालिकाको हनुमाननगर र प्रसिद्ध कंकालिनी मन्दिरको नाम मिलाई गठन गरिएको हो। नगरपालिकाको नामाकरण भने यसै स्थानमा रहेको जिल्लाकै प्रसिद्ध हनुमान मन्दिर र कंकालिनी मन्दिरको नामबाट रहन गएको हो। सप्तरी जिल्लाको पूर्ववर्ती सदरमुकाम समेत रहेको यस स्थान जिल्लाको व्यापारिक केन्द्रको रूपमा समेत परिचित छ। कंकालिनी मन्दिर एवं हनुमान मन्दिर सम्बन्धी संक्षिप्त जानकारी देहाय अनुसार रहेको छ।

हनुमान मन्दिर

नगरपालिका केन्द्र रहेको स्थान हनुमाननगरमा रहेको हनुमानको अत्यन्त दुर्लभ मानिने बाल्य अवस्थाको कालोदुङ्गामा कुँदिएको मुर्ति भएको मन्दिरका कारण यस स्थानको नाम हनुमाननगर रहन गएको हो।

हनुमान मन्दिर तस्वीर श्रोत: विकिपिडिया

कंकालिनी मन्दिर

यो मन्दिर नेपालको पूर्वी भागको प्रख्यात शक्तिपीठको रूपमा परिचित छ । सप्तरी सदरमुकामबाट करीब २५ किमि पूर्वतर्फको दूरीमा एवं पूर्वपश्चिम राजमार्गसँगै जोडिएर रहेको छ । यस मन्दिरमा नेपालका साथै भारतबाट विजया दशमीको अवसरमा प्रसस्त तीर्थालुहरु आउने गर्दछन् । ऐतिहासिक मान्यताअनुसार भारद्दहमा मानव बस्ती बस्ने क्रममा जमीन खन्दा दुर्गामाताको मूर्ति फेला परेको र एकर मूर्तिलाई कंकालिनी मन्दिरमा स्थापना गरी पूजा आराधना आरम्भ गरिएको हो भन्ने आम बुझाई रहिआएको छ । कंकालिनी माताको सभक्तिपूर्ण पूजा आराधना गर्नाले भक्तजनको मनोकांक्षा पूर्ण हुने विश्वास समेत रहिआएको छ ।

कंकालिनी मन्दिर तस्वीर श्रोत: विकीपिडिया

यस नगरपालिकाको कंकालिनी मन्दिर नजिकै सुप्रसिद्ध गायक उदितनारायण भाको जन्मस्थान रहेको छ । उदितनारायणले दर्जनौ नेपाली गीत गाउनुका साथै भारतमा समेत प्रसिद्ध रहेका छन् ।

भाषा, संस्कृती तथा चाडपर्व

नगरपालिकाभित्र मुख्यतया तराईमूलका जातजाती रहेका छन् भने मुख्य कामकाजी भाषा नेपाली तथा बोलीचालीको भाषा प्रमुख रूपमा मैथिली रहेको छ । हिन्दु धर्मावलम्बीहरुको बाहुल्यता रहेको यस नगरपालिकामा इस्लाम धर्मावलम्बीहरुको समेत उल्लेख्य बसोबास रहेको छ । नगरपालिका क्षेत्रमा मनाईने प्रमुख चाडपर्वहरुमा दशैं, पुषे मेला, सिरुवा, साम चकेवा, दिपावली, छठ, होली, जितिया रहेको छ । मुस्लिम समुदायमा भने ईद, बकर ईद, रमदान आदि पर्व मनाइन्छ । यहाँ मनाईने विभिन्न खालका चाडपर्वहरुले यहाँको सामाजिक र साँस्कृतिक उत्कृष्टता झल्काउने गर्दछन् । भेषभुषाका रूपमा पुरुषहरुले मुख्य रूपमा सुरवाल, धोती कुर्ता वा सर्ट पाइन्ट र महिलाले लेहेङ्गा चोली, कुर्ता सलवार, सर्ट पाइन्ट आदि लगाउने गर्दछन् । यस नगरपालिकामा हनुमान मन्दिर, कंकालिनी मन्दिर, योगिनीमाई मन्दिर, जस्ता महत्वपूर्ण साँस्कृतिक सम्पदाहरु रहेका छन् ।

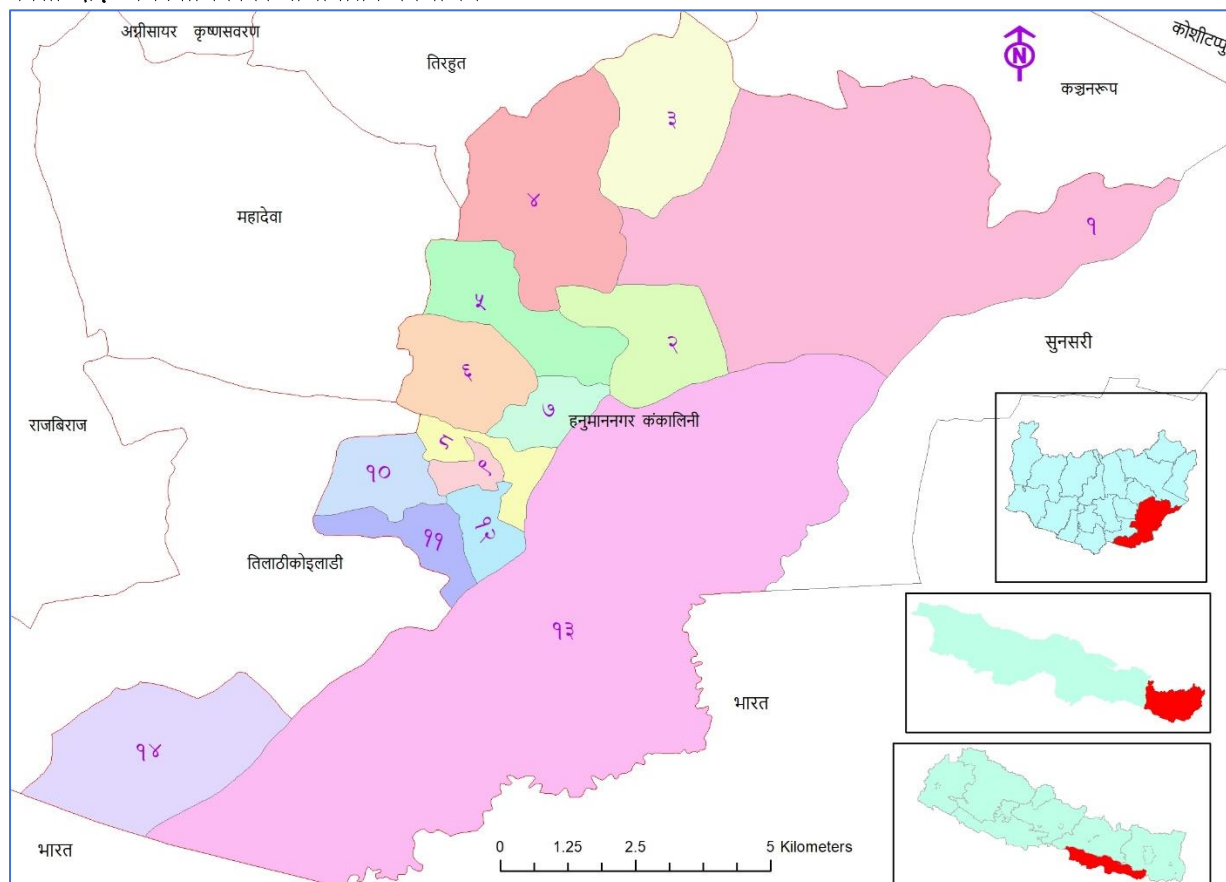
२.३ राजनीतिक अवस्थिति

हनुमाननगर कंकालिनी नगरपालिका प्रदेश नं. २ अन्तरगत सप्तरी जिल्ला, प्रतिनिधिसभा क्षेत्र नं. १ तथा प्रदेश सभा क्षेत्र नं. १ (ख) अन्तरगत रहेको छ । साविकका हनुमाननगर योगिनीमाई नगरपालिका र ४ वटा गाविस समावेश गरी बनेको यस नगरपालिकामा जम्मा १४ वडाहरु रहेका छन् । नगरपालिकाको केन्द्र साविक हनुमाननगर योगिनीमाई नगरपालिका कार्यालय रहेको स्थान हनुमाननगरमा रहेको छ ।

साविकका हनुमाननगर योगिनीमाई नगरपालिका, रामपुर मल्हनिया, भारदह, पोर्ताहा र मधुवापुर गाविस समायोजन गरी गठन भएको हो। यस नगरपालिकामा निम्नानुसारले वडा विभाजन गरिएको छ।

नक्शा २.१: नगरपालिकाको राजनितिक विभाजन

स्रोत: स्थानीय तह पुनर्संरचना आयोग, प्रतिवेदन २०७३

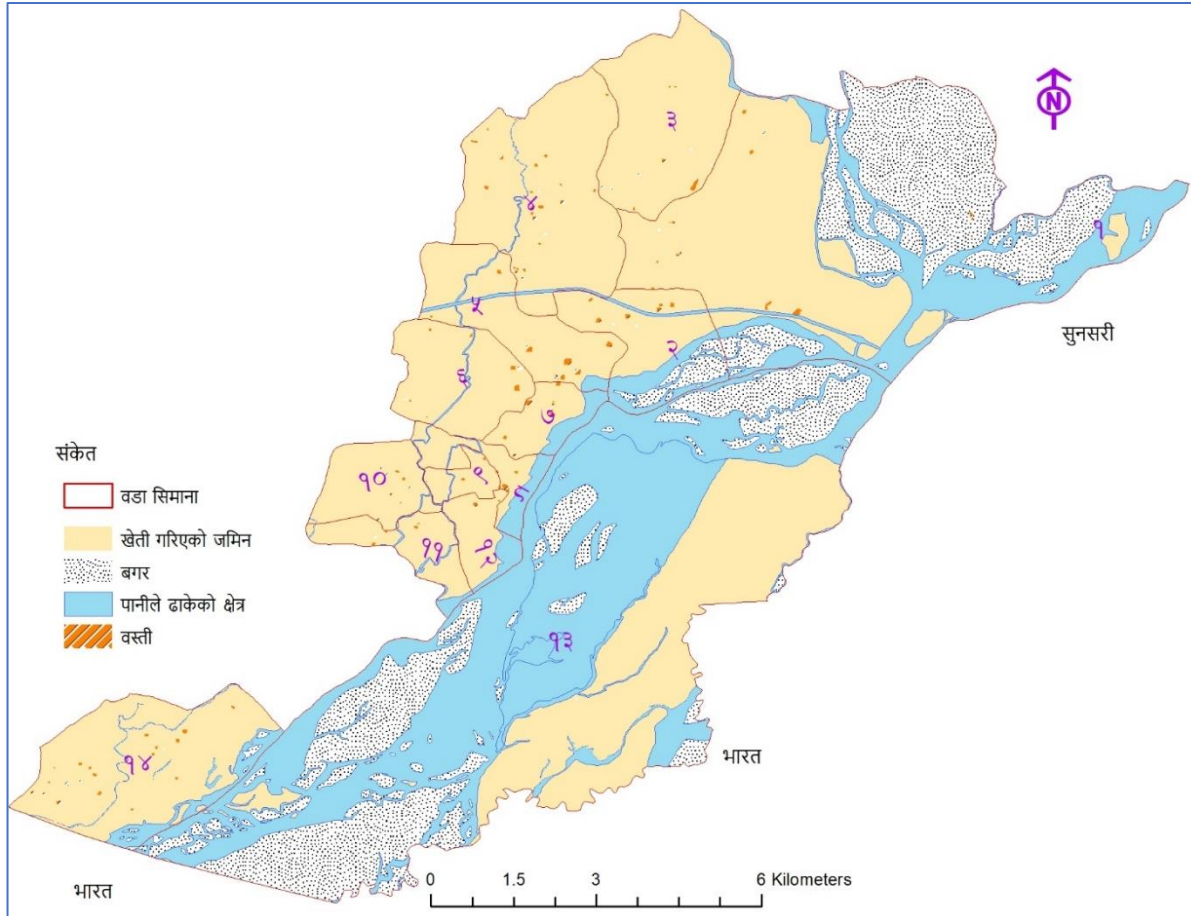
तालिका १: हनुमाननगर कंकालिनी नपाको वडा विभाजन तथा क्षेत्रफल

वार्ड नं.	समावेश साविक गाविस/नपा र वडा	क्षेत्रफल (बर्ग किमिमा)	प्रतिशत
१	भारदह (१ देखि ९)	२८.०८	२३.७६
२	हनुमाननगर योगिनीमाई (२)	४.०१	३.३९
३	पोर्ताहा (१ देखि ९)	५.९५	५.०३
४	मधुवापुर (१ देखि ९)	८.१९	६.९३
५	हनुमाननगर योगिनीमाई (३)	४.०६	३.४३
६	हनुमाननगर योगिनीमाई (४)	३.६२	३.०६
७	हनुमाननगर योगिनीमाई (५)	१.५८	१.३४
८	हनुमाननगर योगिनीमाई (१)	१.५८	१.३४
९	हनुमाननगर योगिनीमाई (६)	०.७३	०.६२
१०	हनुमाननगर योगिनीमाई (९)	२.३४	१.९८
११	हनुमाननगर योगिनीमाई (१०)	१.९३	१.६३
१२	हनुमाननगर योगिनीमाई (७)	१.३७	१.१६
१३	हनुमाननगर योगिनीमाई (८)	४६.९२	३९.७०
१४	रामपुर मल्हनिया (१ देखि ९)	७.८४	६.६३
	जम्मा	११८.२०	१००.००

स्रोत: स्थानीय तह पुनर्संरचना आयोग, प्रतिवेदन २०७३

२.४ भूउपयोग अवस्था

नक्शा २.२: नगरपालिकाको भूउपयोग अवस्था

श्रोत: Land Resource Mapping Project 1987, नापी विभाग

भूउपयोग सम्बन्धीको तथ्याङ्कनेपालमा धेरै पुरानो छ, नापी विभागले नयाँ नक्शानको तयारी गरिरहेको अवस्थामा सन १९८७ को तथ्याङ्कमा आधारित भै यो विश्लेषण गरिएको छ। यो नगरपालिका तराईमा अवस्थित रहेकोले यस क्षेत्रमा धरातलीय स्वरूपका हिसाबले अधिकांश भूभाग समथर क्षेत्रले ओगटेको छ। यो नगरपालिका सप्तकाशीको पश्चिमी तटमा रहेको हुनाले कोशीको प्रभाव धेरै नै रहेको छ। यस नगरपालिकामा वसोबास योग्य क्षेत्र सहितको उर्वर खेतियोग्य जमिन ६९.०५ वर्ग कि.मि. (५९.६५ प्रतिशत) रहेको छ। सामान्यतया: यस क्षेत्रमा बगर र बलौटे खालको माटो ठूलो मात्रमा (२६ प्रतिशत रहेको छ भने यस नगरपालिकाको १३ नं. वडा कोशीको विचमा टापु भएर रहेको छ। यहि कारणले यहाँको करिव २९ प्रतिशत क्षेत्रफलमा पानीले ढाकेको देखिन्छ। भूमिको प्रकारको आधारमा क्षेत्रफल तालिका २.२ मा दिइएको छ।

तालिका २: नगरपालिकाको भूउपयोग अवस्था

भूमिको प्रकार	क्षेत्रफल (वकिमि)	प्रतिशत
खेती गरिएको जमिन	६९.०५	५९.६५
भाडी तथा बुट्ट्यान	१.३८	१.१७
पानीले ढाकेको क्षेत्र	२४.२२	२०.४९
वस्ती	०.९९	०.०९
बगर	३९.४५	२६.६९
जम्मा	११८.२०	१००.००

श्रोत: Land Resource Mapping Project 1987, नापी विभाग

२.५ मानव विकास सूचकांक र गरिबी

नेपाल मानव विकास प्रतिवेदन २०१४ तथा गरिबीको लघु क्षेत्र अनुमान २०६८ मा सप्तरी जिल्लाको सन्दर्भमा औल्याइएका तथ्यहरूलाई हनुमाननगर कंकालिनी नगरपालिकाको हकमा पनि सामान्यीकरण गरिएको छ। नेपाल मानव विकास प्रतिवेदन, २०१४ अनुसार सप्तरी जिल्ला मानव विकास सूचकांकका दृष्टिकोणले ७५ जिल्लाहरू मध्ये ५३ औं स्थानमा पर्दछ। यस जिल्लाको मानव विकास सूचकांकको मान ०.४३७ रहेको छ। जस अनुसार औषत आयु ७१.३४ वर्ष तथा प्रतिव्यक्ति आम्दानी ८०१ अमेरिकी डलर रहेको छ। राष्ट्रिय योजना आयोगको अनुसार यस जिल्लामा ३४.५ प्रतिशत गरिव रहेको देखिन्छ।

परिच्छेद ३: जनसंख्याको अवस्था

यस परिच्छेदमा नगरपालिकाको जनसांख्यिक अवस्थसँग सम्बन्धित वस्ती, घरधुरीको विवरण, जनसंख्या बनौट, संरचना तथा वितरण जस्ता विषयहरू समाविष्ट रहेका छन् ।

३.१ जनसंख्या वितरणको अवस्था

घरपरिवार सर्वेक्षण २०७५ अनुसार नगरपालिकामा रहेको घरपरिवार संख्या १०२९९ र जनसंख्या ५०१०२ रहेको देखिएको छ । वडाअनुसार सबैभन्दा उच्च जनसंख्या वडा नं. १४ मा ७४३४ रहेको छ भने सबै भन्दा न्यून वडा नं. २ मा १४५९ रहेको देखिन्छ । जस अनुसार हालको औषत घरपरिवारको आकार ४.८६ र लैगिक अनुपात ११६.०४ रहेको छ । सर्वेक्षण अनुसार जनसंख्याको अवस्था वडागत विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ ।

तालिका ३: वडागत जनसंख्या सम्बन्धी विवरण

वडा नं.	जनगणना २०६८ अनुसार					घरपरिवार सर्वेक्षण २०७५ अनुसार							
	घरधुरी	जनसंख्या				घरधुरी			जनसंख्या			औषत परिवार आकार	लैगिक अनुपात
		पुरुष	महिला	जम्मा	लैगिक अनुपात	पुरुष	महिला	जम्मा	पुरुष	महिला	जम्मा		
१	१२४५	३५३३	३५९१	७१२४	९८.४	१३३९	१४५	१४८४	४४०८	३३९६	७८०४	५.२६	१२९.८१
२	२६६	६३६	६९६	१३३२	९१.४	३०४	३८	३४२	७८१	६७८	१४५९	४.२७	११५.१९
३	९८६	२५९०	२५८९	५१७९	१००.०	९८३	८२	१०६५	३१७२	२५०२	५६७४	५.३३	१२६.७६
४	१२५२	२७९६	२९३४	५७३०	९५.३	११४७	२१४	१३६१	३१५५	३१२२	६२७७	४.६१	१०१.०७
५	३४०	११३५	१०६०	२१९५	१०७.१	३६६	३७	४०३	१६४९	७५६	२४०५	५.९७	२१८.०७
६	५८७	१४२३	१७३४	३१५७	८२.१	६७८	१६०	८३८	१७८९	१६७०	३४५९	४.१३	१०७.१०
७	३२४	१०७१	१००४	२०७५	१०६.७	४८६	६३	५४९	११७९	१०९४	२२७३	४.१४	१०७.७९
८	३९८	१०८८	११५९	२२४७	९३.९	४३९	४८	४८७	१२७३	११८९	२४६२	५.०५	१०७.०३
९	२८७	८९०	९००	१७९०	९८.९	२९३	४०	३३३	९८४	९७७	१९६१	५.८९	१००.७१
१०	३२२	९०३	९६३	१८६६	९३.८	३४९	११३	४६२	१०५७	९८७	२०४४	४.४२	१०७.११
११	३२५	१०३९	१०१३	२०५२	१०२.६	३६३	४३	४०६	१२९४	९५४	२२४८	५.५४	१३५.६४
१२	३४६	१२२४	११८६	२४१०	१०३.२	४८१	६४	५४५	१४४१	११९९	२६४०	४.८४	१२०.२०
१३	२८९	९४८	८४३	१७९१	११२.५	३०२	३६	३३८	१०९४	८६८	१९६२	५.८०	१२६.०४
१४	११८५	३४४९	३३३७	६७८६	१०३.४	१५१३	१७३	१६८६	३७७४	३६६०	७४३४	४.४१	१०३.१२
जम्मा	८१५२	२२७२५	२३००९	४५७३४	९८.७६५७	९०५३	१२४६	१०२९९	२६९०७	२३१८८	५०१०२	४.८६	११६.०४

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण २०७५

३.२ जनघनत्वको अवस्था

नगरपालिकाको कूल क्षेत्रफल ११८.२ वर्ग कि.मि. र जनसंख्या ५०,१०२ रहेको छ। वडागत रुपमा हेर्दा सबैभन्दा कम क्षेत्रफल वडा नं. ९ को ०.७३ वर्ग किमि र सबैभन्दा बढी क्षेत्रफल वडा नं. १३ को ४६.९२ वर्ग किमि रहेको देखिन्छ। नगरपालिकामा जनघनत्व ४२३.८७ जना प्रति वर्ग किमि रहेको छ। यस सम्बन्धी वडागत विवरण देहाय बमोजिमको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका ४: जनघनत्वको अवस्था सम्बन्धी विवरण

वडा नम्बर	जनसंख्या विवरण		क्षेत्रफल विवरण		जनघनत्व (प्रति वर्ग किमि)
	जनसंख्या	प्रतिशत	क्षेत्रफल (वर्ग किमि)	प्रतिशत	
१	७८०४	१५.५८	२८.०८	२३.७६	२७७.९३
२	१४५९	२.९१	४.०१	३.३९	३६३.८९
३	५६७४	११.३२	५.९५	५.०३	९५३.५५
४	६२७७	१२.५३	८.१९	६.९३	७६६.४५
५	२४०५	४.८०	४.०६	३.४३	५९२.२८
६	३४५९	६.९०	३.६२	३.०६	९५५.३९
७	२२७३	४.५४	१.५८	१.३४	१,४३८.७२
८	२४६२	४.९१	१.५८	१.३४	१,५५७.९८
९	१९६१	३.९१	०.७३	०.६२	२,६८६.२५
१०	२०४४	४.०८	२.३४	१.९८	८७३.६०
११	२२४८	४.४९	१.९३	१.६३	१,१६४.७६
१२	२६४०	५.२७	१.३७	१.१६	१,९२७.१४
१३	१९६२	३.९२	४६.९२	३९.७०	४१.८२
१४	७४३४	१४.८४	७.८४	६.६३	९४८.२३
जम्मा	५०१०२	१००.००	११८.२०	१००.००	४२३.८७

स्रोत: घरपरिवार सवेक्षण २०७५ तथा संघीय मामिला तथा स्थानीय विकास मन्त्रालय, २०७४

३.३ उमेर तथा लिंगको आधारमा जनसंख्या विवरण

उमेरको आधारमा जनसंख्याको स्थिति हेर्दा उमेर समुह अनुसार पाँच वर्षमुनिको कूल जनसंख्या ५९८२ र ७० वर्ष माथिको १३९२ रहेको देखिन्छ। लैंगिकताका आधारमा विभिन्न उमेर समुहअनुसार यससम्बन्धी अन्य विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ।

तालिका नं. ६: उमेर तथा लिंगको आधारमा जनसंख्या विवरण

वडा नं	०-५ वर्ष		६-१४ वर्ष		१५-१८ वर्ष		१९-२४ वर्ष		२५-४९ वर्ष		५०-५९ वर्ष		६०-६९ वर्ष		७० वर्ष भन्दा बढी		जम्मा
	पु	म	पु	म	पु	म	पु	म	पु	म	पु	म	पु	म	पु	म	
१	४०८	३७४	७१०	६४८	३४३	२७०	१२३४	१०९०	३९६	३३६	२३२	१९४	१७३	१६९	११५	८७	७८०४
२	१३७	९९	१८९	१७२	७३	७७	२६७	२५२	८२	६१	५९	४५	४१	४०	२४	२९	१४५९
३	२९१	२१७	४६०	३९०	२४२	१९३	८६६	८१४	२६५	२५१	१९१	१५५	१४३	११०	९५	७६	५६७४
४	४३६	३८९	६०९	५५४	२६९	२७३	१०३९	९४०	३३४	३१४	२१४	१९०	१५६	१६७	१२२	९०	६२७७
५	१२२	१००	१५६	१७०	६९	६२	२७८	२४८	६५	६२	३७	३७	३१	३२	२२	१६	२४०५
६	२५५	२१९	४०८	३७०	१७१	१४६	६५९	६०८	१९१	१४७	१२४	१०२	९७	८६	४५	३९	३४५९
७	१७५	१५२	२३०	२३०	१०३	७८	४१६	३८७	१२९	१०२	९१	७१	५९	६८	४०	३१	२२७३
८	१६१	१०८	२६१	२४५	१०४	९६	४६७	४०६	११९	१२१	९७	८५	६३	८२	३६	४२	२४६२
९	७१	८०	१२६	१००	५७	५६	२३५	२११	६५	५९	४४	४८	४३	३७	२२	२३	१९६१
१०	१४२	१४१	२०५	१९१	९६	८१	३९५	३५१	१०७	१००	७४	७४	७२	६८	३७	१९	२०४४

वडा नं	०-५ वर्ष		६-१४ वर्ष		१५-१८ वर्ष		१९-२४ वर्ष		२५-४९ वर्ष		५०-५९ वर्ष		६०-६९ वर्ष		७० वर्ष भन्दा बढी		जम्मा
	पु	म	पु	म	पु	म	पु	म	पु	म	पु	म	पु	म	पु	म	
११	१४७	१४३	२२६	१९५	८८	५७	३३३	३२१	१००	८२	६३	५०	४९	५२	३१	२६	२२४८
१२	१७५	१८५	२८०	२४४	१२०	१११	४२४	३८१	१३५	११४	७८	८२	६२	५१	३१	२८	२६४०
१३	११७	१०१	१५०	१५५	५८	३४	२२१	१९५	६१	६८	३४	४३	४२	३१	२३	१२	१९६२
१४	५१२	५२४	१०२०	८३८	३४०	२०६	१३५७	११९६	३९१	३३१	३०२	२८३	२२५	२२३	११६	११५	७४३४
जम्मा	३१४९	२८३२	५०३०	४५०२	२१३३	१७४०	८१९१	७४००	२४४०	२१४८	१६४०	१४५९	१२५६	१२१६	७५९	६३३	५०१०२

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण २०७५

३.४ मातृभाषाको आधारमा जनसंख्या

नगरपालिकाभित्र बोलिने मातृभाषाहरुमा मैथली ९८.२६ प्रतिशत, उर्दू ०.७५ प्रतिशत, नेपाली ०.५ प्रतिशत र अन्य पनि ०.४९ प्रतिशत रहेको देखिन्छ। मातृभाषा अनुसारको जनसंख्या विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ।

तालिका ५: मातृभाषाका आधारमा जनसंख्या विवरण

वडा नं.	मातृभाषाको आधारमा जनसंख्या				
	मैथली	नेपाली	उर्दू	अन्य	जम्मा
१	७७४१	३१	०	३२	७८०४
२	१४५२	१	१	५	१४५९
३	५६३९	११	०	२४	५६७४
४	६१०३	१६	१४९	९	६२७७
५	२३१३	३५	०	५७	२४०५
६	३३११	७	१३८	३	३४५९
७	२२४९	१५	०	९	२२७३
८	२४०१	५०	०	११	२४६२
९	१८४७	३	४१	७०	१९६१
१०	२०१६	२७	०	१	२०४४
११	२२२८	६	९	५	२२४८
१२	२५७९	४३	१६	२	२६४०
१३	१९३४	१	२४	३	१९६२
१४	७४१७	२	०	१५	७४३४
जम्मा	४९२३०	२४८	३७८	२४६	५०१०२
प्रतिशत	९८.२६	०.५	०.७५	०.४९	१००

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण २०७५

३.५ धर्म अनुसार जनसंख्या विवरण

घरपरिवार सर्वेक्षण २०७५ अनुसार धार्मिक हिसाबले नगरपालिका भित्र हिन्दु धर्म मान्नेहरुको संख्या ४३२१२ (९३.३८ प्रतिशत) रहेको छ भने ईस्लाम र बौद्ध धर्म मान्नेहरुको जनसंख्या प्रतिशत क्रमशः ६.४४ र ०.१६ रहेको छ। घरपरिवार सर्वेक्षण २०७५ अनुसार धर्म मान्ने जनसंख्याको वडागत विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ।

तालिका ६: धर्म अनुसार जनसंख्या सम्बन्धी विवरण

वडा नम्बर	हिन्दु	ईस्लाम	बौद्ध	अन्य	जम्मा
१	७६७१	१२९	३	१	७८०४
२	१४५७	०	२	०	१४५९
३	५४१५	२४७	१०	२	५६७४
४	५८२७	४४६	३	१	६२७७
५	२३९५	६	३	१	२४०५
६	२८४०	६१३	६	०	३४५९
७	२२५२	१७	४	०	२२७३

वडा नम्बर	हिन्दु	ईस्लाम	बौद्ध	अन्य	जम्मा
८	२४३२	०	३०	०	२४६२
९	१४५१	५०३	१	६	१९६१
१०	२०१६	२४	२	२	२०४४
११	२१०४	१३८	६	०	२२४८
१२	२१७२	४६७	१	०	२६४०
१३	१८५९	१०३	०	०	१९६२
१४	६८९५	५३२	३	४	७४३४
जम्मा	४६७८६	३२२५	७४	१७	५०१०२
प्रतिशत	९३.३८	६.४४	०.१५	०.०३	१००.००

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण २०७५

३.६ जातिगत आधारमा जनसंख्या

जातजातिगत आधारमा जनसंख्यालाई हेर्दा सबैभन्दा बढी तराई अन्य जनसंख्या ३१.९२ रहेको देखिन्छ । तराई आदिवासी तथा जनजातिको जनसंख्या २७.०५ प्रतिशत रहेको यस क्षेत्रमा तराई दलितको जनसंख्या २६.६९ प्रतिशत र तराई मुस्लिमको जनसंख्या ७.१० प्रतिशत रहेको छ । जातजातिगत जनसंख्यालाई वडागत रूपमा देहाय बमोजिम प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका ७: जातिगत आधारमा जनसंख्या विवरण

वडा नम्बर	तराई आदिवासी /जनजाती	तराई दलित	मुस्लिम	तराई ब्राह्मण क्षेत्री	तराई अन्य	पहाडी अन्य	जम्मा
१	२१११	२०८३	५५४	३१५	३५७८	३७	७८०४
२	३९५	३८९	१०४	३४	६४८	५	१४५९
३	१५३५	१५१४	४०३	२२७०	१०२	२५	५६७४
४	१६९८	१६७५	४४६	२९६	१६२८	१४	६२७७
५	६५१	६४२	१७१	०	३१०	५५	२४०५
६	९३६	९२३	२४६	५	१२०५	८	३४५९
७	६१५	६०७	१६१	६०	७५७	२०	२२७३
८	६६६	६५७	१७५	१९	७५६	११	२४६२
९	५३०	५२३	१३९	३३	३२४	०	१९६१
१०	५५३	५४६	१४५	२८	७८	३१	२०४४
११	६०८	६००	१६०	०	७०९	८	२२४८
१२	७१४	७०५	१८७	०	५४७	४७	२६४०
१३	५३१	५२४	१३९	०	३२४	३	१९६२
१४	२०११	१९८४	५२८	१३	३८८८	२७	७४३४
जम्मा	१३५५३	१३३७२	३५५७	३०७३	१४८५४	२९१	५०१०२
प्रतिशत	२७.०५	२६.६९	७.१	६.६	३१.९२	०.६३	१००

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण २०७५

३.७ घरमुलीको विवरण

लैंगिकताका आधारमा घरमुलीको स्थिति हेर्दा कूल १०२९९ घरपरिवार मध्ये पुरुष घरमुली हुने घरपरिवार संख्या ९०५३ (८७.९ प्रतिशत) र महिला घरमुली हुने परिवार १२४६ वा १२.१ प्रतिशत मात्र रहेको छ । लिंगका आधारमा वडागत रूपमा घरमुलीको विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ ।

तालिका ८: घरमुली सम्बन्धी विवरण

वडा नम्बर	घरधुरी		जम्मा
	पुरुष घरमुली	महिला घरमुली	
१	१३३९	१४५	१४८४
२	३०४	३८	३४२

वडा नम्बर	घरधुरी		
	पुरुष घरमुली	महिला घरमुली	जम्मा
३	९८३	८२	१०६५
४	११४७	२१४	१३६१
५	३६६	३७	४०३
६	६७८	१६०	८३८
७	४८६	६३	५४९
८	४३९	४८	४८७
९	२९३	४०	३३३
१०	३४९	११३	४६२
११	३६३	४३	४०६
१२	४८१	६४	५४५
१३	३०२	३६	३३८
१४	१५१३	१७३	१६८६
जम्मा	९०५३	१२४६	१०२९९
प्रतिशत	८७.९	१२.१	१००.००

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण २०७५

३.८ अपांगताको आधारमा जनसंख्या

यस नगरपालिका क्षेत्रभित्र रहेका अपांगता भएका व्यक्तिहरु ६४१ जना मध्ये सबैभन्दा उच्च शारीरिक अपांगता भएकाहरुको संख्या ३९४ (६१.४७ प्रतिशत) रहेको छ। वडागत रुपमा वडा नं. ३ मा सबैभन्दा बढी १२२ जना रहेका छन्। यस सम्बन्धी विवरण वडागत रुपमा देहाय बमोजिमको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका ९: अपांगताको आधारमा जनसंख्या सम्बन्धी विवरण

वडा नं.	अपांगताका आधारमा जनसंख्या							
	शारीरिक अपाङ्गता	वौद्धिक अपाङ्गता	दृष्टिविहिन (आँखा नदेख्ने)	सुन्न नसक्ने (बहिरा)	बोली अकमकिने (भकभके)	सुस्त श्रवण भएको	मनोसामाजिक अपाङ्गता	जम्मा
१	५३	३	४	५	६	४	०	७५
२	५	०	१	०	०	०	०	६
३	८७	३	२२	६	३	१	०	१२२
४	४२	७	५	११	६	३	०	७४
५	३	१	०	०	१	३	०	८
६	२१	५	१	२	४	२	०	३५
७	१४	३	०	४	०	२	०	२३
८	४६	६	२	६	९	१६	०	८५
९	१०	४	२	१	०	०	०	१७
१०	१३	४	०	२	४	१	०	२४
११	१४	३	३	२	६	०	०	२८
१२	१५	३	१	१	२	०	०	२२
१३	७	०	०	०	०	१	०	८
१४	६४	१०	१७	८	१२	३	०	११४
जम्मा	३९४	५२	५८	४८	५३	३६	०	६४१
प्रतिशत	६१.४७	८.११	९.०५	७.४९	८.२७	५.६२	०.००	१००.००

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण २०७५

३.९ बसोवासको अवस्था सम्बन्धी विवरण

नगरपालिका क्षेत्र रहेका कूल जनसंख्या ४६५२८ मध्ये करिब ९५.५५ प्रतिशत आफ्नै घरमा बस्ने गरेको देखिन्छ। त्यसैगरी, स्वदेशमै अन्यत्र रहेको र विदेश गएकाहरुको जनसंख्या क्रमशः ३.०२ र १.४२ प्रतिशत रहेको छ। यस सम्बन्धी वडागत विवरणलाई देहाय बमोजिमको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका १०: बसोबासको अवस्था सम्बन्धी विवरण

वडा नं.	गणना गरेको स्थान बसोबास गरेको	स्वदेशमा अन्यत्र बसोबास गरेको	विदेश गएको	उपलब्ध नभएको	जम्मा
१	६२९१	३७२	११६	०	६७७९
२	१६०८	२३	१६	०	१६४७
३	४६२९	८७	४३	०	४७५९
४	५७४४	२७६	७६	०	६०९६
५	१४७३	२०	१३	१	१५०७
६	३५१८	८६	६३	०	३६६७
७	२३००	३७	२५	०	२३६२
८	२१४५	२७०	७८	०	२४९३
९	१२१३	५०	१४	०	१२७७
१०	२०१५	७४	६४	०	२१५३
११	१८९०	३३	४०	०	१९६३
१२	२४६२	२४	१५	०	२५०१
१३	१३०८	२३	१४	०	१३४५
१४	७८६३	३१	८५	०	७९७९
जम्मा	४४४५९	१४०६	६६२	१	४६५२८
प्रतिशत	९५.५५	३.०२	१.४२	०.००	१००.००

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण २०७५

३.१० बैवाहिक स्थिति

बैवाहिक स्थितिलाई हेर्दा ९९३९ जना अविवाहित, ११७३४ जना कम उमेर तथा २२७७४ जना एकल विवाहित रहेको देखिन्छ। बैवाहिक स्थितिका आधारमा जनसंख्यासम्बन्धी विवरणलाई वडागत रूपमा देहाय बमोजिमको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका ११: बैवाहिक स्थिति सम्बन्धी विवरण

वडा नम्बर	बैवाहिक स्थिति सम्बन्धी विवरण								कम उमेर
	अविवाहित	एकल विवाह	बहुविवाह	पुनः विवाह	विधवा	विदुर	सम्बन्ध विच्छेद	विवाहित तर अलग बसेको	
१	१५५५	३५३६	२५	१६	१००	३४	१५	०	१४९८
२	३८०	७९७	९	५	२१	८	१	६	४२०
३	१०९०	२५११	३५	१	९४	२७	०	०	१००१
४	१२०४	३०७१	१८	२३	१०६	४३	२०	२	१६०९
५	३०७	७२१	३	२	२१	१०	५	०	४३८
६	७३२	१८२२	१२	११	६५	२२	९	०	९९४
७	५२८	११५४	५	१	६५	१६	७	३	५८३
८	३९२	७६४	६४	१	२६८	२२९	१०	२१	७४४
९	२९०	६२५	२	०	३०	८	२०	०	३०२
१०	४६५	१११४	११	३	३९	१४	१	१	५०५
११	४१६	९५४	१४	२	३५	१२	०	५	५२५
१२	५४१	११६७	६	६	५३	१२	१०	२	७०४
१३	२६६	६५२	१	३	२०	७	३	०	३९३
१४	१७७३	३८८६	३०	९	१७६	८४	०	३	२०१८
जम्मा	९९३९	२२७७४	२३५	८३	१०९३	५२६	१०१	४३	११७३४
प्रतिशत	२१.३६	४८.९५	०.५१	०.१८	२.३५	१.१३	०.२२	०.०९	२५.२२

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण २०७५

३.११ व्यक्तिगत घटना विवरण (२०७ चैत्र मसान्त सम्म दर्ता भएका विवरण अनुसार)

गतवर्षको विवरण अनुसार नगरपालिकाको रेकर्डमा कुल २२२० जन्मदर्ता, ४३७ मृत्युदर्ता, ४९९ विवाह दर्ता भएको देखिन्छ। यस्तैगरी बसाईसराईको सन्दर्भमा सबैभन्दा वडा नं. १ मा १७ परिवार बसाईसराई गरी आएको एवं वडा नं १४ बाट १७ परिवार बसाईसराई गरी गएको दर्ता भएको पाइन्छ। यस सम्बन्धी वडागत विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ।

तालिका १२: व्यक्तिगत घटना विवरण

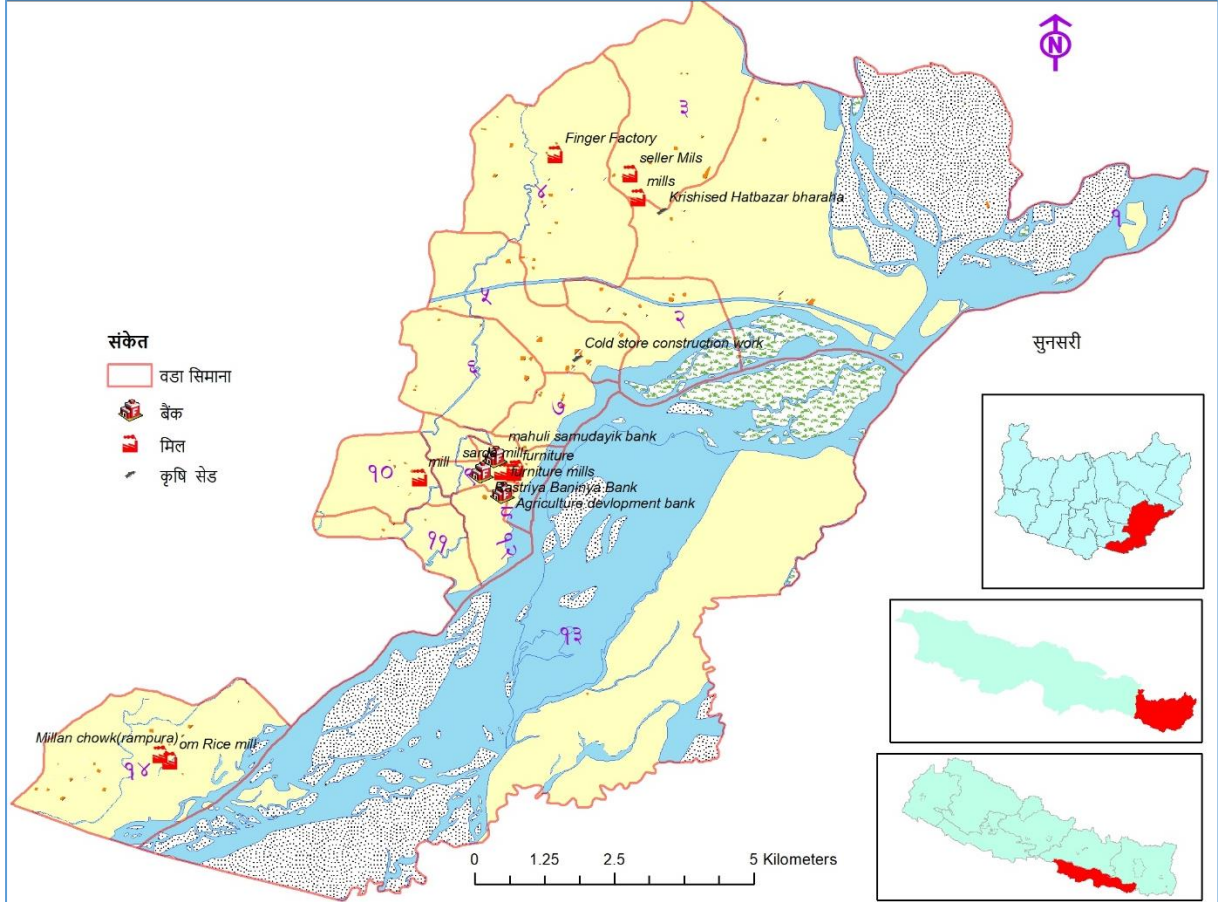
वडा नम्बर	जन्म	मृत्यु	विवाह	सम्बन्ध विच्छेद (जोडी)	बसाईसराई	
					आएको	गएको
१	१६७	४८	४३	१	१७	८
२	७६	१०	१७	०	०	३
३	१४५	१८	५३	०	०	१४
४	१६५	१३२	७५	०	०	१३
५	१२७	१०	२४	०	१	३
६	१८०	२३	३४	०	१	१
७	११३	१४	३०	०	३	१
८	९५	४७	३५	०	०	५
९	१०४	१३	१८	०	४	५
१०	५५	१७	१९	०	०	२
११	४२	२१	११	०	०	१
१२	१८७	२०	५१	०	४	२
१३	१०३	५	८	०	२	०
१४	६६१	५९	८१	०	०	१७
जम्मा	२२२०	४३७	४९९	१	३२	७५

स्रोत: नगरपालिका तथा वडा कार्यालय, २०७४

परिच्छेद ४: आर्थिक अवस्था

यस परिच्छेदमा नगरपालिकाको रोजगारीको अवस्था, नगरवासीको पेशा एवं कृषि, उद्योग व्यापार तथा व्यवसाय, सहकारी, पर्यटन, बैंक तथा वित्तिय संस्था आर्थिक गतिविधि सम्बन्धी विवरणलाई विविध शिर्षकहरुमा प्रस्तुत गरिएको छ ।

नक्शा ४.१: आर्थिक पुर्वाधारहरुको वितरण

श्रोत: स्थानीय श्रोत नक्शांकन सर्वेक्षण २०७५, हनुमाननगर कंकालिनी नगरपालिका

४.१ प्रमुख आर्थिक विवरण

यस नगरपालिकाको आर्थिक गतिविधिको तथ्यांकीय विवरण देहाय अनुसार प्रस्तुत गरिएको छ ।

४.१.१ मुख्य पेशा अनुसार जनसंख्या

यस क्षेत्रमा अबलम्बन गरिएको पेशा मध्ये सबैभन्दा बढी ज्याला मजदूरी गर्नेको संख्या ६००० जना रहेको छ । १० वर्षभन्दा माथिको जनसंख्याको पेशागत स्थिति हेर्दा सबैभन्दा न्यून संख्यामा व्यवसायिक कार्य गर्ने रहेका छन् । पेशा अनुसार जनसंख्यासम्बन्धी विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ ।

तालिका १३: मुख्य पेशा सम्बन्धी विवरण

वडा नं.	कृषि तथा पशुपालन	नोकरी जागिर	उद्योग व्यापार	ज्याला मजदूरी	व्यवसायिक कार्य	बैदेशिक रोजगारी	विद्यार्थी	गृहिणी	बेरोजगार	कम उमेर	अन्य
१	५५४	१९१	२५०	७२३	३०	२१८	१२६२	१७०८	४३५	१३६७	४१
२	१०३	२७	३३	२३३	३	४२	२३८	३९९	१६८	३९७	४

वडा नं.	कृषि तथा पशुपालन	नोकरी जागिर	उद्योग व्यापार	ज्याला मजदूरी	व्यवसायिक कार्य	बैदेशिक रोजगारी	विद्यार्थी	गृहिणी	बेरोजगार	कम उमेर	अन्य
३	४७६	९१	५०	४२१	१५	८४	८७२	९४०	७७१	९४५	९४
४	३८४	१९१	९२	७८८	१२	१५५	१०१६	१५६७	४८६	१३७०	३५
५	४५	१९	२०	२६९	२	२४	२१६	४१७	९१	३९२	१२
६	२८०	३७	३१	५२७	३	१५०	६२७	९७९	१८०	८३३	२०
७	५१	६७	१२२	३२१	४	५४	३८५	६५४	१३८	५४२	२४
८	२५५	८७	२२	१२७	४८	१३३	४८३	६३८	१५५	४९४	५१
९	२१	४४	१३४	१२५	१	३८	२३१	३३७	५४	२६०	३२
१०	१३४	४७	२९	२६३	६	११५	३४०	५१४	१८२	४९६	२७
११	१६४	२२	३१	२६६	१०	७५	३२७	४३५	१०४	५११	१८
१२	४४	२५	५२	४७८	०	५७	४०७	६८१	१२४	६२२	११
१३	१०५	५	४	२५५	०	२७	१११	३७२	८०	३८५	१
१४	५८२	१११	१००	१२०४	७	३८९	१३६५	१७४८	४६०	२००४	९
जम्मा	३१९८	९६४	९७०	६०००	१४१	१५६१	७८८०	११३८९	३४२८	१०६१८	३७६

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण २०७५

४.१.२ प्राविधिक तथा विशेष दक्षता भएका मानव संसाधनको विवरण

नगरपालिका क्षेत्रभित्र उपलब्ध हुनसक्ने कृषि, पशु, इन्जिनियरिङ्ग, वन, मेडिसिन, खाद्य प्रसोधन, वकिल, पत्रकार जस्ता प्राविधिक तथा विशेष दक्षता भएका मानव संसाधन कुल २५२१८ रहेको छ। जसमध्ये सबैभन्दा बढी मेडिकलसँग सम्बन्धित ४५० जना रहेको देखिन्छ। यस सम्बन्धी वडागत विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ।

तालिका १४: प्राविधिक तथा विशेष दक्षता भएका मानव संसाधन सम्बन्धी विवरण

वडा नं.	कृषि तथा पशु पेशामा संलग्न		इन्जिनियरिङ्ग		वन		मेडिसिन		खाद्य प्रसोधन		वकिल		पत्रकार		नखुलेको		जम्मा
	म	पु	म	पु	म	पु	म	पु	म	पु	म	पु	म	पु	म	पु	
१	१	१	३	२८	०	१	३०	१२५	०	०	०	५	१	१०	६५०	५००	१३५५
२	०	२	२	४	०	१	१	१०	०	०	०	०	०	१	२००	२००	४२१
३	०	२	४	२५	०	३	०	२०	०	०	०	०	०	०	३५०	३००	७०४
४	०	२	०	२५	०	१	१	१५	०	०	०	१	०	०	४५०	४००	८९५
५	१	०	०	१०	०	२	१	२५	०	०	०	०	०	०	५००	५००	१०३९
६	०	१	०	१	०	३	२	३०	०	०	०	०	०	०	३००	६००	९३७
७	१	०	०	३	०	३	३	१८	०	०	०	१	०	०	२००	७००	९२९
८	३	२	०	८	०	३	४	१९	०	०	०	०	०	०	२००	४००	६३९
९	०	०	०	९	०	२	३	२०	०	०	०	०	०	०	३००	५००	८३४
१०	०	०	०	१०	०	१	२	२१	०	०	०	०	०	२	२००	६००	८३६
११	०	१	०	१२	०	३	३	२२	०	०	०	०	०	१	२००	५००	७४२
१२	२	१	०	१८	०	४	१	२३	०	०	०	०	०	२	२००	४००	६५१
१३	०	०	०	०	०	०	०	१	०	०	०	०	०	०	१००	१००	२०१
१४	०	१	२	३०	०	१०	१०	४०	०	०	०	४	०	४	३००	४००	८०१
जम्मा	८	१३	११	१८३	०	३७	६१	३८९	०	०	०	११	१	२०	४१५०	६१००	१०९८४

स्रोत: संस्थागत सर्वेक्षण, २०७५

४.१.६ उत्पादन तथा सेवामूलक उद्योग सम्बन्धी विवरण

नगरपालिकाभित्र सञ्चालनमा रहेका ६ वटा उद्योगहरु मध्ये ३ ठूला, १ वटा मध्यम र २ वटा लघु उद्योग रहेका छन्। यी उद्योगहरुबाट ४८ जना महिला र ५३ जना पुरुषले प्रत्यक्ष रूपमा रोजगारीको अवसर प्राप्त गरेको देखिन्छ।

उद्योगहरु रहेका स्थान, उत्पादन हुने वस्तु र उत्पादित वस्तुबाट हुने वार्षिक आम्दानी सम्बन्धी विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ ।

तालिका १५: उत्पादनमुलक उद्योग सम्बन्धी विवरण

उद्योगको नाम तथा ठेगाना	वडा नम्बर	उद्योगको स्वामित्व	उद्योगको प्रकार	प्रत्यक्ष रोजगारी जना			उत्पादन हुने वस्तु र सेवाको नाम	उत्पादित वस्तु र सेवा बाट भएको वार्षिक आम्दानी (रु हजारमा)
				महिला	पुरुष	जम्मा		
ठूला	३	निजि	ठूला	१५	१५	३०	भुजा	५०००
	४	निजि	ठूला	१२	१०	२२	भुजा	५०००
	७	निजि	ठूला	१०	१५	२५	चामल	५०००
मध्यम	१२	निजि	मझौला	६	७	१३	भुजा	४०००
घरेलु	३	निजि	साना	३	२	५	बरफ	१०००
	७	निजि	साना	२	४	६	बरफ	१२००
जम्मा				४८	५३	१०१		

स्रोत: संस्थागत सर्वेक्षण, २०७५

४.२ कृषि तथा पशु विकास

यस शिर्षकमा सिंचाई, कृषि तथा पशु विकास सम्बन्धी गतिविधिहरुलाई प्रस्तुत गरिएको छ ।

४.२.१ सिंचाई सुविधा

नगरपालिका क्षेत्रमा मौसमी सिंचाई आयोजनाबाट करिब ३१५ हेक्टर जमिनमा सिंचाई सुविधा पुगेको देखिन्छ । यस्तो सुविधाबाट ३३५० घरपरिवार लाभान्वित रहेका छन् । आयोजनागत रुपमा सिंचाईको स्थान, किसिम, उपलब्धता, सिंचित जमिन तथा लाभान्वित घरधुरी सम्बन्धी विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ ।

तालिका १६: सिंचाई सुविधा सम्बन्धी विवरण

वडा नं.	सिंचाई सुविधा वा आयोजनाको नाम	वडा नम्बर	सिंचाईको किसिम	सिंचाईको माध्यम	स्रोतको		सिंचाईको उपलब्धता	सिंचित क्षेत्र	लाभान्वित घरधुरी
					इकाई	परिमाण			
१.	कोशी नहर	२	नहर	नहर	किमि	०.५	मौसमी	२०	५००
२.	चन्द्र नहर	३	नहर	नहर	किमि	२	मौसमी	२५	२५०
३.	चन्द्र नहर	२	नहर	नहर	किमि	३	मौसमी	२०	३००
४.	कोही नहर	५	नहर	नहर	किमि	१	मौसमी	४०	५००
५.	चन्द्र नहर	६	नहर	नहर	किमि	२	मौसमी	१५	२००
६.	चन्द्र नहर	७	नहर	नहर	किमि	३	मौसमी	१०	१५०
७.	कोशी नहर	८	नहर	नहर	किमि	३	मौसमी	५०	३००
८.	काशी नहर	९	नहर	नहर	किमि	२	मौसमी	२०	१००
९.	कोशी नहर	१०	नहर	नहर	किमि	१	मौसमी	४०	२००
१०.	चन्द्र नहर	१४	नहर	नहर	किमि	२	मौसमी	२५	३००
११.	कोशी नहर	७	नहर	नहर	किमि	०.५	मौसमी	१०	४००
१२.	कोशी नहर	८	नहर	नहर	किमि	०.५	मौसमी	१५	५०
१३.	कोशी नहर	२	नहर	नहर	किमि	०.५	मौसमी	२५	१००
	जम्मा					२१		३१५	३३५०

स्रोत: संस्थागत सर्वेक्षण, २०७५

४.२.२ कृषि कार्यमा उपयोग भएको जग्गा र स्वामित्व

नगरपालिका क्षेत्रमा कृषि कार्यका लागि उपयोग गरिएको कूल जमिन ६९१८० कट्टा रहेको देखिन्छ। आफ्नो परिवारको नामको जग्गा उपयोग गर्ने घरपरिवार ३३४८ र अरुको नाममा रहेको जग्गा उपयोग गर्ने घरपरिवार संख्या ६३९ रहेको छ भने अन्य स्वामित्वको जमिन ८२०६ कट्टा देखिएको छ। यससम्बन्धी वडागत विवरण देहाय बमोजिमको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका १७: कृषि कार्यमा उपयोग भएको जग्गा र स्वामित्व सम्बन्धी विवरण

वडा नम्बर	आफ्नो परिवारको नामको जग्गा उपभोग गर्ने		अरुको नाममा रहेको जग्गा उपयोग गर्ने		अन्य स्वामित्वको जग्गा उपयोग गर्ने		कृषि कार्य नगर्ने परिवार	कृषि कार्यका लागि उपयोग भएको कूल जमिन क्षेत्रफल (कट्टा)
	परिवार	क्षेत्रफल (कट्टा)	परिवार	क्षेत्रफल (कट्टा)	परिवार	क्षेत्रफल (कट्टा)		
१	४३६	५२५९	१०५	१५९२	९६	१५१७	९६४	८३६८
२	१११	२२३१	१७	५६९	४	४६४	२२२	३२६४
३	३८४	७४६८	२६	२९८	५२	१२१८	६७६	८९८४
४	४३१	१०२२२	५८	१५०१	३३	१२९७	७५३	१३०२०
५	४९	६४३	२	३०	४	४६	२८३	७९९
६	२३८	३०९५	१७	११४	११	११८	५५८	३३२७
७	४८	८१५	१	०	१	६	४९७	८२१
८	२९३	४९२८	९७	७९४	५३	५३९	१४२	६२६१
९	४६	७७७	९	१५६	५	८८	२२५	१०२१
१०	१२६	१६३७	३१	२७	५	७५	३२७	१७३९
११	१९४	२८००	३३	१३२	१६	८३५	२००	३७६७
१२	२५	२७३	५	६६	८	९८	५१५	४३७
१३	५	९०	२	४०	२२	१२८६	२६७	१४१६
१४	९६२	१३३७४	२३६	२०४३	४०	६१९	७१२	१६०३६
जम्मा	३३४८	५३६१२	६३९	७३६२	३५०	८२०६	६३४१	६९१८०

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण २०७५

४.२.३ अन्न, दलहन र तेलहन बाली उत्पादन र विक्री

नगरपालिका क्षेत्रमा उत्पादन हुने बालीजन्य उपजहरुमध्ये अन्नबाली ४८८१६ कट्टामा, दलहन बाली ७२९ कट्टामा र तेलहन ६१० कट्टा क्षेत्रफलमा उत्पादन हुने गरेको छ। यस सम्बन्धी वडागत विवरण देहाय बमोजिमको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका १८: अन्न, दलहन र तेलहन बाली उत्पादन र विक्री सम्बन्धी विवरण

वडा नम्बर	अन्नबाली			दलहन बाली			तेलहन बाली		
	क्षेत्रफल (कट्टा)	उत्पादन (क्विन्टल)	विक्री (क्विन्टल)	क्षेत्रफल (कट्टा)	उत्पादन (क्विन्टल)	विक्री (क्विन्टल)	क्षेत्रफल (कट्टा)	उत्पादन (क्विन्टल)	विक्री (क्विन्टल)
१	८०६३	३२४९०	१७८०२	१८६	२६८	११	१४०	६१४	२
२	२८४१	३४१७	१६३३	५	१	१	३	०	०
३	४६३०	६६२३०	१६०९०	३२	०	०	०	०	०
४	४५८७	११५००	१३५६१	२६	२०	१०	२४	१	१
५	४७०	९७४	२६६	०	०	०	०	०	०
६	१६९२	४६१६	१२०२	०	०	०	०	०	०
७	४६८	८२७	२३८	०	०	०	०	०	०
८	८५२७	१३९४९	२५९७	४३१	१२०	४०	३८८	८४	१३
९	२२६	१९३२	१३६	०	०	०	०	०	०

वडा नम्बर	अन्नवाली			दलहन वाली			तेलहन वाली		
	क्षेत्रफल (कट्ठा)	उत्पादन (क्विन्टल)	विक्री (क्विन्टल)	क्षेत्रफल (कट्ठा)	उत्पादन (क्विन्टल)	विक्री (क्विन्टल)	क्षेत्रफल (कट्ठा)	उत्पादन (क्विन्टल)	विक्री (क्विन्टल)
१०	३८०	३६४०	१४२१	२४	४	०	३०	३	०
११	२५५६	८०५२	३०६७	१२	३	२	२५	२	०
१२	४८७	२६५०	२००	०	०	०	०	०	०
१३	१०१६	३९३	१६०	०	०	०	०	०	०
१४	१२८७३	१५४२६	२४०९	१३	१५	२	०	०	०
जम्मा	४८८१६	१६६०९६	६०७८२	७२९	४३१	६६	६१०	७०४	१६

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण २०७५

४.२.४ फलफूल, तरकारी, नगदेवाली र माछा उत्पादन सम्बन्धी विवरण

नगरपालिका क्षेत्रमा २६९ कट्ठा क्षेत्रफलमा तरकारी, ५५ कट्ठामा फलफूल र २८४ कट्ठामा नगदेवालीको उत्पादन हुने गरेको देखिन्छ। यस सम्बन्धी वडागत विवरण देहाय बमोजिमको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका १९: तरकारी, फलफूल र नगदेवाली उत्पादनसम्बन्धी विवरण

वडा नं.	तरकारी			फलफूल			नगदे वाली			माछा	
	क्षेत्रफल (कट्ठा)	उत्पादन (क्विन्टल)	विक्री (क्विन्टल)	क्षेत्रफल (कट्ठा)	उत्पादन (क्विन्टल)	विक्री (क्विन्टल)	क्षेत्रफल (कट्ठा)	उत्पादन (क्विन्टल)	विक्री (क्विन्टल)	पोखरी संख्या	उत्पादन (क्विन्टल)
१	२०७	७६७	५३	५५	६६८	१७	२४६	६७२	६३	४	५००
२	२०	१००	२०	०	०	०	०	१	१	०	०
३	०	१२	०	०	३	०	०	०	०	१८	३००
४	३	२३	२०	०	०	०	१	१	१	०	०
५	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
६	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
७	०	०	०	०	०	०	०	०	०	६९	१२०
८	१५	२	०	०	०	०	३७	५	०	३	१०५
९	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
१०	३	१	१	०	०	०	०	०	०	२	६०
११	०	०	०	०	०	०	०	०	०	३	२१५
१२	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
१३	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
१४	२१	६१	४२	०	०	०	०	०	०	२	२९
जम्मा	२६९	९६६	७६१५	५५	६७१	१७	२८४	६७९	६५	१०१	१३२९

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण २०७५

४.२.५ पशुपालन तथा दुधजन्य उत्पादनको अवस्था

पशुपंक्षीपालनको अवस्था हेर्दा कूल १००७२ घरपरिवार मध्ये ६७८९ घरपरिवारमा पशुपंक्षी पालन रहेको छ। गाई तथा भैसीबाट कूल ४८८२ लिटर दुध तथा घिउ उत्पादन गर्ने गरेको देखिन्छ। यस सम्बन्धी विस्तृत विवरण देहाय बमोजिमको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका २०: पशुपालन तथा दुधजन्य उत्पादनको अवस्था

वडा नं.	पशुपंक्षी पालन गर्ने परिवार संख्या		गाई		भैसी		जम्मा	
	पालन नगर्ने परिवार	पालन गर्ने परिवार	संख्या	दुध/धु उत्पादन (लिटर)	संख्या	दुध/धु उत्पादन (लिटर)	पशु संख्या	दुध/धु उत्पादन (लिटर)
१	३००	११५०	३५९	१३९	२२१	२६७	५८०	४०६
२	६७	२७५	६५	४०	३२	३६	९७	७६

वडा नं.	पशुपंक्षी पालन गर्ने परिवार संख्या		गाई		भैसी		जम्मा	
	पालन नगर्ने परिवार	पालन गर्ने परिवार	संख्या	दुध/धु उत्पादन (लिटर)	संख्या	दुध/धु उत्पादन (लिटर)	पशु संख्या	दुध/धु उत्पादन (लिटर)
३	४७३	५९०	४६३	२४९	२६६	३७७	७२९	६२६
४	३००	९८९	२१४	१०६	२१५	२५२	४२९	३५८
५	४७	२८५	४५	२५	१८	२५	६३	५०
६	२२२	५८५	२६५	६१	८३	८४	३४८	१४५
७	३७	५०७	५३	२२	१७	१८	७०	४०
८	३०९	१७८	४८६	३१९	३३९	५५५	८२५	८७४
९	२०	२५२	२३	२१	०	०	२३	२१
१०	९६	३७१	९१	४३	८	१२	९९	५५
११	१६२	२४४	१७५	४६	१२६	१२२	३०१	१६८
१२	७०	४७५	१६४	८४	५३	७४	२१७	१५८
१३	१४०	१५२	१७६	५७	११७९	१०४५	१३५५	११०२
१४	१०४०	७३६	१५९०	३४१	७४१	४६२	२३३१	८०३
जम्मा	३२८३	६७८९	४१६९	१५५३	३२९८	३३२९	७४६७	४८८२

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण २०७५

४.२.६ मासुजन्य पशुपालनको अवस्था

नगरपालिका क्षेत्रमा मासुजन्य उत्पादनका लागि जम्मा २८२४ खसी/बोकापालन भएको देखिन्छ। अण्डा तथा मासुकै लागि भने ७९ गोटा हाँस/कुखुरापालन गरेको देखिन्छ। खसीबाख्रा र पंक्षीवाट क्रमशः २९१२० केजी र ३५३० केजी मासु उत्पादन हुने गरेको छ।

४.२.७ कृषि उत्पादनको आत्मनिर्भरताको अवस्था

नगरपालिकाभित्र रहेको कूल १००७२ घरपरिवार मध्ये २७७९ घरपरिवारलाई ९ महिना देखि १ वर्षसम्म आफ्नै उत्पादनले खान पुग्दछ। ३ महिनामात्र पुग्ने परिवार संख्या ३९६७ रहेको छ। यस सम्बन्धी विवरणलाई वडागत रुपमा देहायको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका २१: कृषि उत्पादनको आत्मनिर्भरता सम्बन्धी विवरण

वडा नम्बर	३ महिना सम्म खान पुग्ने	४ देखि ६ महिना सम्म खान पुग्ने	७ देखि ९ महिना सम्म खान पुग्ने	९ महिना देखि बर्ष दिन खान पुग्ने
१	५३२	३४४	१६२	४१२
२	१४०	५३	४६	१०३
३	२९१	३६९	२३१	१७१
४	४०९	१२६	२५१	४२८
५	१६१	३७	७०	६३
६	३५२	८९	१५८	२०८
७	२९४	३८	१३९	७३
८	७६	१३०	१५१	१३०
९	१४१	१३	५०	६७
१०	२१०	४७	३५	१७५
११	१९०	५३	६०	१०३
१२	२८६	४२	१४३	७४
१३	१५३	३२	७६	३१
१४	७३२	१३४	१६९	७४१
जम्मा	३९६७	१५०७	१७४१	२७७९

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण २०७५

४.२.८ कृषि तथा पशुसेवासँग सम्बन्धित मानव संसाधन

नगरपालिका क्षेत्रभित्र व्यवसायिक वा अगुवा कृषकको संख्या १४ र पशु कार्यकर्ता ९ जना रहेको देखिन्छ । यस सम्बन्धी विवरणलाई वडागत रूपमा देहायको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका २२: कृषि तथा पशुसेवामा मानव संसाधन सम्बन्धी विवरण

वडा नम्बर	व्यवसायिक /अगुवा कृषक	सक्रिय ग्रामीण कृषि कार्यकर्ता (जेटीए)	सक्रिय ग्रामीण पशुस्वास्थ्य कार्यकर्ता	व्यवसायिक नर्सरी संचालक
१	५		५	
२				
३	१		१	
४	३		३	
५	२			
६				
७	१			
८				
९	१			
१०				
११				
१२				
१३				
१४	१			
जम्मा	१४		९	

स्रोत: संस्थागत सर्वेक्षण, २०७५

४.२.९ व्यवसायिक कृषि फर्म सम्बन्धी विवरण

नगरपालिका क्षेत्रभित्र व्यवसायिक रूपमा कृषि कार्य गर्ने जम्मा १० वटा फर्महरू सञ्चालनमा रहेको छ । संचालित फर्महरूले मुख्यतया दुध उत्पादन गरिरहेका छन् । यस्ता व्यवसायिक फर्मबाट २४ जना महिला तथा २६ जना पुरुष गरी जम्मा ५० जनाले रोजगारको अवसर प्राप्त गरेका छन् । फर्म र उत्पादन तथा रोजगारी सम्बन्धी विवरण देहाय अनुसार रहेको छ ।

तालिका २३: व्यवसायिक कृषि फर्म सम्बन्धी विवरण

वडा नं.	फर्मको नाम	वडा नम्बर	फर्म रहेको ठेगाना	वार्षिक उत्पादन			प्रोपाईटरको नाम	रोजगारी	
				उत्पादित वस्तु	इकाई	परिमाण		महिला	पुरुष
१	जलपा भगवती एकिकृत फारम	१	भारदह	दुध	५५		जय प्रकाश	१०	१०
२	समिक्षा फारम	२	सकरदही	दुध	४०		सुर्य नारायण	१	१
३	सलेक्षा भैसी फारम	३	पोर्ताहा	दुध	१५		सुलेखा यादव	२	१
४	चन्द्रबनसि गोइत फारम	३	पोर्ताहा	दुध	४०		रुपेश यादव	१	१
५	डिहवार बाबा पशु तथा कुखुरा फारम	३	पोर्ताहा	दुध तथा	३०		जगत	१	३
६	भुपेश गाई फारम	५	जोगिनिया	दुध	३०		देव नारायण	२	२
७	जिवछ भैसी फारम	६	जोगिनिया	दुध	२५		दिलिप मंडल	२	२
८	आर एन गाई भैसी फारम	८	१ नं.	दुध	६०		रुपेश गोइत	२	२
९	लक्ष्मी गाई फारम	१०	इनरुवा	दुध	२५		हिरा लाल	१	२
१०	राधा कृष्ण तथा पौष्टिक फारम	१४	रम्पुरा	दुध	१५		राजेन्द्र यादव	२	२
जम्मा					३३५			२४	२६

स्रोत: संस्थागत सर्वेक्षण, २०७५

४.२.१० कृषि तथा पशु सेवासँग सम्बन्धित सामुदायिक संस्था तथा समूहको विवरण

नगरपालिका क्षेत्रमा कृषि तथा पशु सेवासँग सम्बन्धित २० वटा कृषक समूह र १ पशुपालन समूह रहेको देखिन्छ । कृषि क्षेत्रमा सामूहिक रूपमा कार्य गर्न समूहमा आवद्ध सदस्यसम्बन्धी विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ ।

तालिका २४: कृषि तथा पशु सेवासँग सम्बन्धित सामुदायिक संस्था तथा समूहको विवरण

वडा नम्बर	कृषक समूह			पशुपालन समूह			व्यावसायिक कृषि फर्म			कृषि सहकारी			एग्रीभेट तथा विउ विजन केन्द्र संख्या	कोल्ड स्टोर तथा रष्टिक स्टोर संख्या	जैविक वा कम्पोष्ट मल उत्पादन संख्या
	समूह संख्या	सदस्य		समूह संख्या	सदस्य		फर्म संख्या	सदस्य		सहकारी संख्या	सदस्य				
		म	प		म	प		म	प						
१	५	२३	८२	१	३	३	०	०	०	५	५७	१०७	०	०	०
२	०	०	०	०	०	०	०	०	०	१	२५	०	०	०	०
३	१	११	१२	०	०	०	०	०	०	४	४५	८९	०	०	०
४	३	३२	८	१	६	९	०	०	०	१	१२	१३	०	०	०
५	२	६	२०	२	१०	२०	०	०	०	३	१९	३१	०	०	०
६	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
७	१	९	१६	०	०	०	०	०	०	१	७	१८	०	०	०
८	०	०	०	०	०	०	०	०	०	१	२५	०	०	०	०
९	१	१७	१	०	०	०	०	०	०	०	०	०	१	०	०
१०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
११	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
१२	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
१३	५	२	३	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
१४	२	१८	२७	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
जम्मा	२०	११८	१६९	४	१९	३२	०	०	०	१६	१९०	२५८	१	०	०

स्रोत: संस्थागत सर्वेक्षण, २०७५

४.२.११ सार्वजनिक पोखरी तथा माछापालन सम्बन्धी विवरण

नगरपालिका क्षेत्रभित्र १० वटा सार्वजनिक पोखरीहरु रहेका छन् । यी सबै पोखरीहरु नगरपालिका मातहतमा रहेका छन् । सबै पोखरीहरुबाट उत्पादित माछाहरु यस नगरपालिकाको आमदानीको स्रोत रहेको छ । नगरपालिका क्षेत्रमा रहेका सार्वजनिक पोखरी तथा माछापालनसँग सम्बन्धित विवरण देहाय अनुसार रहेको छ ।

तालिका २५: सार्वजनिक पोखरी तथा माछापालन सम्बन्धी विवरण

क्र.स	पोखरी रहेको स्थान	वडा नम्बर	पोखरी क्षेत्रफल (बिघा)	बार्षिक माछा उत्पादन (के.जी.)	स्वामित्व	बार्षिक आमदानी (रु.)	नगरपालिकामा बार्षिक शुल्क (रु.)
१.	जोगनिमाई	८	१	१०००	नपा	२५०	
२.	वैसनोदेवि	८	१	८००	नपा	१५०	-
३.	खडगा	८	०.७५	५००	नपा	१००	-
४.	सिपोलिया	८	०.७५	५००	नपा	१००	-
५.	सुफल	८	०.६	५००	नपा	१००	-
६.	दैता	१२	१.२५	५००	नपा	१००	-
७.	धोवियाही	१४	१	५००	नपा	१००	-
८.	भुतही	१४	१.२५	५००	नपा	१००	-
९.	सरबरीया	७	०.५	५००	नपा	१००	-
१०.	हनुमाननगर पोखरी	९	०.६	७००	नपा	१००	-
११.	पटवारी पोखरी	६			नपा		
१२.	दैता पोखरी	६			नपा		

क्र.स	पोखरी रहेको स्थान	वडा नम्बर	पोखरी क्षेत्रफल (बिघा)	बार्षिक माछा उत्पादन (के.जी.)	स्वामित्व	बार्षिक आमदानी (रु.)	नगरपालिकामा बार्षिक शुल्क (रु.)
१३.	लिठा पोखरी	६			नपा		
१४.	पुराना पोखरी	३			नपा		
१५.	रामदोल पोखरी	१४			नपा		
१६.	पुरोहित घरदेखिको पूर्वको	१४			नपा		
१७.	सढोक पोखरी	१४			नपा		
१८.	पुरनवाला पोखरी	१४			नपा		
१९.	पुरनी पोखरी	१४			नपा		
२०.	डगरा स्कूल नजिकको	६			नपा		
२१.	राम टोलको पोखरी	१४			नपा		
२२.	महासेठ पोखरी	९			नपा		
जम्मा			८.७	६०००		१२००	

स्रोत: संस्थागत सर्वेक्षण, २०७५

४.३ पर्यटन विकास

४.३.१ पर्यटकीय स्थलहरूको विवरण

यस क्षेत्रमा धार्मिक तथा प्राकृतिक दृष्टिले पर्यटकीय महत्व रहेका १६ भन्दा बढी स्थलहरू रहेका छन् । सबै स्थानमा सडकको पहुँच पुगेको छ भने केही ठाँउहरूमा होटलको राम्रो व्यवस्था रहेको छ । यस सम्बन्धी विवरण देहाय अनुसार प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका २६: पर्यटकीयस्थल सम्बन्धी विवरण

वडा नं.	स्थलको नाम	भौतिक पूर्वाधार				स्वामित्व	विशेषता	बार्षिक पर्यटक आगमन संख्या
		वडा नम्बर	सडकको पहुँच	होटल, लज, रेष्टुरा संख्या	नजिकको बजार केन्द्र सम्मको दूरी (कि.मी.)			
१.	कोशी ब्यारेज	१	पुगेको	५	०	सार्वजनिक	पर्यटकीय	५००००
२.	कंकालिनी मंदिर	१	पुगेको	१०	१	सार्वजनिक	पर्यटकीय	१०००००
३.	वैशण्व देवी	२	पुगेको	१	३	निजी	साँस्कृतिक	२००००
४.	भोला बाबा सकरदही	२	पुगेको	०	२	सार्वजनिक	साँस्कृतिक	
५.	दुर्गा	२	पुगेको	०	२	सार्वजनिक	साँस्कृतिक	
६.	हनुमान जी पोर्ताहा	३	पुगेको	१०	०	सार्वजनिक	साँस्कृतिक	५००
७.	हनुमान मंदिर	७	पुगेको	१	१	सार्वजनिक	साँस्कृतिक	
८.	राम जानकी बेल्हा	८	पुगेको	१	१	सार्वजनिक	साँस्कृतिक	
९.	जोगानी माई	८	पुगेको	२	२	सार्वजनिक	साँस्कृतिक	
१०.	हनुमान मंदिर	८	पुगेको	३	२	सार्वजनिक	साँस्कृतिक	
११.	राम जानकी मंदिर	१०	पुगेको	०	२	सार्वजनिक	साँस्कृतिक	
१२.	लिलजा ठाकुर डिहवार	१२	पुगेको	०	०	सार्वजनिक	साँस्कृतिक	
१३.	कमला	१२	पुगेको	०	१	सार्वजनिक	साँस्कृतिक	

वडा नं.	स्थलको नाम	भौतिक पूर्वाधार				स्वामित्व	विशेषता	बार्षिक पर्यटक आगमन संख्या
		वडा नम्बर	सडकको पहुँच	होटल, लज, रेष्टुरा संख्या	नजिकको बजार केन्द्र सम्मको दूरी (कि.मी.)			
१४.	मालिन माई	१४	पुगेको	२	२	सार्वजनिक	साँस्कृतिक	
१५.	राम जानकी रम्पुरा	१४	पुगेको	१	३	सार्वजनिक	साँस्कृतिक	
१६.	मसजीद डल्वा	१४	पुगेको	०	३	सार्वजनिक	साँस्कृतिक	

स्रोत: संस्थागत सर्वेक्षण, २०७५

पर्यटकीय हिसाबले नगरपालिका अन्तर्गतका माथि उल्लेखित स्थानहरूका अतिरिक्त नगरपालिका निकट रहेको कोशी टप्पु वन्यजन्तु आरक्ष समेत आकर्षक गन्तव्यको रूपमा रहिआएको छ । यसैगरी नगरपालिकाको वडा नं. १३ मा पर्ने गोवरगाडा क्षेत्र टापुको रूपमा परिचित रहेको र यस स्थान समेत पर्यटकीय हिसाबले रमणीय रहेको छ ।

४.३.२ होटल, रिसोर्ट तथा रेष्टुरेन्ट सम्बन्धी विवरण

यस क्षेत्रमा आन्तरिक तथा बाह्य पर्यटकहरूलाई लक्षित गरी आवासीय सुविधा रहेको १२ वटा होटल तथा रेष्टुरेन्ट व्यवसायिक रूपमा संचालनमा रहेका छन् । नगरपालिका क्षेत्रमा रहेका होटलहरूको विवरण देहाय बमोजिम रहेका छन् ।

तालिका २७: होटल, रिसोर्ट तथा रेष्टुरेन्ट सम्बन्धी विवरण

वडा नं.	नाम	वडा नम्बर	स्थान	क्षमता		बार्षिक पर्यटक (संख्या)
				कोठा संख्या	वेड संख्या	आन्तरिक
१.	सप्त कोशी होटेल	१	ब्यारेज	४		१००००
२.	रमेश होटेल	१	ब्यारेज	३		१५०००
३.	माझी होटेल	१	ब्यारेज	४		१००००
४.	अशोक होटेल ब्यारेज	१	ब्यारेज	५		१२०००
५.	दास होटेल भारदह	१	भारदह	२		५०००
६.	ढलाई परेवा होटेल	७	हनुमान नगर	४		१००००
७.	दिपक परेवा होटेल	७	हनुमान नगर	३		५०००
८.	पशुपती परेवा होटेल	७	हनुमान नगर	२		५०००
९.	तराई परेवा होटेल	७	हनुमान नगर	२		५०००
१०.	चनचल होटेल	७	हनुमान नगर	३		५०००
११.	खुशबु होटेल	९	हनुमान नगर	२		३००
१२.	संजय होटेल	३	पोर्ताहा	३		२००
जम्मा				३७		८२५००

स्रोत: संस्थागत सर्वेक्षण, २०७५

४.४ मिल तथा संकलन तथा प्रसोधन

यस क्षेत्रभित्र कुटानी पिसानीका लागि डिजेल मिल ३ वटा र विद्युत मिल ७१ रहेका छन् । यस सम्बन्धी वडागत विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ ।

तालिका २८: मिल, संकलन तथा प्रसोधन सम्बन्धी विवरण

वडा नम्बर	कुटानी, पिसानी र पेलानी (मिल संख्या)		संकलन तथा प्रसोधन केन्द्र			विक्री केन्द्र वा कोसेली घर
	डिजेल मिल	विद्युत मिल	कृषि	जडिबुटी	उद्योग	
१	१	१०			१	समुदाय
२	०	३			०	समुदाय

वडा नम्बर	कुटानी, पिसानी र पेलानी (मिल संख्या)		संकलन तथा प्रसोधन केन्द्र			विक्री केन्द्र वा कोसेली घर
	डिजेल मिल	विद्युत मिल	कृषि	जडिबुटी	उद्योग	
३	१	१०			१	समुदाय
४	०	८			०	समुदाय
५	०	३			१	समुदाय
६	०	५			०	समुदाय
७	१	८			२	समुदाय
८	०	५			०	समुदाय
९	०	४			०	समुदाय
१०	०	३			०	समुदाय
११	०	१			०	समुदाय
१२	०	४			०	समुदाय
१३	०	०			०	समुदाय
१४	०	७			०	समुदाय
जम्मा	३	७१			५	

स्रोत: संस्थागत सर्वेक्षण, २०७५

४.५ व्यापार र व्यवसाय सम्बन्धी विवरण

नगरपालिकामा सबैभन्दा बढी किराना पसलहरु संचालनमा रहेका छन् । यस सम्बन्धी विस्तृत विवरण देहाय अनुसार दिईएको छ ।

तालिका २९: व्यापार तथा व्यवसाय सम्बन्धी विवरण

व्यापार तथा व्यवसाय संचालक तथा कम्पनीको नाम	वडा नम्बर	व्यापार र व्यवसायको किसिम (* कोड प्रयोग गर्ने)	पसलको प्रकार	व्यापार व्यवसायको स्वामित्व (एकल, साझेदारी र सहकारी)	वार्षिक कारोवार (रु. हजारमा)
सुख सेन किराना पसल	१	१	खुद्रा	एकल	
सुबोध किराना पसल	२	१	खुद्रा	एकल	
गौतम औषधी पसल	३	६	खुद्रा	एकल	
परमानन्द किराना पसल	४	१	खुद्रा	एकल	
प्रिति किराना पसल	५	१	खुद्रा	एकल	
राम नाथ किराना पसल	६	१	खुद्रा	एकल	
सुन्दर चिया नास्ता पसल	७	९	खुद्रा	एकल	
गिता जेनरल स्टोर	८	१	खुद्रा	एकल	
चनचल चिया नास्ता पसल	९	९	खुद्रा	एकल	
स्वासितिक मासु पसल	१०	२	खुद्रा	एकल	
सुनिता किराना पसल	११	१	खुद्रा	एकल	

स्रोत: संस्थागत सर्वेक्षण २०७५

*व्यापार र व्यवसायको किसिम कोड: १. किराना वा व्यापारिक वस्तु, २. मासु विक्री केन्द्र, ३. तरकारी तथा फलफूल विक्री केन्द्र, ४. दुध चिस्यान तथा विक्री केन्द्र, ५. निर्माण सामग्री, ६. औषधी पसल वा क्लिनिक,

४.६ कृषि बजार सम्बन्धी विवरण

नगरपालिकाको वडा नं. १ र १२ का विभिन्न स्थानहरुमा कृषि खुद्रा बजारहरु रहेको तथा वडा नं. ३ र १२ मा कृषि बजार बाहेकको पनि हाट बजार संचालन हुने गरेको देखिन्छ । यस्ता बजारका लागि सामान्य पूर्वाधारहरु समेतको निर्माण गरिएको पाइन्छ । स्थानीय कृषि बजार तथा हाट बजार सम्बन्धी विवरण देहाय बमोजिम प्रस्तुत छ ।

तालिका ३०: कृषि बजार सम्बन्धी विवरण

कृषि बजार		हाट बजार (कृषि बजार बाहेक)			
कृषि बजारस्थलको नाम	वडा नम्बर	हाट बजारस्थलको नाम	वडा नम्बर	हाट बजार लाग्ने दिन वा वार	उपलब्ध प्रमुख पूर्वाधार
खुद्रा बजार	१	पोर्ताहा	३	मंगलवार र शुक्रवार	
	१२	हनुमाननगर	१२	सोमवार र बिहवार	

स्रोत: संस्थागत सर्वेक्षण २०७५

४.९ बैंक तथा वित्तीय संस्था र सहकारी सम्बन्धी विवरण

यस नगरपालिका क्षेत्रभित्र संचालित बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुको लगानी तथा लगानीको मुख्य क्षेत्र सम्बन्धी विवरण देहायको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका ३१: बैंक तथा वित्तीय संस्था र सहकारी सम्बन्धी विवरण

क्र.सं.	बैंक तथा सहकारी संस्थाको नाम र ठेगाना	वडा नम्बर	वार्षिक कारोबार रकम (रु.हजारमा)	लगानी रकम (रु.)	लगानीको मुख्य क्षेत्र
क.	वाणिज्य बैंक	९	१००००	२६००१०	
ख.	विकास बैंक	९	२६८९०	१२३३०	
ग.	वित्तीय संस्था श्रृजान फिनांस	१	७८३४०	२३४०१	
घ.	लघु वित्त संस्था				
	स्वडेक	७			
	महुली, नेशनल माइक्रो	५	७००००		कृषि, व्यापार
ड.	सहकारी संस्था				
	मा कंकालिनी सहकारी संस्था	१	३४५०९	१२१३०	

स्रोत: संस्थागत सर्वेक्षण, २०७५

४.१० बैंक तथा वित्तीय संस्थामा खाता हुने परिवार सम्बन्धी विवरण

यस नगरपालिका क्षेत्रभित्रका करीव ३५.३८ प्रतिशत घरपरिवारको बैंकमा खाता रहेको देखिन्छ । बैंकमा खाता हुने परिवार सम्बन्धी वडागत विवरण देहाय अनुसार रहेको छ ।

तालिका ३२: बैंकमा खाता हुने परिवार सम्बन्धी विवरण

वडा नम्बर	बैंकमा खाता हुने परिवार	बैंकमा खाता नहुने परिवार	जम्मा
१	५१८	९६६	१४८४
२	१२४	२१८	३४२
३	४७८	५८७	१०६५
४	६१३	७४८	१३६१
५	१४७	२५६	४०३
६	२७५	५६३	८३८
७	१९०	३५९	५४९

वडा नम्बर	बैंकमा खाता हुने परिवार	बैंकमा खाता नहुने परिवार	जम्मा
८	३१५	१७२	४८७
९	२०३	१३०	३३३
१०	९२	३७०	४६२
११	११०	२९६	४०६
१२	१४६	३९९	५४५
१३	८९	२४९	३३८
१४	३४४	१३४२	१६८६
जम्मा	३६४४	६६५५	१०२९९
प्रतिशत	३५.३८	६४.६२	१००

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७५

४.११ व्यवसायिक सीपमूलक तालिम

४.११.१ व्यवसायिक सीपमूलक तालिम लिने घरपरिवारको विवरण

व्यवसायिक तथा सीपमूलक तालिम लिने घरपरिवारको संख्या जम्मा ७१९ रहेको छ। जसअन्तरगत सबैभन्दा बढी सिलाई बुनाई सम्बन्धी तालिम लिनेको संख्या २३१ रहेको छ। यससम्बन्धी वडागत विवरण देहाय बमोजिमको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका ३३: व्यवसायिक सीपमूलक तालिम लिने घरपरिवारको विवरण

वडा नम्बर	सिलाई, बुनाई, बुटिक, श्रृंगार तथा पार्लर	सूचना प्रविधि, इलेक्ट्रिकल तथा इलेक्ट्रोनिक्स	निर्माण सम्बन्धी (म्यासन, कापेन्ट्री आदी)	इन्जिनियरिङ्ग, अटोमोबाइल र मेकानिक्स	कृषि सम्बन्धी	जनस्वास्थ्य सम्बन्धी	मशु स्वास्थ्य	पर्यटन सम्बन्धी	उद्योग तथा कला सम्बन्धी
१	१७	६	५	१६	२	६	१	०	४
२	१	०	०	१	०	०	०	०	०
३	५७	१९	३१	२६	९	१५	४	५	३
४	२	१	१	२	१	१	०	०	२
५	०	०	०	१	०	०	०	०	०
६	३	०	०	०	०	०	१	०	०
७	१	०	०	०	०	०	०	०	०
८	१०	२	१	१	२	४	२	०	०
९	२	१	०	६	३	७	२	०	०
१०	१४	३	१६	१	०	५	०	०	०
११	२०	३	४	१	०	१	१	१	०
१२	०	०	०	०	०	०	१	०	०
१३	०	०	०	०	०	१	०	०	०
१४	१०४	१२	१६९	५३	२	८	१	३	८
जम्मा	२३१	४७	२२७	१०८	१९	४८	१३	९	१७

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७४

४.११.२ व्यवसायिक सीपमूलक तालिम लिनेहरुको विवरण

व्यवसायिक तथा सीपमूलक तालिम लिनेहरुको कूल संख्या १००७ रहेको छ। जसमध्ये महिला र पुरुष क्रमशः ३०० र ७०७ जना रहेका छन्। यससम्बन्धी वडागत विवरण देहाय बमोजिमको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका ३४: व्यवसायिक सीपमूलक तालिम लिनेहरु सम्बन्धी विवरण

वडा नम्बर	पुरुष	महिला	जम्मा
१	५१	३४	८५
२	१	२	३

वडा नम्बर	पुरुष	महिला	जम्मा
३	१७०	६८	२३८
४	५	४	९
५	१	०	१
६	२	४	६
७	०	१	१
८	११	१४	२५
९	२८	१९	४७
१०	३८	१८	५६
११	२६	१७	४३
१२	१	०	१
१३	०	३	३
१४	३७३	११६	४८९
जम्मा	७०७	३००	१००७

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण २०७५

४.१२ घरपरिवारको आम्दानी तथा खर्चको अवस्था सम्बन्धी विवरण

४.१२.१ घरपरिवारको आम्दानी सम्बन्धी विवरण

नगरपालिकाका कूल १००७२ घरपरिवारमध्ये वार्षिक ५ लाखभन्दा बढी आम्दानी गर्ने घरपरिवार १४०० रहेको देखिन्छ भने ५० हजार भन्दा कम आम्दानी हुने परिवार २५२५ रहेको छ ।

तालिका ३५: घरपरिवारको आम्दानी सम्बन्धी विवरण

वडा नं.	वार्षिक आम्दानी अनुसार घरपरिवार संख्या					जम्मा
	५० हजार भन्दा कम	५० हजारदेखि १ लाखसम्म	१ लाख ५० हजारदेखि २ लाख ५० हजारसम्म	२ लाख ५० हजारदेखि २ लाख ५ लाखसम्म	५ लाखभन्दा बढी	
१	३८४	७३६	१३१	८६	१४७	१४८४
२	७४	१५६	६८	३३	११	३४२
३	१७६	२४१	१३५	४५	४६८	१०६५
४	४७९	४६६	११४	५९	२४३	१३६१
५	१२४	१९४	३६	२४	२५	४०३
६	१६२	३७०	१३०	५१	१२५	८३८
७	६१	२६७	९९	४९	७३	५४९
८	५९	२१५	९६	७	४६	४८७
९	१३१	६०	४२	३८	६२	३३३
१०	२३६	१२८	४५	३७	१६	४६२
११	१५१	११५	६४	५३	२३	४०६
१२	७८	२६६	८५	३४	८२	५४५
१३	१२८	१३९	२८	१०	३३	३३८
१४	५०९	६९७	२३५	१९९	४६	१६८६
जम्मा	२७५२	४०५०	१३०८	७८९	१४००	१०२९९

४.१२.२ घरपरिवारको खर्च सम्बन्धी विवरण

नगरपालिकाका कूल १०२९९ घरपरिवारमध्ये वार्षिक ५० हजारभन्दा कम खर्च गर्ने घरपरिवार ३०५२ रहेको देखिन्छ, भने ५ लाखभन्दा बढी खर्च गर्ने परिवार ९७८ देखिन्छ।

तालिका ३६: घरपरिवारको खर्च सम्बन्धी विवरण

वडा नं.	वार्षिक खर्च अनुसार घरपरिवार संख्या					जम्मा
	५० हजार भन्दा कम	५० हजारदेखि १ लाखसम्म	१ लाख ५० हजारदेखि २ लाख ५० हजारसम्म	२ लाख ५० हजारदेखि २ लाख ५ लाखसम्म	५ लाखभन्दा बढी	
१	४४८	७७२	१०८	४८	१०८	१४८४
२	७६	१७९	७२	१२	३	३४२
३	१५४	३८९	१४९	९८	२७५	१०६५
४	४९३	४७१	१३६	२४	२३७	१३६१
५	१३१	२०५	४५	१०	१२	४०३
६	२६२	३४४	१५०	३२	५०	८३८
७	८८	२८९	९२	३१	४९	५४९
८	६४	२६७	९२	३८	२६	४८७
९	१०८	७२	५१	२९	७३	३३३
१०	२४६	१२६	५५	२२	१३	४६२
११	१५०	१५७	६५	२१	१३	४०६
१२	८६	२९६	८३	१९	६१	५४५
१३	१०९	१६०	२३	७	३९	३३८
१४	६३७	९०५	९९	२६	१९	१६८६
जम्मा	३०५२	४६३२	१२२०	४१७	९७८	१०२९९

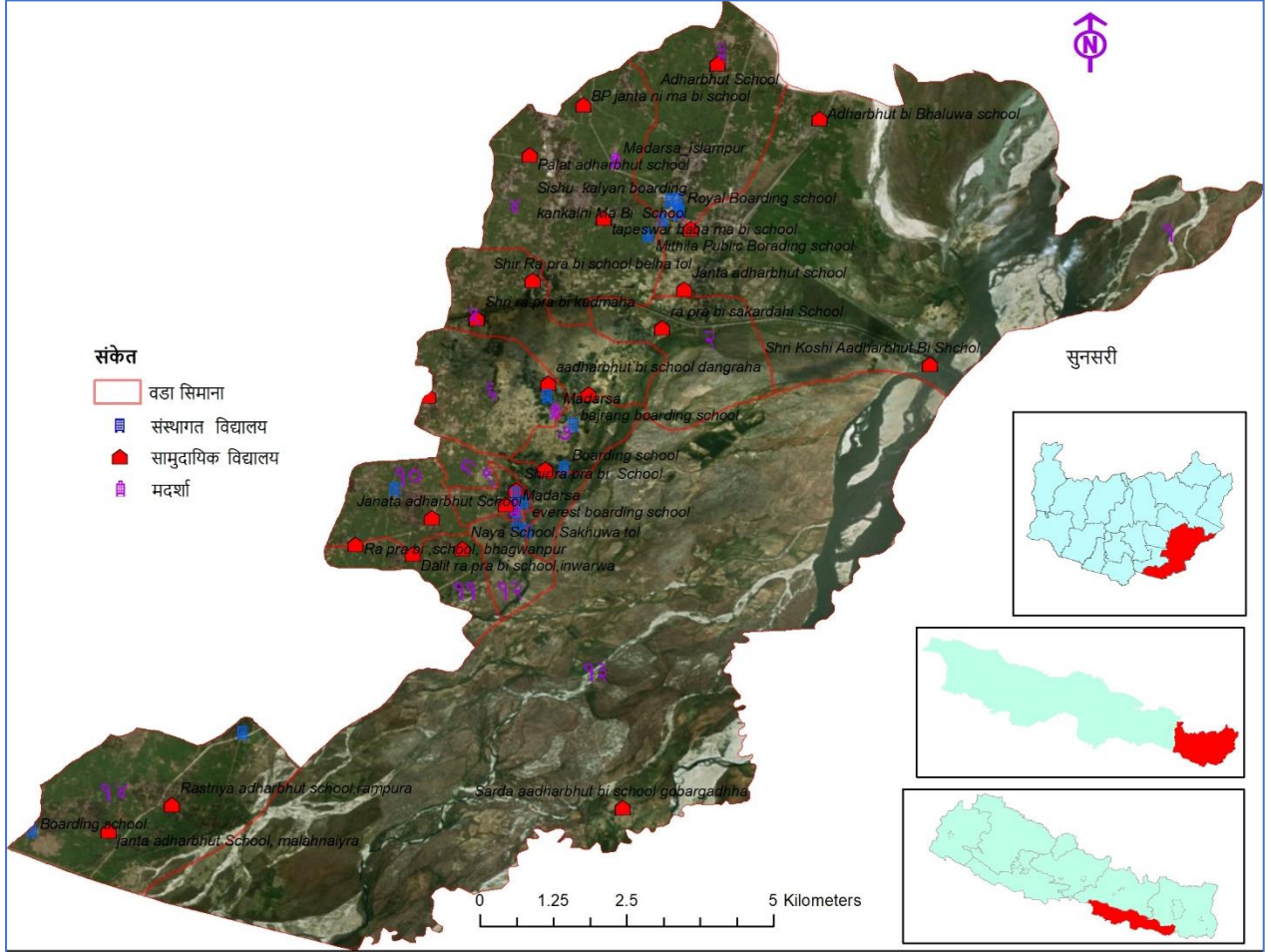
परिच्छेद ५: सामाजिक अवस्था

यस परिच्छेदमा नगरपालिकाको शिक्षा, स्वास्थ्य, कला, संस्कृति, लक्षित वर्ग, लैंगिकता, खानेपानी, सरसफाई जस्ता सामाजिक अवस्थाका विषयहरूमा देहाय बमोजिमका शिर्षकहरूमा प्रस्तुत गरिएको छ ।

५.१ शैक्षिक तथा मानव संसाधन विकास

यस शिर्षक अन्तरगत शैक्षिक स्थितिको बारेका उल्लेख गरिएको छ ।

नक्शा ५.१: शैक्षिक संस्थाहरूको वितरण

श्रोत: स्थानीय श्रोत नक्शांकन सर्वेक्षण २०७५

५.१.१ पाँच वर्ष भन्दा माथिको साक्षरता विवरण

घरपरिवार सर्वेक्षण २०७५ अनुसार यस क्षेत्रको साक्षरताको स्थिति हेर्दा पाँच वर्ष माथिको कुल ४०२५७ जनसंख्या मध्ये ६५.०९ प्रतिशत साक्षर रहेका छन् । लैंगिकताका आधारमा पुरुषको साक्षरता दर ७४.६९ प्रतिशत र महिलाको ५४.२९ प्रतिशत रहेको छ । यस सम्बन्धी विस्तृत विवरण देहायको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका ३७: पाँच वर्ष भन्दा माथिको साक्षरता अवस्था

लिंग	लिंगका आधारमा साक्षरताको स्थिति			साक्षरता दर (प्रतिशत)
	५ वर्ष माथिको जनसंख्या	पढन लेख्न सक्ने जनसंख्या	पढन लेख्न नसक्ने जनसंख्या	
पुरुष	२१२९६	१५९०६	५३९०	७४.६९
महिला	१८९६१	१०२९४	८६६७	५४.२९
जम्मा	४०२५७	२६२००	१४०५७	६५.०९

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण २०७५

५.१.२ साक्षरताको अवस्था

नगरपालिका क्षेत्रको साक्षरताको स्थिति हेर्दा वडा नं. ८ मा सबैभन्दा उच्च ७३.२४ प्रतिशत साक्षर रहेका छन् भने सबैभन्दा न्यून वडा नं. १३ मा ३८.७० प्रतिशत मात्र रहेको छ। लैंगिकताका आधारमा यस सम्बन्धी विस्तृत विवरण देहायको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका ३८: साक्षरताको अवस्था सम्बन्धी विवरण

वडा नम्बर	साक्षरता दर (प्रतिशत)			६-५९ वर्ष उमेर समूहको जनसंख्या		
	पुरुष	महिला	जम्मा	पुरुष	महिला	जम्मा
१	७५.११	४८.८६	६२.८८	२९१५	२५३८	५४५३
२	६१.७८	४२.४७	५२.५३	६७०	६०७	१२७७
३	८१.१५	६२.८१	७२.६०	२०२४	१८०४	३८२८
४	७३.८५	५४.१२	६४.३९	२४६५	२२७१	४७३६
५	६०.६७	४७.७५	५४.३८	६०५	५७९	११८४
६	७०.६४	४७.५८	५९.८०	१५५३	१३७३	२९२६
७	७१.९०	५५.९०	६४.२९	९६९	८६८	१८३७
८	८३.८७	६१.९५	७३.२४	१०४८	९५३	२००१
९	७८.९५	६४.५४	७२.१०	५२७	४७४	१००१
१०	८०.५७	५७.६८	६९.७४	८७७	७९७	१६७४
११	७५.७१	५५.८९	६६.४७	८१०	७०५	१५१५
१२	६६.१६	४७.३२	५७.२५	१०३७	९३२	१९६९
१३	४५.०७	३१.६४	३८.७०	५२४	४९५	१०१९
१४	८०.६५	६०.६९	७१.५०	३४१०	२८५६	६२६६
जम्मा	७४.६९	५४.२९	६५.०९	१९४३४	१७२४९	३६६८३

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण २०७५

५.१.३ शैक्षिकस्तर अनुसार जनसंख्या

शिक्षाको स्तर विश्लेषण गर्दा नगरपालिकामा आधारभूत तहको शैक्षिक उपलब्धी हासिल गरेकाहरूको संख्या ५९५२ रहेको छ भने स्नातकोत्तर गर्नेहरूको संख्या १२५० जना रहेको छ। यस सम्बन्धी विवरण वडागत रूपमा देहाय बमोजिम रहेको छ।

तालिका ३९: शैक्षिकस्तर अनुसार जनसंख्या सम्बन्धी विवरण

वडा नं.	शैक्षिकस्तर अनुसार जनसंख्या									
	पूर्व प्राथमिक	आधारभूत	माध्यामिक	स्नातक	स्नातकोत्तर	एम फिल वा माथी	प्राविधिक एसएलसी	साधारण लेखपढ	निरक्षर	कम उमेर
१	७१७	८१३	८३८	२११	१९४	८	१०८	९६६	२२३०	६०९
२	१५८	२१७	१६०	८४	१२	७	१५	१५९	६८९	१४६
३	६२५	७६९	६१७	२५३	१९३	८	२१६	३०५	११५७	४६३

वडा नं.	शैक्षिकस्तर अनुसार जनसंख्या									
	पूर्व प्राथमिक	आधारभूत	माध्यमिक	स्नातक	स्नातकोत्तर	एम फिल वा माथी	प्राविधिक एसएलसी	साधारण लेखपढ	निरक्षर	कम उमेर
४	४०२	८७४	७५९	२६७	२३४	९	२४५	६४३	१८९८	७०५
५	११८	१६६	१९३	२७	४४	८	१२	१३०	५८९	१८८
६	२५६	४७८	५५३	७०	९२	६	५२	४१८	१२८६	३९९
७	१६२	१८२	३७८	१०१	१२४	८	४८	२८२	७३४	२६९
८	३५७	२४१	२८३	११५	६५	३	१२८	४८२	५९८	१८७
९	१०१	१७५	२२१	८६	७७	५	४९	१०९	३१३	१११
१०	१३०	३७३	३६८	८९	४०	२	२	३५५	५६९	२१६
११	२४७	२७४	२१०	७५	४०	३	११	२९२	५६६	२४२
१२	१४१	३३३	३७०	४३	५५	३	२७	२६७	९१६	३१६
१३	९८	१२४	६७	२१	१६	१	१	१२१	७००	१६४
१४	२६२८	९३३	६२५	२६०	६४	२	२१	५८७	२०००	८५०
जम्मा	६१४०	५९५२	५६४२	१७०२	१२५०	७३	९३५	५११६	१४२४५	४८६५

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण २०७५

५.१.४ शैक्षिक संस्था

नगरपालिकाका विभिन्न वडाहरूमा जम्मा २३ वटा सामुदायिक विद्यालयहरू संचालनमा रहेका छन्। यस क्षेत्रमा रहेका विद्यालयहरूको तहगत संख्या देहाय बमोजिम रहेको छ।

तालिका ४०: शैक्षिक संस्था सम्बन्धी विवरण

प्रकार	कक्षा १-८	कक्षा १-१२	जम्मा
आधारभूत	२०		२०
माध्यमिक		३	३
जम्मा	२०	३	२३

स्रोत: संस्थागत सर्वेक्षण, २०७५

५.१.५ विद्यालयमा अध्ययन गरिरहेका तहगत छात्रछात्रा

नगरपालिकाभित्र रहेका कुल २३ मध्ये २० आधारभूत र ३ वटा माध्यमिक विद्यालय रहेका छन्। यी विद्यालयहरूमा अध्ययन गर्ने विद्यार्थीहरूमा पूर्व प्राथमिक तहमा ७८२, आधारभूत तहमा ४१५१ र माध्यमिक तहमा ४०४ जना रहेको पाइन्छ। विद्यालयतग तथा वडागत छात्रछात्राहरूको विवरण अनुसूची-२ मा राखिएको छ भने तहगत रूपमा अध्ययन गर्ने छात्र छात्राहरूको विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ।

तालिका ४१: विद्यालयमा अध्ययन गरिरहेका तहगत छात्रछात्राको विवरण

विद्यालयको किसिम	पूर्व प्राथमिक			आधारभूत (१-८)			माध्यमिक (९-१२)			जम्मा		
	छात्रा	छात्र	जम्मा	छात्रा	छात्र	जम्मा	छात्रा	छात्र	जम्मा	छात्रा	छात्र	जम्मा
आधारभूत विद्यालय	३७०	३१०	६८०	१६९४	११९५	२८८९				२०६४	१५०५	३५६९
माध्यमिक विद्यालय	६०	४२	१०२	७६१	५०१	१२६२	२१३	१९१	४०४	१०३४	७३४	१७६८
जम्मा	४३०	३५२	७८२	२४५५	१६९६	४१५१	२१३	१९१	४०४	३०९८	२२३९	५३३७

स्रोत: संस्थागत सर्वेक्षण, २०७५

५.१.६ विद्यालयको भौतिक अवस्था

नगरपालिकाभित्र रहेका कूल २३ वटा विद्यालयहरूमा १०२ पक्की भवन रहेको छ । संचालित सबै विद्यालयहरूमा खानेपानीको सुविधा रहेको छ । यी विद्यालयहरूको विद्यालयगत भौतिक पूर्वाधार सम्बन्धी विवरण **अनुसूची ३** मा रहेको छ ।

५.१.७ शिक्षक विवरण

नगरपालिका क्षेत्र भित्र रहेका २३ वटा विद्यालयहरूमा कूल १०२ स्वीकृत शिक्षक दरबन्दी रहेकोमा ८२ शिक्षक र ४३ शिक्षिका कार्यरत रहेका छन् । शिक्षकहरूको स्वीकृत दरबन्दी, कार्यरत शिक्षक, महिला शिक्षक तथा विषयगत शिक्षक सम्बन्धी विवरण **अनुसूची-४** मा रहेको छ ।

५.१.८ भर्ना दर, निरन्तरता दर, सिकाई उपलब्धी दर

नगरपालिका क्षेत्रमा रहेका विद्यालयहरूको खुद भर्ना दर पुर्व प्राथमिकमा, निरन्तरता दर, सिकाई उपलब्धी दर र उत्तिर्ण दर औषत रुपमा देहाय बमोजिम रहेको छ, भने वडागत विद्यालयगत विवरण तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका ४२: भर्ना दर, निरन्तरता दर, सिकाई उपलब्धी दर

वडा नं.	विद्यालयको नाम, स्थान र किसिम (सामुदायिक,	वडा नम्बर	खुद भर्ना दर			निरन्तरता दर			सिकाई			उत्तीर्ण दर		
			पूर्व प्राथमिक	आधार-भूत	माध्यमिक	पूर्व प्राथमिक	आधार-भूत	माध्यमिक	कक्षा ८	कक्षा १०	कक्षा १२	कक्षा ८	कक्षा १०	कक्षा १२
१.	आवि भलुवा	१	८	५	०	२५	१७२					२५	०	०
२.	माराप्रावि पोर्ताहा	३	११	५	०	२१	७३					१५	०	०
३.	विपिमावि भारदह	१	१२	२	६५	१८	४३४	२४९				५२	४५	०
४.	प्रावि अरजी	४	१०	३	०	३१	८५					१२	०	०
५.	मावि मधवापुर	४	११	७	०	५०	३५२	४१				४५	०	०
६.	जआवि इनरुवा	१०	१३	४	०	४५	२५२					४२	०	०
७.	ज्ञआवि योगिनिया	५	१४	९	०	५०	१५०					५१	२०	०
८.	आप्रावि गोवरगाण	१३	१४	४	०	२	२२					१०	०	०
९.	विपिजआवि अरजी	४	१५	६	०	२३	१५८					४५	०	०
१०.	कोआवि यारेज	१	१२	५	०	४६	१९४					६०	०	०
११.	जरावि भारदह	१	१०	७	०	३५	२५७					१०२	०	०
१२.	राप्रावि सकरदही	२	११	१	०	२७	११०					३६	०	०
१३.	राप्रावि योगिनिया	६	९	४	०	४१	२३७					३५	०	०
१४.	युराप्रावि १ नं.	७	७	४	०	३७	१५३					४१	०	०
१५.	जाराआवि योगिनिया	८	१४	५	०	३०	७०					३६	०	०
१६.	कामावि पोर्ताहा	३	१६	६	५६	३४	४७२	११४				३७	२७	०
१७.	रामआवि हनुमान	१२	२०	२	०	४२	८५					२२	०	०
१८.	लिआवि हनुमान	१२	१४	३	४६	६९	४१३					१०२	०	०
१९.	राप्रावि भगवानपुर	१०	१२	४	०	४५	२५२					९०	०	०
२०.	दाराप्रावि इनरुवा	११	१०	७	०	२६	५६					१९	०	०
२१.	राआवि रम्पुरा	१४	९	२	०	२५	३१					१०	०	०
२२.	जाराप्रावि मल्हनिया	१४	१०	५	०	२५	९०					१७	०	०
२३.	राप्रावि डल्वा	१४	३	३	०	३५	६९					१०	०	०
जम्मा			२६५	१०३	१६७	७८२	४१८७	४०४	०	०	०	९१४	९२	०

स्रोत: संस्थागत सर्वेक्षण, २०७५

५.१.१० छात्रवृत्ति तथा लक्षित सुविधाको विवरण

यस क्षेत्रभित्र रहेका विद्यालयहरूमा छात्रवृत्ति सुविधा पाउने विद्यार्थीहरूको स्थिति हेर्दा दलित तर्फ १२०६, अपाङ्ग तर्फ १२, गरिब छात्रा तर्फ ३५, विपन्न तर्फ १०, जेहेन्दार तर्फ १८ तथा अन्य सेवा सुविधा पाउने १३४४ जना रहेका छन्। यससम्बन्धी विद्यालयगत विवरण **अनुसूची-५** मा प्रस्तुत गरिएको छ।

५.१.११ शैक्षिक गुणस्तरसँग सम्बन्धित विशेष व्यवस्था

विद्यालयहरूमा शैक्षिक गुणस्तर कायम गर्न आवश्यक अपाङ्ग विद्यार्थी श्रोत कक्षा, CBEGRA कार्यान्वयन, एकीकृत पाठ्यक्रम, इन्टरनेट सुविधा र छुट्टै प्रधानाध्यापक दरबन्दी जस्ता विषयहरूको स्थिति हेर्दा एकीकृत पाठ्यक्रम ६ वटा विद्यालयहरूमा लागु भएको देखिन्छ। यस सम्बन्धी विद्यालयगत विवरण **अनुसूची-६** मा प्रस्तुत गरिएको छ।

५.१.१२ आधारभूत शिक्षा पुरा गर्ने विद्यार्थी

नगरपालिकामा गत शैक्षिक वर्ष विद्यालयहरूमा आधारभूत शिक्षा पुरा गर्ने विद्यार्थीहरूको जम्मा संख्या ५३३६ जना रहेको देखिन्छ। यस सम्बन्धी विद्यालयगत विवरण **अनुसूची-७** मा प्रस्तुत गरिएको छ।

५.१.१३ बालमैत्री शिक्षा सम्बन्धी विवरण

विद्यालयहरूमा बालमैत्री शिक्षा कायम गर्न विद्यालय शान्ति क्षेत्र कार्यान्वयन सबै २३ वटै विद्यालयमा भएको देखिएको छ भने विद्यालय सुधार योजना अद्यावधिक, बाल क्लब गठन र बालमैत्री शिक्षण विधिको प्रयोग जस्ता विषयहरूको स्थिति हेर्दा अबै कार्यान्वयन गर्नुपर्ने देखिन्छ। यससम्बन्धी विद्यालयगत विवरण **अनुसूची-८** मा प्रस्तुत गरिएको छ।

५.२ स्वास्थ्य तथा पोषण

नगरपालिकाको स्वास्थ्य सेवाको अवस्था यस खण्डमा प्रस्तुत गरिएको छ।

५.२.१ स्वास्थ्य संस्थाको विवरण

नगरपालिका क्षेत्रभित्र रहेका कूल ८ वटा स्वास्थ्य संस्थाहरू मध्ये ७ वटा स्वास्थ्य चौकी र १ अस्पताल रहेका छन्। यस्ता संस्थाहरूमा कूल ४९ स्वास्थ्यकर्मीको स्वीकृत दरबन्दी रहेकोमा जम्मा ४३ जना कार्यरत रहेको देखिन्छ। स्वास्थ्य संस्थामा कार्यरत जनशक्ति र सेवा सम्बन्धी विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ।

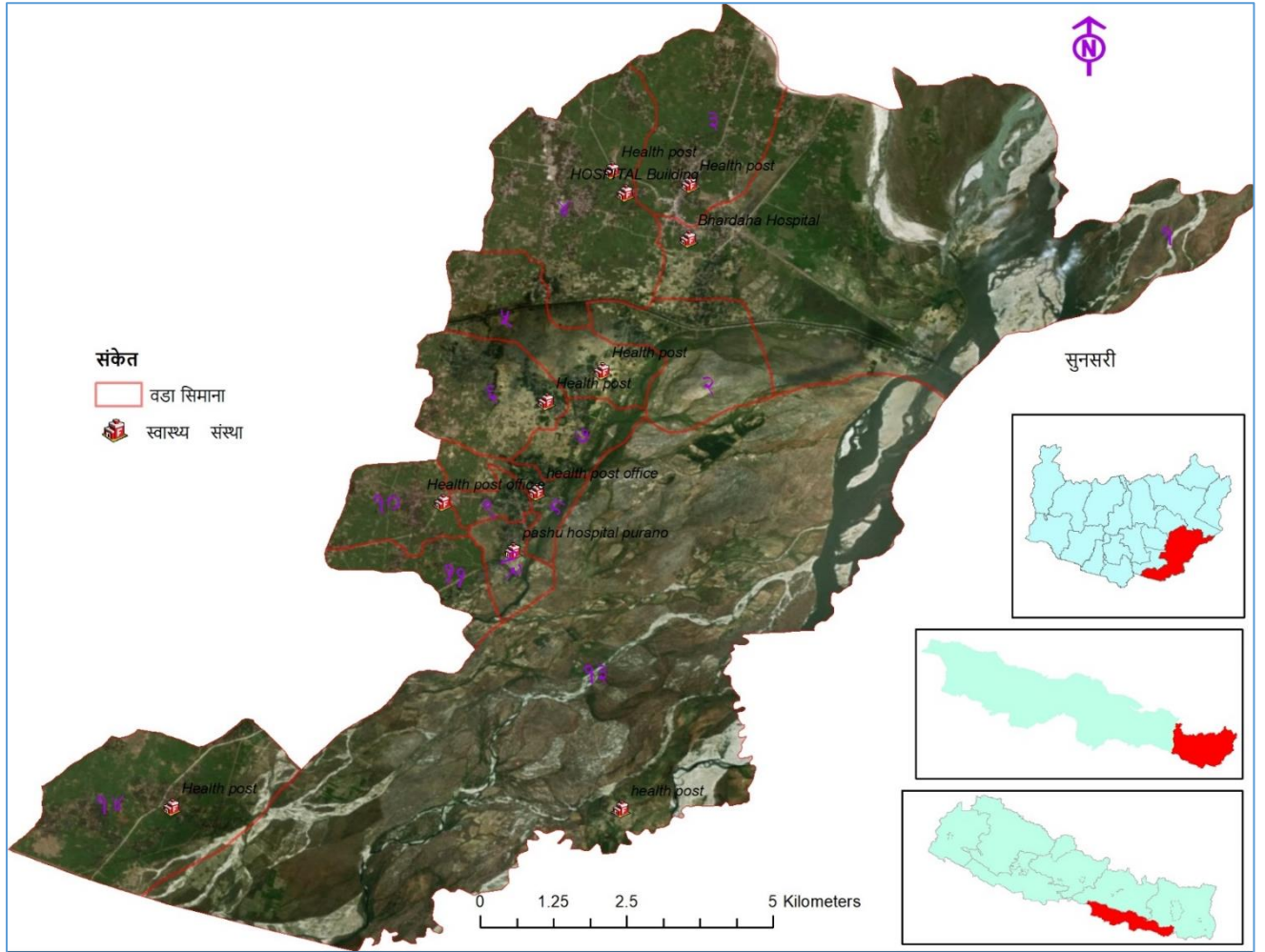
तालिका ४३: स्वास्थ्य संस्थाको विवरण

वडा नं.	स्वास्थ्य संस्थाको नाम र ठेगाना	वडा नम्बर	स्वास्थ्यकर्मी		शैया संख्या	उपलब्ध सेवा तथा सुविधा (उपलब्ध छ/छैन)						
			स्वीकृत दरबन्दी	कार्यरत		प्रसुती सेवा	ल्याव	क्लिनिक	एक्सरे	परिवार नियोजन	खोप सेवा	एससिटि
१.	हनुमाननगर स्वाचौ	७,९,१२	७	६	०	छ	छ	छैन	छैन	छ	छ	छैन
२.	पोर्ताहा स्वाचौ	३	७	७	०	छैन	छैन	छैन	छैन	छ	छ	छैन
३.	इनरुवा स्वाचौ	१०,११	७	६	०	छैन	छैन	छैन	छैन	छ	छ	छैन
४.	मधवापुर स्वाचौ	४	७	७	०	छैन	छैन	छैन	छैन	छ	छ	छैन
५.	योगिनिया स्वाचौ	६	७	५	०	छैन	छैन	छैन	छैन	छ	छ	छैन
६.	गोवरगाण स्वाचौ	१३	७	५	०	छैन	छैन	छैन	छैन	छ	छ	छैन
७.	भारदह अस्पताल	१				छ	छ	छ	छ	छ	छ	छ
८.	रम्पुरा स्वाचौ	१४	७	७	०	छैन	छैन	छैन	छैन	छ	छ	छैन
जम्मा			४९	४३								

स्रोत: संस्थागत सर्वेक्षण, २०७५

नक्शा ५.२: स्वास्थ्य संस्थाहरुको वितरण

श्रोत: स्थानीय श्रोत नक्शांकन सर्वेक्षण २०७५

५.२.२ स्वास्थ्य संस्थामा उपलब्ध स्वास्थ्य सेवा

नगरपालिका क्षेत्रमा रहेका स्वास्थ्य संस्थाहरुमा उपलब्ध हुने स्वास्थ्य सेवाहरुको अवस्था हेर्दा सबै स्वास्थ्य संस्थामा सुरक्षित मातृत्व र परामर्श सेवा उपलब्ध रहेको देखिन्छ। यस सम्बन्धी संस्थागत सेवा विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ।

तालिका ४४: स्वास्थ्य संस्थामा उपलब्ध स्वास्थ्य सेवा सम्बन्धी विवरण

वडा नं.	स्वास्थ्य संस्थाको नाम र ठेगाना	वडा नम्बर	सेवा तथा सुविधा (उपलब्ध)		
			परामर्श सेवा	सुरक्षित मातृत्व सेवा	रक्त संचार
१.	हनुमाननगर स्वाचौ	७,९,१२	छ	छ	छैन
२.	पोर्ताहा स्वाचौ	३	छ	छ	छैन
३.	इनरुवा स्वाचौ	१०,११	छ	छ	छैन
४.	मधवापुर स्वाचौ	४	छ	छ	छैन
५.	योगिनिया स्वाचौ	६	छ	छ	छैन
६.	गोवरगाण स्वाचौ	१३	छ	छ	छैन
७.	भारदह अस्पताल	१	छ	छ	छैन
८.	रम्पुरा स्वाचौ	१४	छ	छ	छैन

स्रोत: संस्थागत सर्वेक्षण, २०७५

५.२.३ स्वास्थ्य संस्थामा उपलब्ध तथा कार्यरत चिकित्सक, स्वास्थ्यकर्मी र अन्य जनशक्ति विवरण

स्वास्थ्य संस्थाहरूमा कार्यरत चिकित्सक, स्वास्थ्यकर्मी र अन्य जनशक्ति गरी जम्मा ५० जना रहेका छन्। स्वास्थ्य संस्थामा कार्यरत जनशक्ति र सेवा सम्बन्धी विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ।

तालिका ४५: स्वास्थ्य संस्थामा जनशक्ति विवरण

वडा नं.	स्वास्थ्य संस्थाको नाम र ठेगाना	वडा नम्बर	कार्यरत स्वास्थ्यकर्मीको संख्या							
			विशेषज्ञ चिकित्सक	सामान्य चिकित्सक	हे.अ.	नर्स	अहेव	अनमी	ल्याव टेक्निसियन	अन्य
१.	हनुमाननगर स्वाचौ	७, ९, १२	०	१	१	०	२	२	०	१
२.	पोर्ताहा स्वाचौ	३	०	१	१	०	३	२	०	१
३.	इनरुवा स्वाचौ	१०, ११	०	१	१	०	२	२	०	१
४.	मधवापुर स्वाचौ	४	०	१	१	०	२	२	०	१
५.	योगिनिया स्वाचौ	६	०	१	१	०	१	२	०	१
६.	गोवरगाण स्वाचौ	१३	०	१	०	०	१	१	०	१
७.	भारदह अस्पताल	१	१	२	१	०	०	०	०	०
८.	रम्पुरा स्वाचौ	१४	०	१	१	०	२	२	०	१
जम्मा			१	९	७	०	१३	१३	०	७

स्रोत: संस्थागत सर्वेक्षण, २०७५

५.२.४ मृत्यु हुने कारणहरू

गत वर्ष मृत्यु हुने ३५ जना महिला र ५८ जना पुरुष मध्ये सबैभन्दा बढी ५६ जनाको नसर्ने रोगका कारण भएको देखिन्छ। विभिन्न रोगका कारण मृत्यु हुनेहरूको विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ।

तालिका ४६: मृत्यु हुने कारण सम्बन्धी विवरण

वडा नम्बर	महामारी/सर्ने रोग		नसर्ने रोग		टिबी, जण्डिस, आदी/सर्ने रोग		दुर्घटना		जम्मा	
	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला
१	०	०	७	३	१	१	२	१	१०	५
२	०	०	०	२	०	०	०	०	०	२
३	०	१	५	२	५	२	२	०	१२	५
४	०	१	४	३	०	०	१	१	५	५
५	०	०	०	०	१	०	०	०	१	०
६	०	०	२	२	१	१	०	०	३	३
७	०	०	१	२	१	०	०	०	२	२
८	४	०	३	३	२	०	२	०	११	३
९	०	०	१	०	०	०	०	०	१	०
१०	०	०	२	०	०	०	१	०	३	०
११	०	०	०	२	०	०	०	०	०	२
१२	०	०	१	०	१	०	०	०	२	०
१३	०	०	०	०	०	०	१	०	१	०
१४	०	०	६	५	०	१	१	२	७	८
जम्मा	४	२	३२	२४	१२	५	१०	४	५८	३५

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण २०७५

५.२.५ खोप तथा पोषण

पाँच वर्ष मुनिका बालबालिकाको संख्या नगरपालिकामा जम्मा ५८३८ रहेको छ। जसमध्ये यहाँका स्वास्थ्य केन्द्रबाट खोप लिने बालबालिका संख्या ४२५७ जना रहेको देखिन्छ। वृद्धि अनुगमन गरिएका बालबालिका संख्या ४०८ जना

मध्ये कुपोषित बालबालिका संख्या ३५ रहेको देखिन्छ । यस सम्बन्धी वडागत विवरण देहायको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका ४७: खोप तथा पोषण सम्बन्धी विवरण

वडा नम्बर	बालबालिका संख्या			खोप लिने बालबालिका संख्या					५ बर्ष मुनीका	
	१ बर्ष मुनिका	२ बर्ष मुनिका	५ बर्ष मुनिका	विसिजि	पेण्टाभ्यालेण्ट	पोलियो तेश्रो	दादुरा / रुबेला	जापानिज इन्सफलाइटिस (जे.ई.)	बृद्धि अनुगमन गरिएका	बृद्धि अनुगमन गरिएका मध्ये कुपोषित
७, ९, १	१४७	२९४	७४१	१४५	१४२	१४२	१४६	१४१	१७८	३५
१	२१८	२०४	५८०	२१८	२०४	२०४	२०४	२०७	०	०
३	१००	२०१	४७८	१००	१००	१००	१००	१०२	०	०
४	१२५	२५२	५९९	१२३	१२३	१०६	१०६	७८	०	०
६	१०१	२०३	५९८	११२	१११	१११	१०९	८६	२३०	०
८	१२९	८९	२२८	१२९	८९	९३	७४	०	०	०
१०, ११	९२	८९	१८१	९२	८९	८९	५७	७७	०	०
१३	२१	२५	४१	२१	२५	२५	१५	१२	०	०
१४	१६३	२६३	८११	१६३	१४७	१४७	११७	१००	०	०
जम्मा	१०९६	१६२०	४२५७	११०३	१०३०	१०१७	९२८	८०३	४०८	३५

स्रोत: संस्थागत सर्वेक्षण, २०७५

५.२.६ आयोडिनयुक्त नूनको प्रयोग

नगरपालिकाका कूल १००७२ घरपरिवार मध्ये खुल्ला नूनको प्रयोग गर्ने घरपरिवार करीव ४ प्रतिशत रहेको देखिन्छ । यस सम्बन्धी वडागत विवरण देहायको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका ४८: नूनको प्रयोग अनुसार घरपरिवार विवरण

वडा नं.	आयोडिनयुक्त नून प्रयोग गर्ने परिवार संख्या	खुल्ला नून प्रयोग गर्ने परिवार संख्या	जम्मा
१	१०९०	३६०	१४५०
२	३४१	१	३४२
३	१०३९	२४	१०६३
४	१२८८	१	१२८९
५	३२८	४	३३२
६	८०३	४	८०७
७	५४४	०	५४४
८	४८७	०	४८७
९	२७२	०	२७२
१०	४६७	०	४६७
११	४०६	०	४०६
१२	५४५	०	५४५
१३	२८८	४	२९२
१४	१७७६	०	१७७६
जम्मा	९६७४	३९८	१००७२
प्रतिशत	९६.०५	३.९५	१००.००

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण २०७५

५.२.७ सुरक्षित मातृत्व

नगरपालिकामा सुरक्षित मातृत्वको लागि आवश्यक खोप सेवा, गर्भावस्थाको जाँच र सुरक्षित प्रसूति जस्ता सूचकलाई आधार मान्दा यस क्षेत्रमा रहेका स्वास्थ्य संस्थाहरुमा गत वर्ष ७३३ जनाले प्रसूती सेवा लिएको देखिन्छ । यससम्बन्धी थप विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ ।

तालिका ४९: सुरक्षित मातृत्व सम्बन्धी विवरण

वडा नम्बर	गत बर्षको गर्भवती/प्रसूति भएका महिला संख्या	टि.टि. खोप लिने गर्भवती		गर्भावस्थाको ४ पटक जाँच गराउने गर्भवती संख्या	प्रसूति भएको आधारमा गर्भवतीको संख्या		
		टी.टी. १ (पहिलो जाँचमा)	टी.टी. २ (पहिलो खोप लिएको एक महिना पछि)		स्वास्थ्य संस्थामा	दक्ष स्वास्थ्य कर्मीको सहयोगमा घरमा	स्वास्थ्यकर्मीको अनुपस्थितिमा घरमा
७, ९, १२	१७७	९४	१६०	१६४	४३६	४	५
१	०	२१८	२१६	१४७	२९७	२	२
३	१२१	४८	३३	०	०	३	१
४	०	१००	८४	०	०	२	३
६	०	७४	५२	०	०	२	१
८	०	४२	४१	०	०	१	१
१०, ११	०	५३	२३	०	०	१	१
१३	०	११	१६	०	०	४	५
१४	०	६६	५३	०	०	२	२
जम्मा	२९८	७०६	६७८	३११	७३३	२१	२१

स्रोत: संस्थागत सर्वेक्षण, २०७५

५.२.८ मातृशिशु सुरक्षा र परिवार नियोजनको अवस्था

नगरपालिकामा मातृशिशु सुरक्षाको अवस्था हेर्दा जीवित नवजात शिशुको संख्या गतवर्षको आँकडा अनुसार जम्मा ७२९ रहेको देखिन्छ। यस क्षेत्रमा कूल ९० महिला स्वास्थ्य स्वयम् सेविका रहेका छन्। यस सम्बन्धी विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ।

तालिका ५०: मातृशिशु सुरक्षा र परिवार नियोजन सम्बन्धी विवरण

वडा नम्बर	जीवित नवजात शिशु संख्या	मृत जन्म नवजात शिशु	१५-४८ बर्षका महिलाको संख्या	परिवार नियोजनको साधन प्रयोग गर्ने				महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविका संख्या
				महिला		पुरुष		
				स्थायी	अस्थायी	स्थायी	अस्थायी	
७, ९, १२	४३२	४	१८६१	५२	१००६	०	०	९
१	२९७	०	१३५७४	१६०	७६१६	०	०	९
३	०	०	२०७७	३०	१४०९	०	०	९
४	०	०	१६२६	१२२	८६५	०	०	९
५	०	०	१६५५	१३२	११०२	०	०	९
६	०	०	६१९	५१	५०९	०	०	९
८	०	०	६८८	७१	२०८	०	०	९
१०, ११	०	०	१९९६	४९	१२१०	०	०	९
१३	०	०	५६५	५२	२०५	०	०	९
१४	०	०	१६५५	१८५	७७५	०	०	९
जम्मा	७२९	४	२६३१६	९०४	१४९०५	०	०	९०

स्रोत: संस्थागत सर्वेक्षण, २०७५

५.२.९ नगरपालिका भित्र देखा परेका प्रमुख रोगहरु र तिनको उपचार

नगरपालिकाभित्र देखा पर्ने प्रमुख रोगहरु र तिनको उपचारको अवस्था हेर्दा सबै भन्दा बढि भ्रुडा पखाला सम्बन्धी विरामी स्वास्थ्य चौकीमा आउने गरेको देखिन्छ। रोगबाट प्रभावित, उपचार हुने, फलोअप गरिएका र रेफर गरिएकाको संख्या देहाय बमोजिम रहेको छ।

तालिका ५१: नगरपालिका भित्र देखा परेका प्रमुख रोगहरू र तिनको उपचार सम्बन्धी विवरण

क्र.सं.	रोगको नाम	रोगी/विरामी संख्या	उपचार भएको संख्या	फलोप गरिएको संख्या
१	निमोनिया	३७४	३७४	३७४
२	भाडा पखाला	३१४८	३१४८	३१४८
३	मलेरिया	०	०	०
४	कालाजार	०	०	०
५	क्षय रोग (टिबी)	१९	१९	१९
६	कुष्ठ रोग	०	०	०
७	रक्तचाप	४५१	४५१	४५१
८	मुटु रोग	०	०	०
९	ग्यास्ट्रिक/अल्सर	२८८२	२८८२	२८८२
१०	पक्षघात	०	०	०
११	एचआइभि एड्स	०	०	०
१२	क्यान्सर	०	०	०
१४	मधुमेह (चिनी रोग)	१४	१४	१४
१५	दम (स्वासप्रश्वास)	२३२	२३२	२३२
१६	प्रसूतिजन्य रोग	०	०	०
१७	अन्य	१००२	१००२	१००२
जम्मा		८१२२	८१२२	८१२२

स्रोत: संस्थागत सर्वेक्षण, २०७५

५.२.९ परिवारका सदस्यहरूको स्वास्थ्य अवस्था

नगरपालिकाभित्रको कूल जनसंख्या मध्ये २९० दीर्घरोगी, ६१४ सामान्य रोगी र ४४६२० स्वस्थ रहेको देखिन्छ। यस सम्बन्धी वडागत विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ।

तालिका ५२: परिवारका सदस्यहरूको स्वास्थ्य अवस्था सम्बन्धी विवरण

वडा नम्बर	स्वस्थ	सामान्य रोगी	दीर्घ रोगी
१	६५५६	१३४	८९
२	१६२७	१८	२
३	४६९४	२९	३६
४	५९६४	९९	३३
५	१४९७	५	४
६	३६४०	१९	८
७	२३४४	११	७
८	२२७९	१५७	५६
९	१२६६	७	४
१०	२१०७	३५	११
११	१९४१	१६	६
१२	२४८७	११	३
१३	१३२६	१२	५
१४	७८९२	६१	२६
जम्मा	४५६२०	६१४	२९०

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण २०७५

५.२.१० जीवन बीमा/स्वास्थ्य बीमा

यस क्षेत्रभित्र विमा गरेका जनसंख्या ११८४ रहेकोमा ती मध्ये ११२७ जनाले जीवन विमा र १२ जनाले स्वास्थ्य विमा गरेको देखिन्छ। यस सम्बन्धी वडागत विवरण देहाय बमोजिम प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका ५३: जीवन विमा सम्बन्धी विवरण

वडा नम्बर	विमा गरेका वा नगरेका परिवार संख्या			
	जीवन विमा	स्वास्थ्य विमा	अन्य विमा	कुनै पनि नगरेको
१	१४१	०	१	१३०८
२	४२	१	०	२९९
३	७१	१	३	९८८
४	८८	०	१	११२५
५	३०	०	०	३०२
६	४५	१	०	७६१
७	५४	०	०	४९०
८	५०	४	२१	४१२
९	५१	१	३	२१७
१०	३१	१	२	४३३
११	६०	२	१	३४३
१२	४०	०	१	५०४
१३	२८	१	०	२६३
१४	३९६	०	१२	१३६८
जम्मा	११२७	१२	४५	८८१३

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण २०७५

५.३ खानेपानी तथा सरसफाई

५.३.१ खानेपानीको श्रोतको आधारमा घरपरिवार

नगरपालिका क्षेत्रमा रहेका कूल १००७२ घरपरिवार मध्ये करीव ९८.७६ प्रतिशत घरपरिवारले ट्यूबेल वा हाते कलको पानी उपयोग गर्दछन् । वडा अनुसारको विभिन्न स्रोत अनुसार खानेपानी उपयोग गर्ने घरपरिवार सम्बन्धी विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ ।

तालिका ५४: श्रोत अनुसार खानेपानीको विवरण

वडा नं.	खानेपानीको श्रोतको प्रकार								जम्मा
	धारा वा पाइपको पानी	डिप बोरिंग	ट्यूबेल वा हाते कल	ढाकिएको इनार वा कुवा	नढाकीएको इनार वा कुवा	तलाउ वा ताल	नदी वा खोला	अन्य	
१	१३	०	१४३३	२	०	०	१	१	१४५०
२	०	०	३४१	०	०	०	०	१	३४२
३	१	०	१०६०	१	०	०	०	१	१०६३
४	२	०	१२१२	०	०	०	०	७५	१२८९
५	०	०	३३१	०	०	०	०	१	३३२
६	०	०	८०५	०	०	०	१	१	८०७
७	०	०	५४२	०	०	०	०	२	५४४
८	१	०	४८६	०	०	०	०	०	४८७
९	०	०	२७१	०	०	०	०	१	२७२
१०	०	०	४६६	०	०	०	०	१	४६७
११	०	०	४०५	१	०	०	०	०	४०६
१२	०	२	५४३	०	०	०	०	०	५४५
१३	०	९	२८३	०	०	०	०	०	२९२
१४	१	०	१७६९	२	१	०	०	३	१७७६
जम्मा	१८	११	९९४७	६	१	०	२	८७	१००७२
प्रतिशत	०.१८	०.११	९८.७६	०.०६	०.०१	०.००	०.०२	०.८६	१००.००

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण २०७५

५.३.२ शौचालय प्रयोगको अवस्था

शौचालयको प्रयोगको अवस्थालाई हेर्दा १४.४६ प्रतिशत घरपरिवारमा फ्लस भएको शौचालय, ७३.३३ प्रतिशत घरपरिवारमा सामान्य खालको शौचालय रहेको तथा १२.२१ प्रतिशत घरपरिवारमा शौचालय नभएको अवस्था देखिन्छ । यससम्बन्धी वडागत विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ ।

तालिका ५५: शौचालय प्रयोगको अवस्था सम्बन्धी विवरण

वडा नं.	शौचालयको अवस्था अनुसार घरपरिवार संख्या			जम्मा
	फ्लस भएको	सामान्य	नभएको	
१	१०८	१२७२	१०४	१४८४
२	४	२२७	१११	३४२
३	१६	१०३६	१३	१०६५
४	१५९	१०१०	१९२	१३६१
५	२४	३२३	५६	४०३
६	९६	५९५	१४७	८३८
७	७४	४०१	७४	५४९
८	२८१	११४	९२	४८७
९	१०५	२०५	२३	३३३
१०	८९	३६२	११	४६२
११	१२५	२६८	१३	४०६
१२	५०	४१२	८३	५४५
१३	६	२१५	११७	३३८
१४	३१९	११७३	१९४	१६८६
जम्मा	१४५६	७६१३	१२३०	१०२९९
प्रतिशत	१४.१४	७३.९२	११.९४	१००.००

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण २०७५

५.४ महिला, बालबालिका तथा सामाजिक समावेशिकरण

महिला, बालबालिका तथा सामाजिक समावेशिकरणसँग सम्बन्धित अवस्थाका बारेमा यस खण्डमा प्रस्तुत गरिएको छ ।

५.४.१ सामाजिक सुरक्षावृत्तिको अवस्था

यस नगरपालिकाबाट सामाजिक सुरक्षावृत्ति कार्यक्रमबाट लाभान्वितको विवरण तथा कूल वितरित रकम देहाय अनुसारको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ । कूल वितरित रकम रु हजारमा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका ५६: सामाजिक सुरक्षावृत्तिको अवस्था सम्बन्धी विवरण

वडा नम्बर	ज्येष्ठ नागरिक			एकल महिला		पूर्ण अपाङ्ग			आंशिक अपाङ्ग			बाल सुरक्षा अनुदान			दलित वर्ग		
	म	पु	रकम	म	रकम	म	पु	रकम	म	पु	रकम	म	पु	रकम	म	पु	रकम
१	४२	७८	९५६	१६२	७२०	३	१६	१५२	३	१	९६	९३	९१	२८३	३३	३९	३६०
२	३४	१९	२०४	२६	१५६	०	०	०	१५	१४	१७४	९३	०	५५८	०	०	०
३	९१	१०१	१२००	५७	३४२	१०	३	७८०	४	३	४२	१०५	११५	१३२०	१२५	१२५	१५००
४	१०५	१०३	१२४८	६८	३६६	०	७	४८	५	१०	९००	११०	१२०१	५००	१००	११०	१२६०
५	४१	२६	८०००	४५	४००	२	३	८	१		२०००	२६	५०	१६००	२०	१५	४०००
६	४०	३०	४२०	२७	१६२	०	०	०	०	०	०	०	०	०	२१	२२	१५८
७	३१	३१	३७२	७६	४५६	०	०	०	२	७	४२	०	०	०	२४	२०	२६४

वडा नम्बर	ज्येष्ठ नागरिक			एकल महिला		पूर्ण अपाङ्ग			आंशिक अपाङ्ग			बाल सुरक्षा अनुदान			दलित वर्ग		
	म	पु	रकम	म	रकम	म	पु	रकम	म	पु	रकम	म	पु	रकम	म	पु	रकम
८	४२	५१	५५८	२२	३२	०	०	०	०	०	०	०	५१	५५	६६३	०	०
९	५५	५०	६३०	५१	३०६	०	०	०	०	१	१	१२	०	०	०	०	२५
१०	४३	२८	४२६	३१	१८६	५	२	४२	०	०	०	०	०	०	४१	५३	५६४
११	३०	५७	५२२	२६	२१६	०	०	०	०	०	०	३१	४४	४५०	४३	२८	४२६
१२	२९	२०	२९४	७३	३७८	२	०	१२	४	१	३०	७२	३९	६०६	२	१	१८
१३	१४	२५	२३४	१९	११४	०	०	०	१	१	१२	०	०	०	१२	२५	२२२
१४	८१	१०४	१४८०	१६५	९०८	१		८				७४	४६	१८९६	३०	२६	३०८
जम्मा	६७८	७२३	१६५४४	८४८	४७४२	२३	३१	१०५०	३५	३८	३२९७	६१६	१६३७	७२६८	१११४	४६४	९१०५

स्रोत: संस्थागत सर्वेक्षण, २०७५

५.४.२ बाल विवाहको अवस्था

यस नगरपालिकामा विगत ३ वर्षको बाल विवाह सम्बन्धी अवस्था हेर्दा कूल १२५५ जनाको २० वर्षभन्दा कम उमेरमा विवाह भएको देखिन्छ। वडा अनुसार बाल विवाहको अवस्था देहाय अनुसार रहेको छ।

तालिका ५७: विगत ३ वर्षको बाल विवाह सम्बन्धी विवरण

वडा नं.	विगत ३ वर्षको बाल विवाह सम्बन्धी विवरण (२० वर्ष मुनिका)		
	वालिका वा युवती	वालक वा युवक	जम्मा
१	१७१	५६	२२७
२	४९	२५	७४
३	७५	३९	११४
४	१४६	४६	१९२
५	२९	६	३५
६	७६	३२	१०८
७	४०	११	५१
८	४७	१६	६३
९	१८	८	२६
१०	४६	१०	५६
११	३२	१३	४५
१२	५०	१२	६२
१३	२८	८	३६
१४	११३	५३	१६६
जम्मा	९२०	३३५	१२५५

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण २०७५

५.५.२ खेलमैदान, पार्क, पिकनिक स्थल तथा मनोरञ्जन स्थल सम्बन्धी विवरण

नगरपालिका भित्र ४ स्थानमा खेलकूद र १ स्थान पिकनिक स्थलको रुपमा उपयोग हुँदै आईरहेको छ। यस सम्बन्धी विवरणलाई विस्तृत रुपमा देहायको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका ५८: खेलमैदान तथा पिकनिक स्थल सम्बन्धी विवरण

वडा नम्बर	स्थलको नाम	उपयोग	क्षेत्रफल/आकार (वर्ग मि.)	स्वामित्व	आम्दानी (वार्षिक रु)	सेवाग्राही/आगन्तुक संख्या (वार्षिक)
१	भारदह	खेलकूद	५००	सरकारी	०	२५०००
४	मधवापुर	खेलकूद	८००	सरकारी	०	२००००

१२	हनुमाननगर	खेलकुद	५००	सरकारी	०	१५०००
१३	टपु	पिकनिक	१०००	सरकारी	०	५०००
१४	रम्पुरा	खेलकुद	५००	सरकारी	०	१००००

स्रोत: संस्थागत सर्वेक्षण, २०७५

५.६ कला, भाषा तथा संस्कृति

५.६.१ स्थानीय चाडपर्व, जात्रा र मेला

यस क्षेत्रमा विजय दशमी, दीपावली, छठ, साम चकेवा, सिरुवा र जितियाजस्ता पर्व मनाउने गरिन्छ। यस क्षेत्रभित्र लाग्ने जात्रा र मेला, स्थान, मनाउने समय र मुख्य विशेषता सम्बन्धी विवरण देहायको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका ५९: स्थानीय चाँडपर्व, जात्रा र मेला सम्बन्धी विवरण

वडा नम्बर	मनाइने चाडपर्व, जात्रा र मेला	स्थान	मनाउने समय	मुख्य विशेषता (धार्मिक, ऐतिहासिक, मनोरञ्जन)
१	दशैं मेला	कंकालिनी, भारदह	दशैंमा	धार्मिक
१	पुषे पुर्णिमा	कोशी ब्यारेज	पुर्णिमा	मनोरनजन
७	पुषे पुर्णिमा	हनुमाननगर	पुर्णिमा	मनोरनजन
१२	पुषे पुर्णिमा	हनुमाननगर	पुर्णिमा	मनोरनजन
१४	पुषे पुर्णिमा	रम्पुरा	पुर्णिमा	मनोरनजन
सबै वडा	सिरुवा	सबै वडा	बैशाख	ऐतिहासिक
सबै वडा	साम चकेवा	सबै वडा	पुर्णिमा	मनोरनजन
सबै वडा	दिपावली	सबै वडा	कार्तिक	धार्मिक
सबै वडा	छठ	सबै वडा	मंसिर	धार्मिक
सबै वडा	होली	सबै वडा	फाल्गुन	मनोरनजन
सबै वडा	जितिया	सबै वडा	भदौ	धार्मिक

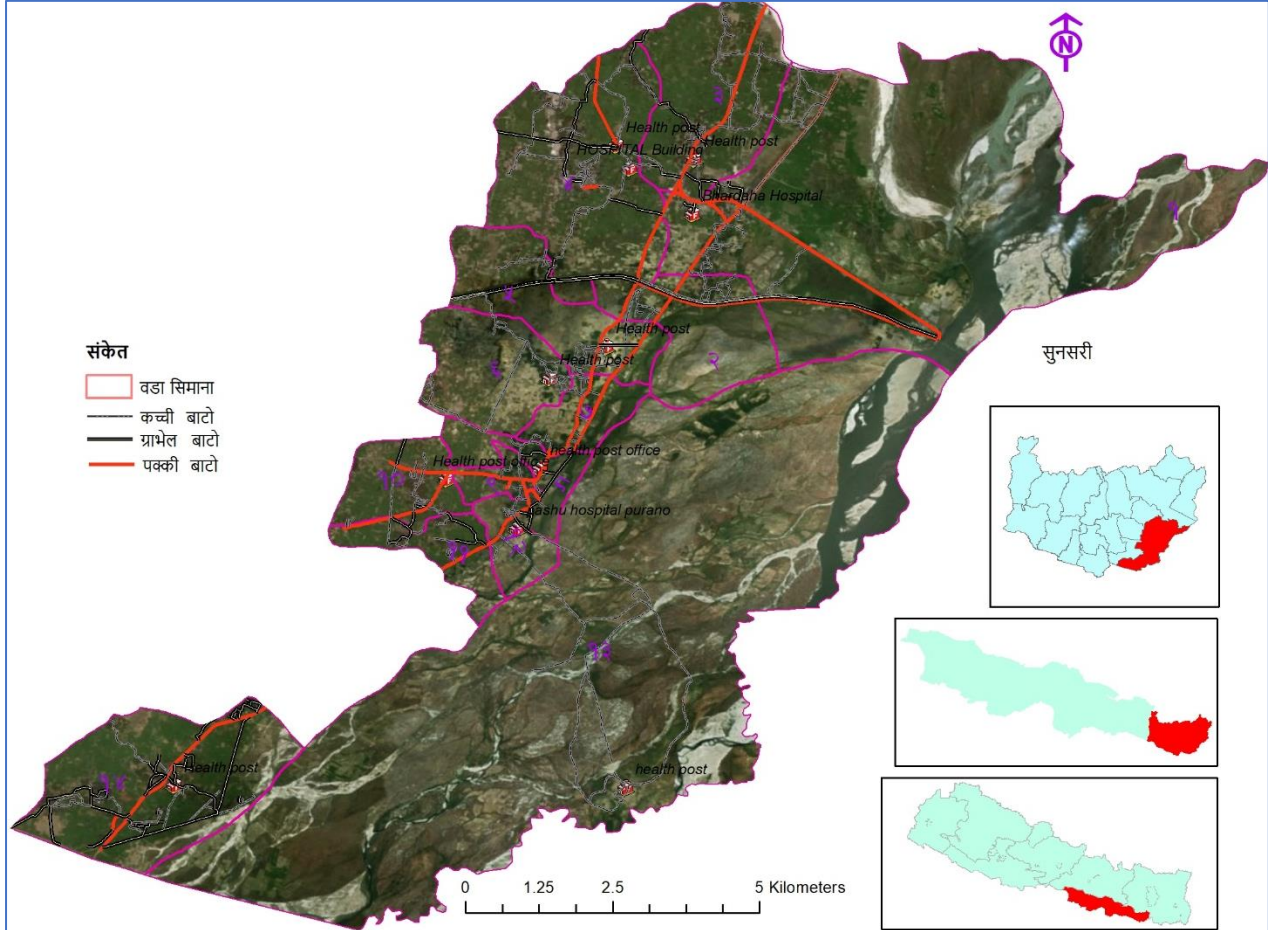
स्रोत: संस्थागत सर्वेक्षण, २०७५

परिच्छेद ७: भौतिक विकासको अवस्था

नगरपालिकाको भौतिक पूर्वाधारको स्थिति र त्यसको उपयोगको अवस्थालाई यस परिच्छेदमा प्रस्तुत गरिएको छ । यस अन्तरगत सडक, विद्युत, भवन, वस्ती, उर्जा, सूचना संचार र आवास र भवन जस्ता विषयहरू समावेश गरिएको छ ।

७.१ यातायात पूर्वाधार

नक्शा ६.१: सडक यातायातको वितरणको अवस्था

श्रोत: स्थानीय श्रोत नक्शांकन सर्वेक्षण २०७५

नगरपालिका क्षेत्रभित्रको कुल सडक संजालको लम्बाई १७८.७६ किलोमिटर रहेको छ । सो मध्ये पिसिसि ढलान बाटो ४२.३८ किमि र ग्राभेल ४२.१८ किमि र कच्ची ९४ किमि रहेको छ । पूर्वपश्चिम (महेन्द्र) राजमार्गमा साना, ठूला सबै किसिमका सवारी साधनहरू चल्ने गर्दछन् । अन्य सडकहरूमा पनि सडकको क्षमता अनुसारका ठूला, मझौला, साना सवारी साधनहरू हुने गरेका छन् ।

७.१.१ सडक मार्ग/सञ्जालको विद्यमान अवस्था

यस क्षेत्रमा रहेका सडक भएर जिल्लाका विभिन्न भू-भागमा सवारी साधनहरू चल्ने गरेका छन् । स्थानीय श्रोत नक्शांकन सर्वेक्षण अनुसार यहा १९९.३० किलोमिटर सडक संजाल रहेको छ । जस मध्ये ४८ किमि सडक पक्की रहेको छ, भने ४२ कि.मि. ग्राभेल र ९४ कि.मि. कच्ची रहेको छ । यी सबै सडकबाट लाभान्वित हुने जनसंख्या करिब १९ हजारभन्दा बढी छ (तालिका ६१) ।

तालिका ६०: सडक मार्गको विद्यमान अवस्था विवरण

क्र.सं.	सडकको प्रकार	लम्बाई किलो मिटरमा
१	कच्ची	९४.१८
२	ग्रभेल	४२.२७
३	पक्की	४८.४७
	जम्मा	१८४.९२

श्रोत: स्थानीय श्रोत नक्शांकन सर्वेक्षण २०७५

सडकको विस्तृत विवरण अनुसूचीमा दिइएको छ।

७.१.२ पुल तथा पुलेसा

नगरपालिकाका विभिन्न स्थानहरूलाई जोड्ने पक्की पुल तथा कल्भर्टहरू गरी जम्मा १४ वटा रहेका छन्। ती सबै संरचनाहरूको अवस्था ठीकै देखिन्छ। यस सम्बन्धी विस्तृत विवरण देहाय अनुसार रहेको छ।

तालिका ६१: पुल तथा पुलेसा सम्बन्धी विवरण

वडा नम्बर	पुलको नाम	पुल भएको खोला वा खोल्सीको नाम	जोडिने वस्तीहरू		भोलुङ्गे/काठे / ट्रष्ट/ पक्की	लम्बाई (मि.)	अवस्था	निर्मित साल
			देखि	सम्म				
१	कोशी घाट		महुली	नहर	पक्की	१०	ठीकै	
२	नहर		महुली	भारदह	पक्की	५	ठीकै	
३	हडिया		महुली	गंगा पुल	पक्की	८	ठीकै	
४	जिता		गंगा पुल	सकरदही	पक्की	१२	ठीकै	
५	भुतनाथ		योगिनिया	योगिनिया	पक्की	९	ठीकै	
६	बगाहा		महुली	हनुमाननगर	पक्की	१०	ठीकै	
७	महुली पुल		महुली	हनुमाननगर	पक्की	१०	ठीकै	
८	योगनिमाई		सकरदही	योगिनिया	पक्की	१२	ठीकै	
९	कोशी		कदमाहा	इनरुवा	पक्की	१५	ठीकै	
१०	अम्वाहा		इनरुवा	सखुवा	पक्की	१२	ठीकै	
११	डिगवाहा		सखुवा	तिलाँजे	पक्की	१०	ठीकै	
१२	सुरैत		सखुवा	कोशी नदी	पक्की	८	ठीकै	
१४	खाडो		इनरुवा	बोर्डर	पक्की	१२	ठीकै	

श्रोत: संस्थागत सर्वेक्षण, २०७५

७.२.१ इन्धन उपयोग विवरण (खाना पकाउने इन्धनको आधारमा घरपरिवार)

घरपरिवार सर्वेक्षण २०७५ अनुसार नगरपालिकामा सबैभन्दा बढी ९४.७६ प्रतिशत घरपरिवारले दाउरालाई खाना पकाउने मुख्य इन्धनको रूपमा उपयोग गर्ने गर्दछन्। यस बाहेका अन्य इन्धनको उपयोग हेर्दा २.१८ प्रतिशत घरपरिवारमा एल पि ग्यास, १.४६ प्रतिशत परिवारले गुईँठा र १.३० प्रतिशत परिवारमा अन्य श्रोत उपयोग हुने गरेको देखिन्छ। यससम्बन्धी वडागत विवरण देहाय बमोजिमको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका ६२: इन्धन उपयोग सम्बन्धी विवरण

वडा नं.	घरपरिवार सर्वेक्षण २०७५ घरपरिवार संख्या				
	दाउरा	एल पि ग्यास	गुईँठा	गोबर ग्याँस	अन्य
१	१३२७	८३	३१	१	८
२	३१४	४	१७	१	६
३	१०४०	१५	५	०	३
४	११९३	१५	२	०	७९
५	३२९	१	०	०	२

वडा नं.	घरपरिवार सर्वेक्षण २०७५ घरपरिवार संख्या				
	दाउरा	एल पि ग्यास	गुईँठा	गोवर ग्याँस	अन्य
६	८०२	२	०	०	३
७	५१०	२५	६	१	२
८	४४१	४५	०	०	१
९	२३३	१६	६	१६	१
१०	४२७	८	३१	०	१
११	३९९	३	४	०	०
१२	५४३	०	०	०	२
१३	२७७	०	१४	०	१
१४	१७०९	३	३१	११	२२
जम्मा	९५४४	२२०	१४७	३०	१३१
प्रतिशत	९४.७६	२.१८	१.४६	०.३०	१.३०

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण २०७५

७.२.२ बत्ती बाल्ने इन्धनको प्रयोगको आधारमा घरपरिवार

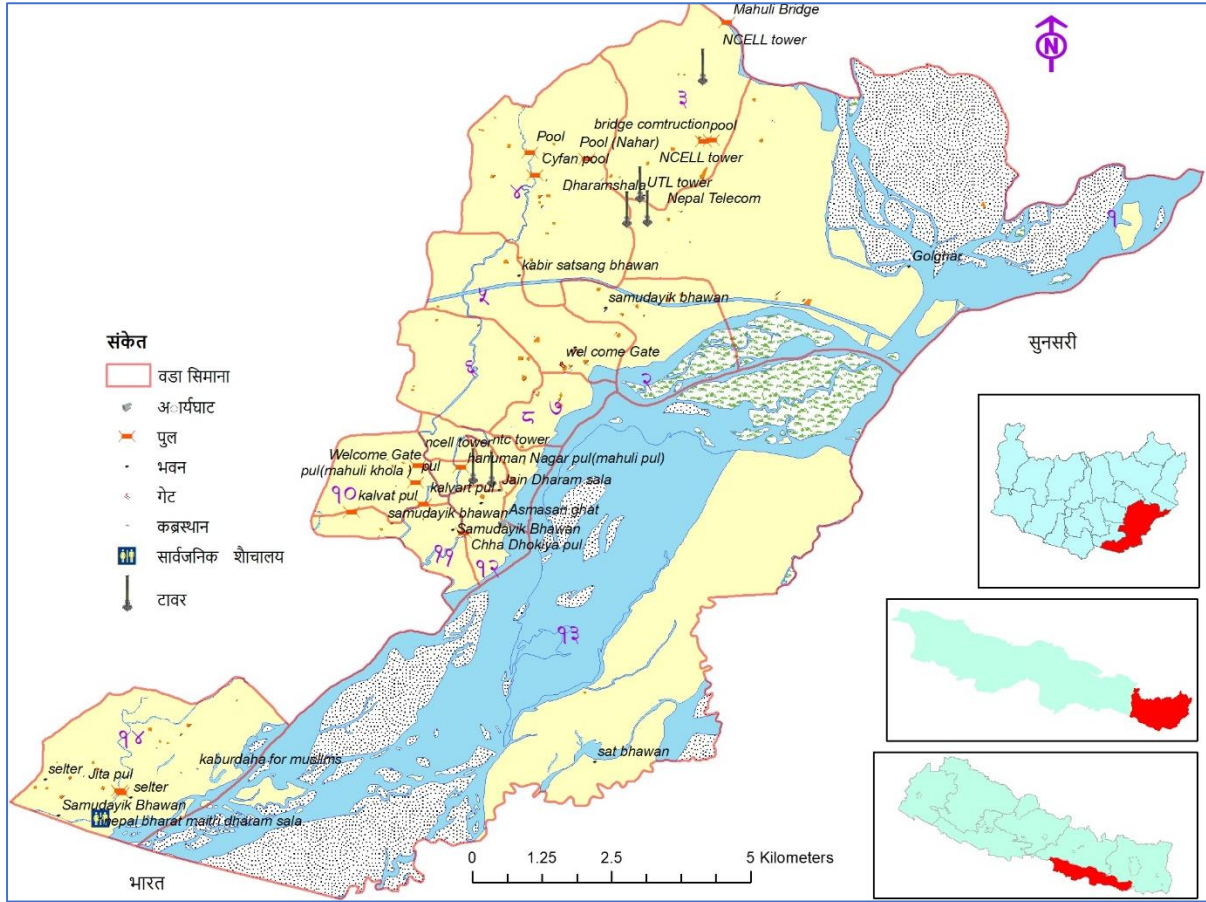
नगरपालिकामा बत्ती बाल्ने प्रयोजनका लागि विद्युतको उपयोग मुख्य देखिएको छ । कुल ९१.११ प्रतिशत घरधुरीमा विद्युतको उपयोग भैरहेको छ भने अन्य इन्धनको रूपमा मट्टितेलको प्रयोगकर्ता ७.२५ प्रतिशत, सोलारको प्रयोगकर्ता घरधुरी १.३१ प्रतिशत रहेका देखिन्छन् । यस सम्बन्धी अन्य विवरण देहाय बमोजिमको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका ६३: बत्ती बाल्ने इन्धनको प्रयोगको आधारमा घरपरिवार

वडा नं.	बत्ती बाल्ने इन्धन उपभोग अनुसार घरपरिवार संख्या					
	विद्युत	मट्टितेल	वायोग्याँस	सोलार	अन्य	जम्मा
१	१३३१	१०८	८	०	३	१४५०
२	२९२	५०	०	०	०	३४२
३	९३६	१२३	१	२	१	१०६३
४	११३४	१५५	०	०	०	१२८९
५	२७३	५८	१	०	०	३३२
६	७६५	३९	१	०	२	८०७
७	५३२	१२	०	०	०	५४४
८	४७९	८	०	०	०	४८७
९	२५८	३	०	०	११	२७२
१०	४६६	१	०	०	०	४६७
११	४०१	५	०	०	०	४०६
१२	५१२	३३	०	०	०	५४५
१३	७०	९१	२	१२९	०	२९२
१४	१७२८	४४	०	१	३	१७७६
जम्मा	९१७७	७३०	१३	१३२	२०	१००७२
प्रतिशत	९१.११	७.२५	०.१३	१.३१	०.२०	१००.००

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण २०७५

नक्शा ७.२: स्थानीय पूर्वाधारहरुको वितरण

श्रोत: स्थानीय श्रोत नक्शांकन सर्वेक्षण २०७५, हनुमाननगर कंकालिनी नगरपालिका

७.३ सञ्चार तथा प्रविधि

यस शिर्षक अन्तरगत आधुनिक सुविधामा पहुँचका आधारमा घरपरिवारसम्बन्धी विवरणलाई समावेश गरिएको छ ।

७.३.१ आधुनिक सुविधामा पहुँच

नगरपालिकामा उपलब्ध सेवा सुविधा हेर्दा ७०.१० प्रतिशत घरधुरीले मोबाइल र २९.०२ प्रतिशत घरपरिवारले टेलिभिजनजस्ता सुविधाको उपयोग गरेको देखिन्छ । यस सम्बन्धी विस्तृत विवरण देहाय बमोजिमको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका ६४: आधुनिक सुविधामा पहुँच सम्बन्धी विवरण

वडा नम्बर	रेडियो	टेलिभिजन	मोबाईल टेलिफोन	कम्प्युटर	इन्टरनेट	मोटरसाइकल	मोटर/कार	रेफ्रिजरेटर	बस/टक	कुनै नभएको
१	२६४	५४५	११५७	३८	२२	१९७	४३	२६	१४	२२२
२	४०	११६	१९३	४	१	५५	२	०	४	११४
३	६६	१६१	७८७	१	३	१३२	३	३	८	२५३
४	४९	३१०	८४४	१७	१	१४६	३	७	७	३०६
५	४	८५	२१३	१	१	२७	१	०	१	११४
६	७	१९४	५२८	८	१	४८	६	०	२	२६१

वडा नम्बर	रेडियो	टेलिभिजन	मोबाईल टेलिफोन	कम्प्युटर	इन्टरनेट	मोटरसाइकल	मोटर/कार	रेफ्रिजरेटर	बस/टक	कुनै नभएको
७	९	१४५	३५२	५	२	५३	९	२	०	१८६
८	८०	२०५	३९१	१५	१२	८४	२	५	०	७५
९	१३	१३२	१९६	१२	१०	४०	६	९	०	७२
१०	२२१	२४७	४४०	१८	४	३९	२	५	३	१७
११	८९	१५१	३२६	३	०	४९	३	२	४	४९
१२	४	१०४	३४२	२	१	२६	३	१	२	१९४
१३	१	५	१८०	१	०	४	०	०	०	११०
१४	२०८	५२३	११११	३६	२	२६८	२०	८	१८	५२३
जम्मा	१०५५	२९२३	७०६०	१६१	६०	११६८	१०३	६८	६३	२४९६
प्रतिशत	१०.४७	२९.०२	७०.१०	१.६०	०.६०	११.६०	१.०२	०.६८	०.६३	२४.७८

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण २०७५

७.४ आवास तथा भवन

यस शिर्षक अन्तरगत आवासिय घरको वनावटको किसिमका आधारमा घरपरिवार सम्बन्धी विवरणलाई समावेश गरिएको छ ।

७.४.१ घरको जगको आधारमा घरपरिवार

नगरपालिका क्षेत्रमा रहेका घरहरु जगको आधारमा हेर्दा ४३.०४ प्रतिशत घरको जग ढुङ्गा, ईटा र माटो प्रयोग भएको देखिएको छ भने १८.२३ प्रतिशत घरमा सिमेण्ट वा ढुंगाको प्रयोग देखिएको छ । यस सम्बन्धी वडागत विवरण देहाय बमोजिमको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका ६५: घरको जगको आधारमा घरपरिवार सम्बन्धी विवरण

वडा नं.	घरपरिवार सर्वेक्षण २०७५ बमोजिम वसोवास गर्ने घरको जगको आधारमा घरपरिवार संख्या					
	माटो वा ढुङ्गा	सिमेण्ट वा ढुङ्गा	फ्रेम स्ट्रक्चर	लोड वेयरिङ्ग	काठको खम्बा	अन्य
१	६२६	३२५	५	६	४८५	२
२	१७३	५१	८	१०	९७	१
३	१९०	३२८	४८	६	३८९	९९
४	६२५	२३९	१४	१६	३१९	०
५	२६०	३९	०	०	३२	०
६	६१७	८६	०	३	१००	०
७	३८०	१२६	५	०	३३	०
८	२१७	१०३	३	२	१५९	०
९	१३३	९२	२४	२	२१	०
१०	२३५	१५४	३३	१	४४	०
११	१६५	९०	८	८	१३५	०
१२	३९०	८७	०	१	६६	०
१३	२३१	४	०	०	५७	०
१४	९३	११२	१८	१३८	१४००	०
जम्मा	४३३५	१८३६	१६६	१९३	३३३७	१०२
प्रतिशत	४३.०४	१८.२३	१.६५	१.९२	३३.१३	१.०१

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण २०७५

७.४.२ छानोको प्रकारका आधारमा घरधुरी

यस क्षेत्रमा रहेका घरहरुलाई छानाको प्रकारका आधारमा हेर्दा सबैभन्दा उच्च संख्यामा ५३.५६ प्रतिशत घरपरिवार जस्ताको छानो भएको घरमा बस्ने गरेको देखिन्छ । वसोवास गरेको घरको छानोको आधारमा घरपरिवार विवरण देहाय बमोजिमको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका ६६: छानोको प्रकारका आधारमा घरधुरी सम्बन्धी विवरण

वडा नं.	फुस वा खरको छाना भएको	जस्ता/च्यादरको छाना भएको	टायल/दुङ्गाको छाना भएको	आरसिसि ढलान भएको	अन्य
१	४६५	७९६	३९	१३८	७
२	१३७	१५८	७	३७	३
३	३८८	५५८	११	९५	९
४	२६३	८०४	२६	१२०	७६
५	४३	२६९	०	१९	१
६	१२५	६२६	२	५४	०
७	७७	३९३	७	६७	०
८	२०२	२०७	४१	२९	३
९	३४	१२६	२	१०९	१
१०	१६७	१८१	९	१०९	१
११	२१०	१३६	१७	४२	०
१२	१००	३९३	१	५०	१
१३	२०८	८२	०	०	०
१४	८५४	६६६	२०	१८४	२
जम्मा	३२७३	५३९५	१८२	१०५३	१०४
प्रतिशत	३२.५०	५३.५६	१.८१	१०.४५	१.०३

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण २०७५

७.४.३ घरसंख्याको आधारमा घरधुरी

यस क्षेत्रमा रहेका घरपरिवारहरूमध्ये करीव ४५.५० प्रतिशतको एउटामात्र घर रहेको देखिन्छ भने २.३४ प्रतिशतको ३ वटाभन्दा बढी घर रहेको देखिन्छ। यस सम्बन्धी विवरण देहाय बमोजिमको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका ६७: घरसंख्याको आधारमा घरधुरी सम्बन्धी विवरण

वडा नं.	एउटामात्र घर हुने	२ वटा घर हुने	३ वटा घर हुने	३ वटाभन्दा बढी घर हुने	उपलब्ध नभएको	जम्मा
१	६४१	६७५	१२०	४२	६	१४८४
२	२३१	७३	२६	१०	२	३४२
३	५३९	३८१	१३०	८	७	१०६५
४	८२६	३४४	७५	३५	८१	१३६१
५	२६३	११२	२१	६	१	४०३
६	४२१	३३९	६३	१५	०	८३८
७	२९४	२२०	२२	१३	०	५४९
८	२२०	१७८	६३	२६	०	४८७
९	२००	१०९	२२	१	१	३३३
१०	२३१	१९६	२२	१३	०	४६२
११	१८४	१८६	२२	१३	१	४०६
१२	३४३	१६२	२६	१३	१	५४५
१३	१४५	१४८	३३	१२	०	३३८
१४	२७२	१२४५	१३०	२९	१०	१६८६
जम्मा	४,८१०	४३६८	७७५	२३६	११०	१०२९९
प्रतिशत	४६.७०	४२.४१	७.५३	२.२९	१.०७	१००.००

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण २०७५

७.४.४ बसोवासको आधारमा घरधुरी

यस क्षेत्रमा रहेका घरपरिवारहरूमध्ये करीव ९७.७५ प्रतिशतको स्थायी बसोवास नगरपालिकाभित्र रहेको देखिन्छ। यस सम्बन्धी विवरण देहाय बमोजिमको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका नं. ७५: बसोवासको आधारमा घरधुरी सम्बन्धी विवरण

वडा नं.	स्थायी बसोवास गर्ने	अस्थायी बसोवास गर्ने	उपलब्ध नभएको	जम्मा
१	१४६५	१८	१	१४८४
२	३४१	१	०	३४२
३	१०५५	९	१	१०६५
४	१३२९	३२	०	१३६१
५	३९७	५	१	४०३
६	७९२	४६	०	८३८
७	५३२	१७	०	५४९
८	४७३	१४	०	४८७
९	३२४	९	०	३३३
१०	४६०	१	१	४६२
११	४०६	०	०	४०६
१२	५०८	३७	०	५४५
१३	३०७	३१	०	३३८
१४	१६७८	७	१	१६८६
जम्मा	१००६७	२२७	५	१०२९९
प्रतिशत	९७.७५	२.२०	०.०५	१००

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण २०७५

७.४.५ बसोवासको स्वामित्वको आधारमा घरधुरी

यस क्षेत्रमा रहेका घरपरिवारहरूमध्ये करीव ६७.५६ प्रतिशत घरपरिवार आफ्नै घरमा बसेको देखिन्छ। करिव २२ प्रतिशत घरपरिवारले अन्य स्वामित्व भनेका छन्। नदी किनार, ऐलानी, तथा काशी पिडित सुकुम्बासी यस समूहमा पर्ने देखिन्छ। यससम्बन्धी विवरण देहाय बमोजिमको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका नं. ६८: बसोवासको स्वामित्वको आधारमा घरधुरी सम्बन्धी विवरण

वडा नं.	निजी/आफ्नै घर	भाडाको घर	संस्थागत	अन्य	उपलब्ध नभएको	जम्मा
१	१२२४	१७	१८२	२४३	०	१४८४
२	२९१	२	६६	४९	०	३४२
३	९३३	११	८६	१२०	१	१०६५
४	१००७	१९	५६	२६०	७५	१३६१
५	३५९	०	८६	४२	२	४०३
६	७०४	२	४१	१३२	०	८३८
७	४५४	४	१०२	९१	०	५४९
८	३७६	१	३६	११०	०	४८७
९	२८८	५	०	३९	१	३३३
१०	३९९	१	०	६२	०	४६२
११	३३१	२	२९	७३	०	४०६
१२	३८६	०	१४२	१५९	०	५४५

वडा नं.	निजी/आफ्नै घर	भाडाको घर	संस्थागत	अन्य	उपलब्ध नभएको	जम्मा
१३	२१५	०	९२	१२३	०	३३८
१४	९८६	२	३	६९७	१	१६८६
जम्मा	७९५३	६६	९२१	२१९६	८०	१०२९९
प्रतिशत	७७.२२	०.६४	८.९४	२१.३२	०.७८	१००.००

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण २०७५

७.५ सार्वजनिक तथा सामुदायिक भवन

यस क्षेत्रभित्र रहेका सार्वजनिक तथा सामुदायिक भवनहरू भवनहरू रहेको स्थान, प्रयोग, क्षेत्रफल, अवस्था र लाभान्वित घरधुरी जस्ता विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ ।

तालिका ६९: सार्वजनिक तथा सामुदायिक भवन

वडा नम्बर	भवनको नाम	भवन भएको टोलको नाम	उपयोग	क्षेत्रफल (वर्ग मी.)		अवस्था (राम्रो, ठीकै, जीर्ण)
				जग्गा	भवन	
५	समुदायिक भवन	कोरीयानी	बैठक	३००	३	राम्रो
१२	समुदायिक भवन	मुखिया टोल	बैठक, भोज भतेर	३००	१	राम्रो
१४	विषनपुर	मुस्लिम टोल	बच्चा पढाई	२००	१	ठीकै

स्रोत: संस्थागत सर्वेक्षण, २०७५

७.६ सरकारी भवन

यस नगरपालिकामा स्वास्थ्य चौकी, प्रहरी चौकी, विद्यालय भवन जस्ता सरकारी कार्यालयहरूले सरकारी भवनको उपभोग गरिरहेका छन् । यस सम्बन्धी विस्तृत विवरण देहाय बमोजिमको छ ।

तालिका ७०: सरकारी भवन सम्बन्धी विवरण

वडा नम्बर	भवनको नाम	भवन भएको टोलको नाम	कार्यालयको नाम	क्षेत्रफल (वर्ग मी.)		अवस्था (राम्रो, ठीकै, जीर्ण)
				जग्गा	भवन	
१	अस्पताल	भारदह	अस्पताल	५००	१	राम्रो
२	वडा कार्यालय	सकरदही नहर	वडा नं. २ कार्यालय	५०	१	ठीकै
३	वडा कार्यालय, स्वास्थ्य चौकी	पोर्ताहा	वडा नं. ३ कार्यालय	१००	२	ठिक
४	वडा कार्यालय, स्वास्थ्य चौकी	मधवापुर	वडा नं. ४ कार्यालय	१००	२	ठिक
५	वडा कार्यालय, स्वास्थ्य चौकी	जोगिनिया	वडा नं. ५ कार्यालय	१००	२	ठिक
६	वडा कार्यालय, स्वास्थ्य चौकी	कदमाहा	वडा नं. ७ कार्यालय	१००	२	राम्रो
७	स्वास्थ्य चौकी	हनुमाननगर	स्वास्थ्य चौकी	१५०	३	राम्रो
८	वडा कार्यालय, स्वास्थ्य चौकी	योगिनिया	वडा कार्यालय, स्वास्थ्य चौकी	२००	३	राम्रो
९						
१०	वडा कार्यालय, स्वास्थ्य चौकी	इनरुवा	वडा कार्यालय, स्वास्थ्य चौकी	५०	१	राम्रो
११						
१२	नगर कार्यपालिका कार्यालय	हनुमाननगर	नगर कार्यपालिका कार्यालय	२००	४	राम्रो
१३						
१४	वडा कार्यालय, स्वास्थ्य चौकी	रम्पुरा मल्हनिया	वडा कार्यालय, स्वास्थ्य चौकी	१५०	२	राम्रो

स्रोत: संस्थागत सर्वेक्षण, २०७५

परिच्छेद ७: वन तथा वातावरणीय स्थिति

नगरपालिका क्षेत्रभित्रको वन तथा जैविक विविधता, वातावरण तथा स्वच्छता, जलवायु परिवर्तन, विपद् व्यवस्थापन जस्ता विषय यस परिच्छेदमा समावेश गरिएको छ।

७.१ वन क्षेत्रको अवस्था

नगरपालिका क्षेत्र उल्लेखनिय वन जंगल नरहेको देखिन्छ। तथापि, व्यक्तिगत बगैचा र घर खेतको छेउमा भएका रुखहरु नै यहाँको वन सम्पदाको प्रमुख सम्पदा हो।

७.२ विपद् जोखिम तथा व्यवस्थापन

यस नगरपालिकाक्षेत्रमा विपद् जोखिम तथा व्यवस्थापनका दृष्टिकोणमा जोखिमपूर्ण रहेको पाइन्छ। यहाँ जलजन्य प्रकोपका साथै अन्य विपद्बाट मानवीय क्षति भएको देखिन्छ। नगरपालिकाको जोखिम पहिचान तथा क्षमता विश्लेषण **अनुसूची ९** मा दिइएको छ।

७.२.१ विपद्को प्रभाव

पूर्वी तराई क्षेत्रको अध्ययन अनुसार यस क्षेत्रमा जलवायु उत्पन्न विपद्हरुमा प्रमुख रूपमा खडेरी, रोगकिरा, असिना, पहिरो, वनडढेलो आदी रहेका छन्। यस मध्ये खडेरीको प्रभाव सबभन्दा बढी, दोश्रो र तेश्रोमा पहिरो तथा असिना रहेको छ भने प्रभावका हिसावले रोगकिरा चौथो स्थानमा देखिएको छ। यस सम्बन्धी विवरणलाई देहायको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका ७१: विपद्को प्रभाव सम्बन्धी विवरण

प्रकोप/विपद्	प्रभाव अनुसार घरपरिवार			
	असर रहेको (%)	देखिएको तर प्रभाव नभएको (%)	विपद् नभएको (%)	जम्मा
खडेरी	७१.१२	२७.४१	१.४६	१००.००
वनडढेलो	३.४२	९.२४	८७.३४	१००.००
आगलागी	७.०३	५५.६६	३७.३१	१००.००
वाढी	२८.६७	२८.१८	४३.१५	१००.००
हुरीवतास	३३.३९	४४.५८	२२.०३	१००.००
चट्याड	१८.६१	४५.०५	३६.३३	१००.००
असिना	१६.४७	२७.८७	५५.६६	१००.००
भारी वर्षा	२७.५०	६.३७	६६.१२	१००.००
खण्ड वर्षा	७.५६	३८.२३	५४.२०	१००.००
भूक्षय	४.३६	६.३३	८९.३१	१००.००
शीतलहर	२५.२८	६६.५७	८.१६	१००.००
रोग तथा किटाणु	४०.२२	४९.९९	९.७९	१००.००

स्रोत: National Climate Change Impact Survey 2016 Report

७.२.२ जोखिमयुक्त (संवेदनशील) स्थानमा वसोवास गरेका परिवार

नगरपालिकाका विभिन्न वडामा रहेको जोखिमयुक्त संवेदनशील स्थानमा वसोवास गर्ने घरपरिवारमा सबैभन्दा उच्च वाढीको जोखिमयुक्त क्षेत्रमा वसोवास गर्ने घरपरिवारको संख्या १५६० रहेको छ। यस सम्बन्धी विस्तृत विवरण देहाय अनुसार प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका ७२: जोखिमयुक्त (सवेदनशिल) स्थानमा बसोबास गरेका परिवार विवरण

वडा नम्बर	जोखिमयुक्त स्थान	घरघुरी संख्या					
		पहिरो	नदि कटान	बाढी	अति भिरोलो	अन्य	जम्मा
१	भारदह भिट टोल	०	०	१५०	०	०	०
३	पोर्ताहा	०	०	१००	०	०	०
४	मधवापुर	०	०	१००	०	०	०
५	राम टोल	०	०	७०	०	०	०
७	हनुमाननगर	०	०	८०	०	०	०
९	हनुमाननगर	०	०	१००	०	०	०
१०, ११	इनरुवा, सखुवा	०	०	३००	०	०	०
१२	हनुमाननगर	०	०	९०	०	०	०
१३	गोवरगाण	०	७०	७०	०	०	०
१४	रम्पुरा मल्हनिया	०	०	५००	०	०	०
जम्मा			७०	१५६०			

स्रोत: संस्थागत सर्वेक्षण, २०७५

७.२.३ विपदबाट मानवीय क्षती

विपदबाट विगद ३ वर्ष भित्र भएको मानवीय क्षतीको अवस्था हेर्दा आगलागी बाट शीत लहरबाट ६० जना र आगलागीबाट १६ जनाको मृत्यु र दर्जनौं घाइते भएको देखिन्छ। यस क्षेत्रमा जनजीवनलाई बढि असर गर्ने विपदमा शितलहर र बाढि प्रमुख देखिएको छ। यस सम्बन्धी विस्तृत विवरण देहाय अनुसार प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका ७३: विपदबाट मानवीय क्षती सम्बन्धी विवरण

वडा नम्बर	आगलागी		बाढी		पहिरो		शीतलहर		रोग महामारी		सर्पदंश		जंगली जनावरबाट क्षति		भूकम्प		अन्य (चट्याङ)	
	मृत्यु	घाइते	मृत्यु	घाइते	मृत्यु	घाइते	मृत्यु	घाइते	मृत्यु	घाइते	मृत्यु	घाइते	मृत्यु	घाइते	मृत्यु	घाइते	मृत्यु	घाइते
१	०	१	३	१५	०	०	५	४५	०	०	१	१	४	२४	०	०	०	०
२	०	२०	०	२५०	०	०	५	१०	०	०	०	०	२	२	०	०	०	०
३	१	१५	०	५००	०	०	३	१०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
४	२	१३	०	५००	०	०	२	१२	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
५	०	१५	०	५	०	०	१	१०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
६	४	१५	०	१०	०	०	३	८	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
७	३	५	०	०	०	०	२	२	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
८	०	१०	०	१०	०	०	१५	५०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
९	०	५	०	०	०	०	१	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
१०	०	१३	०	१५	०	०	५	८	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
११	१	१२	०	१०	०	०	७	५	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
१२	३	११	०	५	०	०	२	२	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
१३	०	५	२	२५	०	०	४	७	०	०	०	०	२	३	०	०	०	०
१४	२	१५	१	५००	०	०	५	१५	०	०	१	२	२	४	०	०	०	०
जम्मा	१६	१५५	६	१८४५	०	०	६०	१८४	०	०	२	३	१०	३३	०	०	०	०

स्रोत: संस्थागत सर्वेक्षण, २०७५

७.२.४ विपदको किसिम अनुसार जोखिमको समय

विपद अनुसार जोखिमको समय पहिचान गर्दा आगलागी, बाढी, शीतलहर तथा सर्पदंशको जोखिम विशेषगरी गर्मी र वर्षायाम (चैत्र देखि असार) मा रहेको देखिन्छ। यस सम्बन्धी विवरण देहाय अनुसार प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका ७४: विपदको किसिम अनुसार जोखिमको समय सम्बन्धी विवरण

वडा नम्बर	विपद अनुसार जोखिमको समय (महिना)					
	आगलागी	बाढी डुवान	शितलहर	रोग माहामारी	सर्पको टोकाइ	जंगली जनावर
१	चैत्र, वैशाख, जेष्ठ	श्रावण, भदौ	पुष, माघ	वैशाख, जेष्ठ	जेष्ठ, अषाढ	सबै महिना
२	चैत्र, वैशाख, जेष्ठ	श्रावण, भदौ	पुष, माघ	वैशाख, जेष्ठ	जेष्ठ, अषाढ	सबै महिना
३	चैत्र, वैशाख, जेष्ठ	श्रावण, भदौ	पुष, माघ	वैशाख, जेष्ठ	जेष्ठ, अषाढ	सबै महिना
४	चैत्र, वैशाख, जेष्ठ	श्रावण, भदौ	पुष, माघ	वैशाख, जेष्ठ	जेष्ठ, अषाढ	सबै महिना
५	चैत्र, वैशाख, जेष्ठ	श्रावण, भदौ	पुष, माघ	वैशाख, जेष्ठ	जेष्ठ, अषाढ	सबै महिना
६	चैत्र, वैशाख, जेष्ठ	श्रावण, भदौ	पुष, माघ	वैशाख, जेष्ठ	जेष्ठ, अषाढ	सबै महिना
७	चैत्र, वैशाख, जेष्ठ	श्रावण, भदौ	पुष, माघ	वैशाख, जेष्ठ	जेष्ठ, अषाढ	सबै महिना
८	चैत्र, वैशाख, जेष्ठ	श्रावण, भदौ	पुष, माघ	वैशाख, जेष्ठ	जेष्ठ, अषाढ	सबै महिना
९	चैत्र, वैशाख, जेष्ठ	श्रावण, भदौ	पुष, माघ	वैशाख, जेष्ठ	जेष्ठ, अषाढ	सबै महिना

स्रोत: संस्थागत सर्वेक्षण, २०७५

७.२.५ विपदको असर

गत ३ वर्षको आधारमा नगरपालिकाभित्र विपदका कारण सार्वजनिक संरचना तथा पूर्वाधारमा पारेको असर सम्बन्धी विवरण देहाय अनुसार प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका ७५: विपदबाट क्षति सार्वजनिक संरचना तथा पूर्वाधारमा पारेको असर सम्बन्धी विवरण

क्षति विवरण	विपदको क्षेत्र अनुसार क्षति विवरण								
	वडा नं.	घरगोठ		पशुपंक्षी		बाली र जग्गा जमिन		अन्य क्षति	
		परिवार	क्षति रकम (रु.)	परिवार	क्षति रकम (रु.)	परिवार	क्षति रकम (रु.)	परिवार	क्षति रकम (रु.)
आगलागी	१, ३, १२,	१५०	२५००	१०	१०००	१०	५०००	७०	५००००
बाढी डुवान	सबै वडा	४५००	१०००००	२५००	८००००	१५००	९००००	५००	५००००
शीतलहर	१३	५०	५००	०	०	०	०	०	०
जंगली जनावरबाट क्षति	१, १३, १४	१०	५०००	१०	२०००	१०	१०००	०	०
जम्मा		४७१०	१०८०००	२५२०	८३०००	१५२०	९६०००	५७०	१०००००

स्रोत: संस्थागत सर्वेक्षण, २०७५

७.२.६ भवन मापदण्ड तथा भुकम्प प्रतिरोधी घरको विवरण

नगरपालिका क्षेत्रभित्र रहेका कूल १००७२ घरपरिवार मध्ये मापदण्ड अनुसार बनेका घर ४५१ रहेको देखिन्छ । भुकम्प प्रतिरोधी वा मापदण्ड अनुसार बनेका घरमा बस्ने घरपरिवार संख्या देहाय बमोजिम रहेको छ ।

तालिका ७६: भवन मापदण्ड तथा भुकम्प प्रतिरोधी घरको विवरण

वडा नम्बर	भुकम्प प्रतिरोधी वा मापदण्ड अनुसार बनेका घरमा बस्ने घरपरिवार संख्या			
	मापदण्ड अनुसार बनेको	मापदण्ड अनुसार नबनेको	भुकम्प प्रतिरोधी भएको	भुकम्प प्रतिरोधी नभएको
१	६७	१३८३	४२५	१०२५
२	८	३३४	७०	२७२
३	४८	१०१५	१२६	९३७
४	१८	१२७१	४४३	८४६
५	७	३२५	१२५	२०७
६	८	७९९	३०७	५००
७	१९	५२५	२००	३४४
८	१७८	३०९	३५३	१३४

वडा नम्बर	भूकम्प प्रतिरोधी वा मापदण्ड अनुसार बनेका घरमा बस्ने घरपरिवार संख्या			
	मापदण्ड अनुसार बनेको	मापदण्ड अनुसार नबनेको	भूकम्प प्रतिरोधी भएको	भूकम्प प्रतिरोधी नभएको
९	१०	२६२	७६	१९६
१०	११	४५६	१५७	३१०
११	१७	३८९	१६९	२३७
१२	१३	५३२	१९९	३४६
१३	१	२९१	१५९	१३३
१४	४६	१७३०	१५२०	२५६
जम्मा	४५१	९६२१	४३२९	५७४३

श्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण २०७५

७.३ संरक्षित पानीमुहान, जमिन र भौतिक संरचना

नगरपालिका क्षेत्रमा रहेका संरक्षित पानीमुहान, जमिन र भौतिक संरचनाको अवस्था देहाय बमोजिम रहेको छ ।

तालिका ७७: संरक्षित पानीमुहान, जमिन र भौतिक संरचनाको विवरण

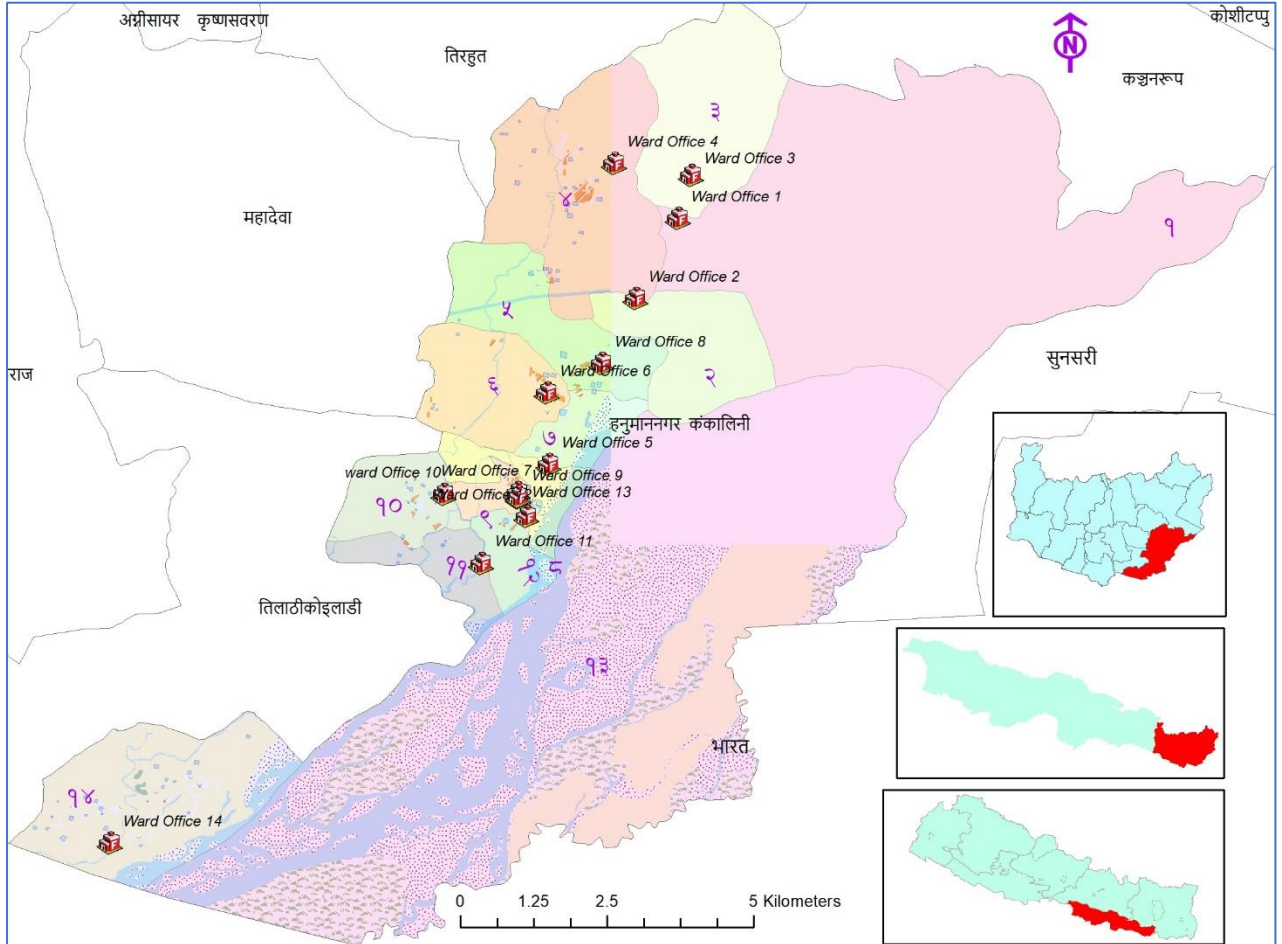
संरक्षित पानीमुहान, जमिन र भौतिक संरचनाको नाम	वडा नम्बर	रहेको स्थान	संरक्षित पानी मुहान, जमिन, खेतवारी र इकाई (हेक्टर)	
			इकाई (हेक्टर)	परिमाण
संरक्षित पानी मुहान	१३	गोवरगाढा	२५	०
नदी नियन्त्रण तथा उकासवाट संरक्षित क्षेत्रको नाम	१३	गोवरगाढा	२०	०
संरक्षित खेतवारीको क्षेत्रफल	१३	गोवरगाढा	१०	०

स्रोत: संस्थागत सर्वेक्षण, २०७५

परिच्छेद ८: संस्थागत तथा सुशासनको स्थिति

यस परिच्छेदमा नगरपालिकाको संगठनात्मक तथा मानव संसाधनको विद्यमान अवस्था, सेवा सुविधा संचालन र नागरिक संगठन सम्बन्धी विश्लेषण तथा प्रस्तुत गरिएको छ ।

नक्शा ८.१: वडा कार्यालयहरूको वितरण

श्रोत: स्थानीय श्रोत नक्शांकन सर्वेक्षण २०७५

८.१ संगठनात्मक तथा मानव संसाधनको अवस्था

नगरपालिकाको संगठनात्मक अवस्था हेर्दा नगरसभा, नगर कार्यपालिका, विषयगत शाखा, वडा कार्यालय र विषयगत समितिहरू रहेका छन् । यस सम्बन्धी विस्तृत विवरण देहाय बमोजिमको छ ।

तालिका ७८: नगरसभा पदाधिकारीको विवरण

क्र.सं.	नाम	पद	सम्पर्क नं.	कार्यालय
१				नगरपालिका
२				नगरपालिका
३				वडा नं १
४				वडा नं २
५				वडा नं ३
६				वडा नं ४
७				वडा नं ५
८				वडा नं ६

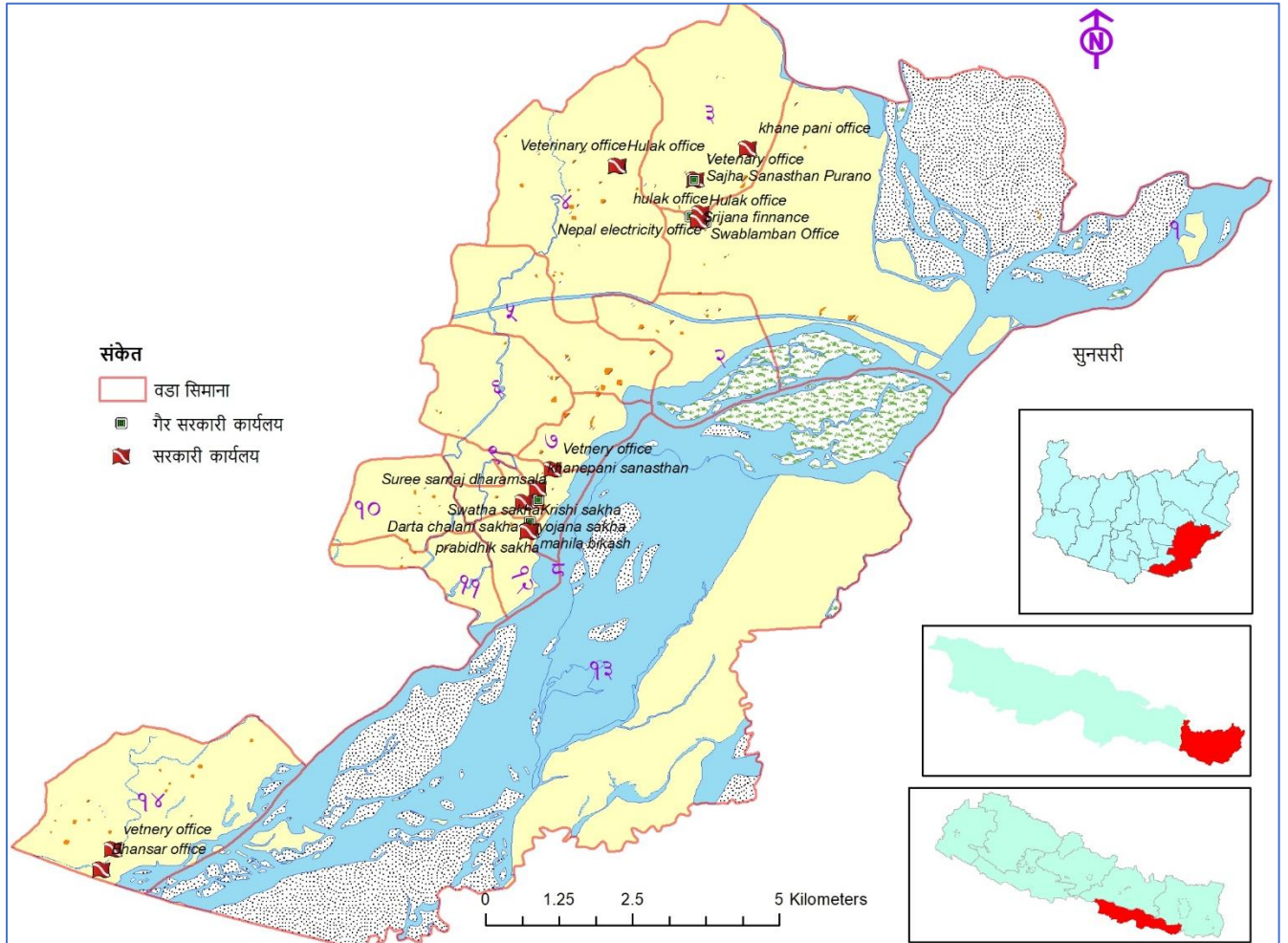
क्र.सं.	नाम	पद	सम्पर्क नं.	कार्यालय
९				वडा नं ७
१०				वडा नं ८
११				वडा नं ९
१२				वडा नं १०
१३				वडा नं ११
१४				वडा नं १२
१५				वडा नं १३
१६				वडा नं १४
१७				
१८				
१९				
२०				
२१				
२२				
२३				
२४				प्र.प्रशा. अधिकृत

स्रोत: संस्थागत सर्वेक्षण, २०७५

द.१.१ नगरपालिका, सरकारी कार्यालय तथा निकायहरु

नगरपालिकामा स्वास्थ्य चौकी, प्रहरी चौकी, कृषि, हुलाक तथा पशु सेवा केन्द्र जस्ता सरकारी कार्यालयहरुले सेवा प्रवाह गरिरहेका छन्। यस सम्बन्धी विस्तृत विवरण देहाय बमोजिमको छ।

नक्शा द.२: सरकारी तथा गैर सरकारी कार्यालयको वितरण

श्रोत: स्थानीय श्रोत नक्शांकन सर्वेक्षण २०७५, हनुमाननगर कंकालिनी नगरपालिका

तालिका ७९: नगरपालिका, सरकारी कार्यालय तथा निकायहरु

क्र.स.	सरकारी कार्यालय	नाम	स्थान	वडा नं.	जनशक्ति (जना)	कार्यक्षेत्र
१.	स्थानीय तह					
	नगरपालिका	नगर कार्यपालिका	हनुमाननगर	१२	५५	कार्यालय
	वडा कार्यालय					
२	स्वास्थ्य संस्थाहरु					
	अस्पताल	अस्पताल	भारदह	१	२०	अस्पताल
	प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र					
	स्वास्थ्य चौकी	स्वास्थ्य चौकी	हनुमाननगर	७	१०	स्वास्थ्य चौकी
	उप स्वास्थ्य चौकी	उप स्वास्थ्य चौकी	पोताहा	३	७	उप स्वास्थ्य चौकी
		उप स्वास्थ्य चौकी	मधवापुर	४	७	उप स्वास्थ्य चौकी
		उप स्वास्थ्य चौकी	१ नं.	६	७	उप स्वास्थ्य चौकी
		उप स्वास्थ्य चौकी	योगिनिया	६	७	उप स्वास्थ्य चौकी

		उप स्वास्थ्य चौकी	इनरुवा	१०,११	७	उप स्वास्थ्य चौकी
		उप स्वास्थ्य चौकी	गोवरगाढा	१३	५	उप स्वास्थ्य चौकी
		उप स्वास्थ्य चौकी	रम्पुरा	१४	७	उप स्वास्थ्य चौकी
३	कृषि					
४	पशु सेवा	पोर्ताहा पशु सेवा केन्द्र	पोर्ताहा	३	३	
		मधवापुर पशु सेवा केन्द्र	मधवापुर	४	३	
		योगिनिया पशु सेवा केन्द्र	योगिनिया	८	३	
५	हुलाक					
६	वन					
७	प्रहरी कार्यालय					
	जिल्ला/प्रदेश					
	इलाका	हनुमाननगर प्रहरी	हनुमाननगर	१७		नगरपालिका क्षेत्र
	इलाका	भारदह प्रहरी चौकी	भारदह	१७		नगरपालिका क्षेत्र
	चौकी	बोर्डर प्रहरी चौकी	रम्पुरा	७		रम्पुरा मल्हनिया
८.	अन्य कार्यालयहरू					
९.	सरकारी स्वामित्वका संस्थान, समिति आदि					

स्रोत: संस्थागत सर्वेक्षण, २०७५

८.२ संघ/संस्था सम्बन्धी विवरण

८.२.१ सामुदायिक संस्था विवरण

यस नगरपालिकाका विभिन्न वडाहरूमा रहेका सामुदायिक संस्थाहरूको विवरण देहाय अनुसार रहेको छ।

तालिका ८०: सामुदायिक संस्था सम्बन्धी विवरण

वडा नम्बर	सामुदायिक संस्थाको संख्या										
	सामुदायिक संस्था	कृषक समूह	वन समूह	सहकारी संस्था	गैसस वा क्लब	परम्परागत समूह (वडघर, गुठी, भेजा)	आमा समूह	नागरिक सचेतना केन्द्र	टोल सुधार समिति / टोल विकास संस्था	उच्चमी समूह	अन्य..
१	२	४	०	६	१	०	०	०	०	१	
२	०	०	०	१	०	०	०	०	०	०	
३	१	०	०	४	०	०	०	०	०	०	
४	०	३	०	१	०	०	०	०	०	०	
५	०	२	०	३	०	०	०	०	०	०	
६	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	
७	१	१	०	७	१	०	०	०	०	१	
८	०	०	०	१	०	०	०	०	०	०	
९	१	१	०	१	१	०	०	०	०	०	
१०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	
११	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	
१२	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	
१३	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	
१४	१	२	०	१	१	०	०	०	०	०	
जम्मा	६	१३	०	२५	४	०	०	०	०	२	

स्रोत: संस्थागत सर्वेक्षण, २०७५

अनुसूचीहरू

अनुसूची १: विद्यालयमा अध्ययन गरिरहेका तहगत छात्रछात्राको विवरण

विद्यालयको नाम	वडा नम्बर	विद्यालयको किसिम	पूर्व प्राथमिक			आधारभूत (१-८)			माध्यमिक (९-१२)			जम्मा		
			छात्रा	छात्र	जम्मा	छात्रा	छात्र	जम्मा	छात्रा	छात्र	जम्मा	छात्रा	छात्र	जम्मा
आ.वि. भलुवा	१	आधारभूत	१४	११	२५	११८	५४	१७२			०	१३२	६५	१९७
म.रा.प्रा.वि. पोर्ताहा	३	आधारभूत	१०	११	२१	३५	३८	७३			०	४५	४९	९४
वि.पि.मा.वि. भारदह	१	माध्यमिक	९	९	१८	२७१	१६७	४३८	१४६	१०३	२४९	४२६	२७९	७०५
प.रा.वि. अरजी	४	आधारभूत	२२	९	३१	५२	३३	८५			०	७४	४२	११६
मा.वि.मधवापुर	४	माध्यमिक	३३	१७	५०	१९७	१५५	३५२	२८	१३	४१	२५८	१८५	४४३
ज.अ.वि. इनरुवा	१०	आधारभूत	२५	२०	४५	१५२	१००	२५२			०	१७७	१२०	२९७
ज्ञा.आ.वि.योगिनिया	५	आधारभूत	३०	२०	५०	७०	८०	१५०			०	१००	१००	२००
आ.प्रा.वि.गोबरगाढा	१३	आधारभूत	१	१	२	१०	१२	२२			०	११	१३	२४
वि.पि.ज.अ.अरजी	४	आधारभूत	१२	११	२३	९२	६६	१५८			०	१०४	७७	१८१
को.अ.वि.ब्यारेज	१	आधारभूत	२८	१८	४६	१०८	८६	१९४			०	१३६	१०४	२४०
ज.रा.वि. भारदह	१	आधारभूत	१५	२०	३५	१४४	११३	२५७			०	१५९	१३३	२९२
रा.प्रा.वि.सकरदही	२	आधारभूत	१०	१७	२७	५१	५९	११०			०	६१	७६	१३७
रा.प्रा.वि. योगिनिया	६	आधारभूत	२५	१६	४१	१३९	५८	१९७			०	१६४	७४	२३८
यु.रा.प्रा.वि.१ नं. यो.	७	आधारभूत	२४	१३	३७	१०३	५०	१५३			०	१२७	६३	१९०
ज.रा.वि.योगिनिया	८	आधारभूत	१२	१८	३०	५७	१३	७०			०	६९	३१	१००
क.मा.वि. पोर्ताहा	३	माध्यमिक	१८	१६	३४	२९३	१७९	४७२	३९	७५	११४	३५०	२७०	६२०
रा.म.आ.वि. हनुमान	१२	आधारभूत	२५	१७	४२	५५	३०	८५			०	८०	४७	१२७
लि.आ.वि.हनुमान	१२	आधारभूत	३९	३०	६९	२२३	१९०	४१३			०	२६२	२२०	४८२
रा.प्रा.वि. भगवानपुर	१०	आधारभूत	२५	२०	४५	१५२	१००	२५२			०	१७७	१२०	२९७
द.रा.प्रा.वि.इनरुवा	११	आधारभूत	१३	१३	२६	३२	२४	५६			०	४५	३७	८२
रा.अ.वि.रम्पुरा	१४	आधारभूत	१४	११	२५	१५	१६	३१			०	२९	२७	५६
ज.रा.प्रा.वि. मल्हनिया	१४	आधारभूत	१२	१३	२५	५१	३९	९०			०	६३	५२	११५
रा.प्रा.वि. डल्वा	१४	आधारभूत	१४	२१	३५	३५	३४	६९			०	४९	५५	१०४
जम्मा			४३०	३५२	७८२	२४५५	१६९६	४१५१	२१३	१९१	४०४	३०९८	२२३९	५३३७

अनुसूची २: विद्यालयको भौतिक अवस्था

बाल विकास केन्द्र तथा विद्यालयको नाम	बडानम्बर	भवन संख्या		कोठा संख्या		पुस्तकालय र अध्ययन केन्द्र (छःछैन)	प्रयोग - शाला	डेस्क/वेञ्चको क्षमता (जना)	खेलमैदान क्षेत्रफल (वर्ग मी.)	कम्पाउण्ड वालको किसिम (तारवार, कच्ची, पक्की पर्खाल)	चर्पीको सुविधा (छ/छैन)	स्वच्छ खानेपानी (छ/छैन)
		पक्की	कच्ची	पक्की	कच्ची							
आ.वि. भलुवा	१	५		१०		छैन	छैन	१४०	१००	तारवार	छ	छ
म.रा.प्रा.वि.	३	३		७		छैन	छैन	९०	७०	तारवार	छैन	छ
वि.पि.मा.वि.	१	५		११		छैन	छ	७००	५००	तारवार	छ	छ
प.रा.वि. अरजी	४	४		८		छैन	छैन	१२५	१३८५	तारवार	छ	छ
मा.वि.मधवापुर	४	५		९		छैन	छैन	३२०	५००	तारवार	छ	छ
ज.अ.वि. इनरुवा	१०	५		१०		छैन	छैन	१००	२०	पक्की	छ	छ
ज्ञा.आ.वि.योगिनिय	५	४		८		छैन	छैन	७०	१०	तारवार	छ	छ
आ.प्रा.वि.गोवर्णा	१३	३		६		छैन	छैन	४०	१००	तारवार	छ	छ
वि.पि.ज.अ.अरजी	४	४		८		छैन	छैन	५०	५०	तारवार	छ	छ
को.अ.वि.ब्यारेज	१	४		७		छैन	छैन	३५	५०	तारवार	छ	छ
ज.रा.वि. भारदह	१	४		८		छैन	छैन	३२	२५	तारवार	छ	छ
रा.प्रा.वि.सकरदही	२	५		१०		छैन	छैन	१५	३०	तारवार	छ	छ
रा.प्रा.वि.	६	४		८		छैन	छैन	३५	४०	तारवार	छ	छ
यु.रा.प्रा.वि.१ नं.	७	५		१०		छैन	छैन	६७	१५	तारवार	छ	छ
ज.रा.वि.योगिनिया	८	७		१४		छैन	छैन	३०	१५५०	तारवार	छ	छ
क.मा.वि. पोर्ताहा	३	८		१५		छैन	छैन	९५	४०	पक्की	छ	छ
रा.म.आ.वि.	१२	३		६		छैन	छैन	३५	७०	पक्की	छ	छ
लि.आ.वि.हनुमान	१२	५		१०		छैन	छैन	४३	८०	पक्की	छ	छ
रा.प्रा.वि.	१०	५		१०		छैन	छैन	४०	९०	तारवार	छ	छ
द.रा.प्रा.वि.इनरुवा	११	४		४		छैन	छैन	७०	१००	तारवार	छ	छ
रा.अ.वि.रम्पुरा	१४	३		६		छैन	छैन	१५	११०	तारवार	छ	छ
ज.रा.प्रा.वि.	१४	४		८		छैन	छैन	३०	५०	तारवार	छ	छ
रा.प्रा.वि. डल्वा	१४	३		५		छैन	छैन	३०	७०	तारवार	छ	छ

अनुसूची ३: शिक्षक विवरण

विद्यालयको नाम	वडा नम्बर	किसिम	स्वीकृत दरबन्दी संख्या	कार्यरत शिक्षक संख्या		महिला शिक्षक संख्या		विषयगत शिक्षक संख्या		
				शिक्षक	शिक्षिका	आधारभूत	माध्यामिक	गणित	विज्ञान	अंग्रेजी
आ.वि. भलुवा	१	सामुदायिक	३	३	१	१	०	१	०	०
म.रा.प्रा.वि. पोर्ताहा	३	सामुदायिक	२	१	०	२	०	०	०	०
वि.पि.मा.वि. भारदह	१	सामुदायिक	५	४	०	३	०	१	१	१
प.रा.वि. अरजी	४	सामुदायिक	४	३	४	१	०	०	०	०
मा.वि.मधवापुर	४	सामुदायिक	७	७	४	१	१	१	१	१
ज.अ.वि. इनरुवा	१०	सामुदायिक	८	३	५	४	०	०	०	०
जा.आ.वि.योगिनिया	५	सामुदायिक	३	२	२	१	०	०	०	०
आ.प्रा.वि.गोबरगाढा	१३	सामुदायिक	३	३	१	०	०	०	०	०
वि.पि.ज.अ.अरजी	४	सामुदायिक	६	४	१	०	०	०	०	०
को.अ.वि.ब्यारेज	१	सामुदायिक	६	३	१	०	०	०	०	०
ज.रा.वि. भारदह	१	सामुदायिक	६	३	३	०	०	०	०	०
रा.प्रा.वि.सकरदही	२	सामुदायिक	४	२	१	०	०	०	०	०
रा.प्रा.वि. योगिनिया	६	सामुदायिक	१	२	४	०	०	०	०	०
यु.रा.प्रा.वि.१ नं. यो.	७	सामुदायिक	८	४	२	०	०	०	०	०
ज.रा.वि.योगिनिया	८	सामुदायिक	१	४	२	०	०	०	०	०
क.मा.वि. पोर्ताहा	३	सामुदायिक	१२	१०	२	२	०	२	२	१
रा.म.आ.वि. हनुमान	१२	सामुदायिक	१	२	१	०	०	०	०	०
लि.आ.वि.हनुमान	१२	सामुदायिक	८	१०	२	०	०	०	०	०
रा.प्रा.वि. भगवानपुर	१०	सामुदायिक	६	३	०	१	०	०	०	०
द.रा.प्रा.वि.इनरुवा	११	सामुदायिक	२	२	१	१	०	०	०	०
रा.अ.वि.रम्पुरा	१४	सामुदायिक	१	२	१	१	०	०	०	०
ज.रा.प्रा.वि. मल्हनिया	१४	सामुदायिक	३	२	३	२	०	०	०	०
रा.प्रा.वि. डल्वा	१४	सामुदायिक	२	३	२	०	०	०	०	०
जम्मा			१०२	८२	४३	२०	१	५	४	३

अनुसूची ४: छात्रवृत्ति तथा लक्षित सुविधाको विवरण

विद्यालयको नाम र ठेगाना	बडा नम्बर	छात्रवृत्तिको किसिम अनुसार										
		दलित		अपाँ		छात्रा	विपन्न		जेहेन्दार		अन्य सुविधा	
		छात्र	छात्रा	छात्र	छात्रा		छात्र	छात्रा	छात्र	छात्रा	छात्र	छात्रा
आ.वि. भलुवा	१	१५	१५	३	२	३५	०	०	०	०	०	३०
म.रा.प्रा.वि. पोर्ताहा	३	२१	१८	०	०	०	०	०	०	०	०	०
वि.पि.मा.वि. भारदह	१	१५	१३	०	०	०	०	०	०	०	०	१२२
प.रा.वि. अरजी	४	२५	५१	०	०	०	०	०	०	०	०	९८
मा.वि.मधवापुर	४	१०	५१	०	२	०	०	०	०	०	०	११२
ज.अ.वि. इनरूवा	१०	५	१६	०	०	०	०	०	०	०	०	५३
जा.आ.वि.योगिनिया	५	३२	५२	०	०	०	०	०	०	०	०	८४
आ.प्रा.वि.गोबरगाढा	१३	१०	१२	०	०	०	०	०	०	०	०	७
वि.पि.ज.अ.अरजी	४	१०	१५	०	०	०	०	०	०	०	०	९४
को.अ.वि.ब्यारेज	१	२९	२०	०	०	०	०	०	०	०	०	४९
ज.रा.वि. भारदह	१	३८	३८	३	१	०	०	०	०	०	०	७६
रा.प्रा.वि.सकरदही	२	५८	४२	०	०	०	०	०	०	०	०	१००
रा.प्रा.वि. योगिनिया	६	२५	२२	१	०	०	०	०	०	०	०	४७
यु.रा.प्रा.वि.१ नं. यो.	७	३२	५२	०	०	०	०	०	०	०	०	८४
ज.रा.वि.योगिनिया	८											
क.मा.वि. पोर्ताहा	३	८०	१९०	०	०	०	६	४	१४	४	४७	८०
रा.म.आ.वि. हनुमान	१२											
लि.आ.वि.हनुमान	१२											
रा.प्रा.वि. भगवानपुर	१०	१०	१२	०	०	०	०	०	०	०	०	४५
द.रा.प्रा.वि.इनरूवा	११	१३	१४	०	०	०	०	०	०	०	०	५५
रा.अ.वि.रम्पुरा	१४	२७	४८	०	०	०	०	०	०	०	०	७५
ज.रा.प्रा.वि. मल्हनिया	१४	१५	२७	०	०	०	०	०	०	०	०	५१
रा.प्रा.वि. डल्वा	१४	१२	१६	०	०	०	०	०	०	०	०	३५
		४८२	७२४	७	५	३५	६	४	१४	४	४७	१२१७

अनुसुची ५: शैक्षिक गुणस्तरसँग सम्बन्धी विवरण

विद्यालयको नाम, ठेगाना र किसिम	वडा नम्बर	अपाङ्ग विद्यार्थी स्रोत कक्षा (भएको/नभएको)	CBEGRA कार्यान्वयन (भएको/नभएको)	एकीकृत पाठ्यक्रम (भएको/नभएको)	इन्टरनेट सुविधा (भएको/नभएको)	छुट्टै प्रधानाध्यापक दरबन्दी (भएको/नभएको)
आ.वि. भलुवा	१	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको
म.रा.प्रा.वि. पोर्ताहा	३	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको
वि.पि.मा.वि. भारदह	१	नभएको	नभएको	भएको	नभएको	नभएको
प.रा.वि. अरजी	४	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको
मा.वि.मधवापुर	४	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको
ज.अ.वि. इनरुवा	१०	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको
ज्ञा.आ.वि.योगिनिया	५	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको
आ.प्रा.वि.गोबरगाढा	१३	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको
वि.पि.ज.अ.अरजी	४	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको
को.अ.वि.ब्यारेज	१	नभएको	नभएको	भएको	नभएको	नभएको
ज.रा.वि. भारदह	१	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको
रा.प्रा.वि.सकरदही	२	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको
रा.प्रा.वि. योगिनिया	६	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको
यु.रा.प्रा.वि.१ नं. यो.	७	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको
ज.रा.वि.योगिनिया	८	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको
क.मा.वि. पोर्ताहा	३	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको
रा.म.आ.वि. हनुमान	१२	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको
लि.आ.वि.हनुमान	१२	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको
रा.प्रा.वि. भगवानपुर	१०	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको
द.रा.प्रा.वि.इनरुवा	११	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको
रा.अ.वि.रम्पुरा	१४	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको
ज.रा.प्रा.वि. मल्हनिया	१४	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको
रा.प्रा.वि. डल्बा	१४	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको

अनुसुची ६: आधारभूत शिक्षा पुरा गर्ने विद्यार्थी सम्बन्धी विवरण

विद्यालयको नाम र स्थान	वडा नम्बर	जम्मा विद्यार्थी		आधारभूत शिक्षा पुरा गर्ने विद्यार्थी		कक्षा ९ मा प्राविधिक विषयमा भर्ना हुने विद्यार्थी		विज्ञान विषयमा कक्षा ११ मा भर्ना हुने विद्यार्थी	
		छात्र	छात्रा	छात्र	छात्रा	छात्र	छात्रा	छात्र	छात्रा
आ.वि. भलुवा	१	१३२	६५	११८	५४	०	०	०	०
म.रा.प्रा.वि. पोर्ताहा	३	५४	८४	३५	३८	०	०	०	०
वि.पि.मा.वि. भारदह	१	४२६	२७९	२७९	१६७	०	०	०	०
प.रा.वि. अरजी	४	७४	४२	५२	३३	०	०	०	०
मा.वि.मधवापुर	४	२४२	२१८	१९७	१५५	०	०	०	०
ज.अ.वि. इनरुवा	१०	१७७	१२०	१५२	१००	०	०	०	०
ज्ञा.आ.वि.योगिनिया	५	१००	७०	७०	८०	०	०	०	०
आ.प्रा.वि.गोवरगाढा	१३	११	१३	१०	१२	०	०	०	०
वि.पि.ज.अ.अरजी	४	१०४	७७	९२	६६	०	०	०	०
को.अ.वि.ब्यारेज	१	१३६	१०४	१०८	८६	०	०	०	०
ज.रा.वि. भारदह	१	१५९	१३३	१४४	११३	०	०	०	०
रा.प्रा.वि.सकरदही	२	६१	७६	५१	५९	०	०	०	०
रा.प्रा.वि. योगिनिया	६	१६४	७४	१३९	५८	०	०	०	०
यु.रा.प्रा.वि.१ नं. यो.	७	१२७	७३	१०३	५०	०	०	०	०
ज.रा.वि.योगिनिया	८	५९	३१	५७	१३	०	०	०	०
क.मा.वि. पोर्ताहा	३	२८०	२७०	२९३	१७९	०	०	०	०
रा.म.आ.वि. हनुमान	१२	८०	४७	५५	३०	०	०	०	०
लि.आ.वि.हनुमान	१२	२६२	२२०	२२३	१९०	०	०	०	०
रा.प्रा.वि. भगवानपुर	१०	१७०	१२०	१५२	१००	०	०	०	०
द.रा.प्रा.वि.इनरुवा	११	४५	३७	३२	२४	०	०	०	०
रा.अ.वि.रम्पुरा	१४	२९	२७	१५	१६	०	०	०	०
ज.रा.प्रा.वि. मल्हनिया	१४	६३	५२	५१	३९	०	०	०	०
रा.प्रा.वि. डल्वा	१४	४९	१००	३५	३४	०	०	०	०
जम्मा		३००४	२३३२	२४५५	१६९६	०	०	०	०

अनुसुची ७: बालमैत्री शिक्षा सम्बन्धी विवरण

विद्यालयको नाम र ठेगाना	वडा नम्बर	विद्यालय शान्ति क्षेत्र कार्यान्वयन (भएको/ नभएको)	विद्यालय सुधार योजना अद्यावधिक (भएको/नभएको)	बाल क्लब गठन (भएको/नभएको)	बालमैत्री शिक्षण विधिको प्रयोग (भएको/नभएको)
आ.वि. भलुवा	१	भएको	नभएको	नभएको	नभएको
म.रा.प्रा.वि. पोर्ताहा	३	भएको	नभएको	नभएको	नभएको
वि.पि.मा.वि. भारदह	१	भएको	नभएको	नभएको	नभएको
प.रा.वि. अरजी	४	भएको	नभएको	नभएको	नभएको
मा.वि.मधवापुर	४	भएको	नभएको	नभएको	नभएको
ज.अ.वि. इनरुवा	१०	भएको	नभएको	नभएको	नभएको
ज्ञा.आ.वि.योगिनिया	५	भएको	नभएको	नभएको	नभएको
आ.प्रा.वि.गोवरगाढा	१३	भएको	नभएको	नभएको	नभएको
वि.पि.ज.अ.अरजी	४	भएको	नभएको	नभएको	नभएको
को.अ.वि.ब्यारेज	१	भएको	नभएको	नभएको	नभएको
ज.रा.वि. भारदह	१	भएको	नभएको	नभएको	नभएको
रा.प्रा.वि.सकरदही	२	भएको	नभएको	नभएको	नभएको
रा.प्रा.वि. योगिनिया	६	भएको	नभएको	नभएको	नभएको
यु.रा.प्रा.वि.१ नं. यो.	७	भएको	नभएको	नभएको	नभएको
ज.रा.वि.योगिनिया	८	भएको	नभएको	नभएको	नभएको
क.मा.वि. पोर्ताहा	३	भएको	नभएको	नभएको	नभएको
रा.म.आ.वि. हनुमान	१२	भएको	नभएको	नभएको	नभएको
लि.आ.वि.हनुमान	१२	भएको	नभएको	नभएको	नभएको
रा.प्रा.वि. भगवानपुर	१०	भएको	नभएको	नभएको	नभएको
द.रा.प्रा.वि.इनरुवा	११	भएको	नभएको	नभएको	नभएको
रा.अ.वि.रम्पुरा	१४	भएको	नभएको	नभएको	नभएको
ज.रा.प्रा.वि. मल्हनिया	१४	भएको	नभएको	नभएको	नभएको
रा.प्रा.वि. डल्वा	१४	भएको	नभएको	नभएको	नभएको

अनुसूची ८: श्रोत नक्शांकनबाट प्राप्त सडकको विवरण

SN	Name	Type	Length (KM)
1	Untitled Path	Earthen	1.03
2	subway	Earthen	0.16
3	kachi bato	Earthen	1.31
4	subway	Earthen	0.13
5	subway	Earthen	0.09
6	kachi garavel	Earthen	1.08
7	Subway	Earthen	0.45
8	Subway	Earthen	0.08
9	Subway	Earthen	0.17
10	Subway	Earthen	0.41
11	Subway	Earthen	0.61
12	Subway	Earthen	0.21
13	Subway	Earthen	0.08
14	Subway	Earthen	0.66
15	Subway Kachi bato	Earthen	0.91
16	Subway kachi bato	Earthen	0.41
17	Kachi bato	Earthen	0.46
18	Kachi bato	Earthen	0.23
19	Kachi bato	Earthen	0.21
20	subway	Earthen	0.07
21	subway	Earthen	0.17
22	kachi bato	Earthen	0.50
23	subway	Earthen	0.15
24	subway	Earthen	0.07
25	subway	Earthen	0.57
26	subway	Earthen	0.11
27	subway	Earthen	0.40
28	subway	Earthen	0.27
29	subway	Earthen	0.25
30	subway	Earthen	0.60
31	subway	Earthen	0.05
32	subway	Earthen	0.07
33	subway	Earthen	0.30
34	subway	Earthen	0.17
35	kachi bato	Earthen	2.49
36	Subway	Earthen	2.50
37	Subway	Earthen	0.09
38	Untitled Path	Earthen	0.24
39	kachi bato	Earthen	0.46
40	Subway	Earthen	0.10
41	Subway	Earthen	0.18
42	Subway	Earthen	0.07
43	Subway	Earthen	0.05
44	Subway	Earthen	0.13

SN	Name	Type	Length (KM)
45	subway kachi	Earthen	1.63
46	subway	Earthen	0.14
47	Subway	Earthen	0.12
48	Subway	Earthen	0.07
49	subway	Earthen	0.18
50	subway	Earthen	0.07
51	Subway	Earthen	0.07
52	Subway	Earthen	0.28
53	Subway	Earthen	0.62
54	kachi bato	Earthen	1.22
55	Subway	Earthen	0.74
56	kachi bato	Earthen	0.16
57	kachi bato	Earthen	0.46
58	Subway	Earthen	0.32
59	Subway	Earthen	1.89
60	Subway	Earthen	0.14
61	Subway	Earthen	0.19
62	Subway	Earthen	0.14
63	kachi bato	Earthen	0.09
64	Subway	Earthen	0.09
65	kachi bato	Earthen	0.78
66	subway	Earthen	0.82
67	subway	Earthen	0.90
68	subway	Earthen	0.16
69	subway	Earthen	0.97
70	subway	Earthen	1.21
71	subway	Earthen	0.73
72	subway	Earthen	0.17
73	subway	Earthen	0.75
74	subway	Earthen	0.20
75	subway	Earthen	0.72
76	subway	Earthen	0.20
77	Kachi bato	Earthen	0.82
78	Untitled Path	Earthen	0.17
79	subway	Earthen	0.81
80	kachi bato	Earthen	0.01
81	kaachi bato	Earthen	0.67
82	kachi bato	Earthen	0.20
83	subway	Earthen	0.48
84	subway	Earthen	0.15
85	kachi baot	Earthen	0.28
86	Mahuli sadak kachi bato	Earthen	0.86
87	kachi bato	Earthen	0.57
88	subway	Earthen	0.32
89	subway	Earthen	0.81

SN	Name	Type	Length (KM)
90	subway	Earthen	0.16
91	subway	Earthen	0.24
92	subway	Earthen	0.36
93	subway kachi	Earthen	0.66
94	subway kachi bato	Earthen	0.86
95	kachi bato	Earthen	0.20
96	kachi bato	Earthen	0.13
97	kachi bato	Earthen	0.12
98	subway	Earthen	0.15
99	subway	Earthen	0.10
100	subway	Earthen	0.25
101	subway	Earthen	0.03
102	subway	Earthen	0.58
103	subway	Earthen	0.08
104	subway	Earthen	0.09
105	subway	Earthen	0.45
106	subway	Earthen	0.84
107	subway	Earthen	0.30
108	subway	Earthen	0.36
109	subway	Earthen	0.04
110	subway	Earthen	3.08
111	krishi road kachi bato	Earthen	0.93
112	subway	Earthen	1.18
113	kachi bato	Earthen	0.23
114	kachi baot	Earthen	0.20
115	subway	Earthen	0.09
116	subway	Earthen	0.25
117	subway	Earthen	0.20
118	subway	Earthen	0.18
119	subway	Earthen	0.06
120	subway	Earthen	0.04
121	Subway	Earthen	0.09
122	subway	Earthen	0.52
123	subway	Earthen	0.37
124	subway	Earthen	0.06
125	subway	Earthen	0.95
126	subway kachi bato	Earthen	0.31
127	subway	Earthen	0.11
128	kachi bato	Earthen	0.52
129	subway	Earthen	0.43
130	subway	Earthen	0.23
131	subway	Earthen	0.25
132	subway	Earthen	0.08
133	kachi bato	Earthen	0.19
134	Subway kachi	Earthen	0.70

SN	Name	Type	Length (KM)
135	subway	Earthen	0.09
136	subway	Earthen	0.18
137	mandir jane bato kachi	Earthen	0.09
138	subway	Earthen	0.22
139	subway	Earthen	0.12
140	subway	Earthen	0.16
141	subway	Earthen	0.11
142	subway	Earthen	0.15
143	kachi bato	Earthen	0.23
144	masjid jane bato	Earthen	0.07
145	Kachi bato	Earthen	0.18
146	subway	Earthen	0.06
147	subway	Earthen	0.05
148	subway	Earthen	0.04
149	subway	Earthen	0.72
150	subway	Earthen	0.33
151	subway	Earthen	0.22
152	subway	Earthen	0.16
153	subway	Earthen	0.06
154	subway	Earthen	0.28
155	subway	Earthen	0.18
156	subway	Earthen	0.15
157	subway	Earthen	0.11
158	subway	Earthen	0.35
159	subway	Earthen	0.06
160	subway	Earthen	0.38
161	subway	Earthen	0.34
162	subway	Earthen	0.28
163	subway	Earthen	0.19
164	subway	Earthen	0.32
165	subway	Earthen	0.61
166	nahar ko bato	Earthen	0.41
167	subway	Earthen	0.13
168	subway	Earthen	0.20
169	school jane bato	Earthen	0.17
170	subway	Earthen	0.30
171	subawy	Earthen	0.19
172	subawy	Earthen	0.28
173	subwy	Earthen	0.81
174	suwbay	Earthen	0.22
175	Untitled Path	Earthen	0.16
176	Untitled Path	Earthen	0.45
177	Untitled Path	Earthen	0.06
178	Untitled Path	Earthen	0.06
179	Untitled Path	Earthen	0.22

SN	Name	Type	Length (KM)
180	Untitled Path	Earthen	0.09
181	Untitled Path	Earthen	0.39
182	subway	Earthen	0.14
183	subway	Earthen	0.76
184	subway	Earthen	5.98
185	subway	Earthen	2.46
186	subway	Earthen	1.22
187	subway	Earthen	3.18
188	subway kachi bato	Earthen	1.38
189	subway	Earthen	2.16
190	subway	Earthen	0.31
191	subway	Earthen	0.16
192	Untitled Path	Earthen	0.04
193	Untitled Path	Earthen	0.27
194	Untitled Path	Earthen	0.11
195	Untitled Path	Earthen	0.05
196	Untitled Path	Earthen	0.68
197	subway	Earthen	0.17
198	subway	Earthen	0.42
199	Untitled Path	Earthen	0.16
200	Untitled Path	Earthen	0.10
201	Untitled Path	Earthen	0.67
202	Untitled Path	Earthen	0.08
203	Untitled Path	Earthen	0.47
204	Untitled Path	Earthen	0.56
205	Untitled Path	Earthen	0.06
206	Untitled Path	Earthen	0.03
207	Untitled Path	Earthen	0.11
208	kachi bato	Earthen	0.05
209	kachi bato	Earthen	0.10
210	kachi bato	Earthen	0.39
211	kachi bato	Earthen	0.40
212	Untitled Path	Earthen	0.71
213	kachi bato	Earthen	0.29
214	Untitled Path	Earthen	1.08
215	kachi bato	Earthen	0.26
216	kachi bato	Earthen	0.06
217	kachi bato	Earthen	0.12
218	Hospital jane bato	gravel	0.16
219	Ward office jane bato	gravel	0.18
220	gravel subway	gravel	0.53
221	subway gravel	gravel	0.11
222	pashchimi nahar	gravel	7.79
223	Ram tol gravel bato	gravel	0.89
224	Bidhut road gravel bato	gravel	0.33

SN	Name	Type	Length (KM)
225	potaha bakdhawa	gravel	0.77
226	gravel bato	gravel	0.17
227	Madhuwa Pur Jane	gravel	0.55
228	portaha bakdhawa road	gravel	2.19
229	Gravel road	gravel	1.24
230	Gravel road	gravel	0.52
231	Portaha pakari sadak	gravel	2.12
232	Gravel	gravel	0.15
233	subway gravel	gravel	0.85
234	cannel road gravel	gravel	1.08
235	subway gravel	gravel	0.49
236	Koshi tatband road	gravel	0.62
237	koshi tatbandh road	gravel	0.48
238	Baisno devi jane bato	gravel	0.60
239	road belha tol jane bato	gravel	1.82
240	Gravel bato	gravel	0.09
241	kachi gravel bato	gravel	0.21
242	chandra nahar andipat	gravel	0.64
243	subway gravel	gravel	0.26
244	Gravel road	gravel	0.36
245	Gravel road	gravel	0.84
246	Gravel Road	gravel	0.84
247	tatband jane bato	gravel	0.22
248	Hatbazar jane bato gravel	gravel	0.37
249	nagarपालिक दक्षिण को रोड	gravel	0.18
250	Subway gravel	gravel	0.39
251	gravel road	gravel	1.58
252	gravel kachi road	gravel	1.49
253	gravel bato	gravel	0.50
254	subway bato	gravel	0.99
255	subway	gravel	0.70
256	Tatbad koshi	gravel	1.49
257	Gravel road	gravel	1.42
258	subway	gravel	0.35
259	subway	gravel	0.41
260	subway	gravel	0.17
261	subway	gravel	0.12
262	subway	gravel	0.38
263	subway'	gravel	0.26
264	subway	gravel	0.29
265	subway	gravel	0.12
266	subway	gravel	0.23
267	subway	gravel	0.03
268	subway	gravel	0.05
269	subway	gravel	0.11

SN	Name	Type	Length (KM)
270	ssubway	gravel	0.50
271	subway	gravel	0.12
272	subway	gravel	0.21
273	subway	gravel	0.31
274	subway	gravel	0.32
275	subway	gravel	0.46
276	subway	gravel	0.06
277	subway	gravel	0.12
278	subway	gravel	0.66
279	subway	gravel	0.23
280	subway	gravel	0.53
281	Hanumanagar Bhardah road	Paved	0.24
282	Pcjh bato	Paved	2.52
283	Nahar pichi bato	Paved	1.77
284	Kunaiali Hanumana nagar sadak	Paved	4.85
285	Bhardah Hanumana Nagar road	Paved	1.40
286	PCC dhalan bato	Paved	0.44
287	Mahendra Rajmarg	Paved	6.08
288	koshi tatband kunauli sadak	Paved	0.58
289	Mahendra Rajmarg	Paved	8.25
290	Rajbiraj-hanumangar road	Paved	0.51
291	PCC Dhalan road	Paved	0.25
292	Hanuman nagar sakha road	Paved	1.50
293	hanuman mandir road	Paved	0.30
294	DPC road	Paved	0.12
295	Rajbiraj Road	Paved	1.04
296	koshi tatband road	Paved	0.82
297	Hanumangar rajbiraj road	Paved	0.93
298	kunaili road	Paved	1.12
299	kunauli road	Paved	0.44
300	Kunauli road	Paved	0.34
301	kunauli road	Paved	0.19
302	koshi tatband kunauli sadak	Paved	1.40
303	Kunauli Road	Paved	7.01
304	PCC dhalan road	Paved	0.26
305	PCC road	Paved	0.19
306	rajbiraj bharadah road	Paved	0.15
307	Pich bato	Paved	0.09
308	rajbiraj -bhardah road	Paved	0.22
309	Kunauli road	Paved	1.97
310	Rajbiraj- Hanuman nagar road	Paved	1.73
311	Rajbiraj hanuman ngar road	Paved	1.07
312	Rajbiraj hanumangar road	Paved	0.70
	Total		184.93

नगरपालिकाको रेकर्डमा रहेका सडकहरूको विवरण

वडा नम्बर	सडकको नाम	जोडिने वस्तीहरू		लम्बाई (मि.)	प्रकार (कच्ची, ग्राभेल, कालो पत्रे)	लाभान्वित जनसंख्या
		देखि	सम्म			
१	कंकालिनी टोल	राज मार्ग	जय प्रकाश	१६५	पिसिसि ढलान	१५००
१	बजरंग वली	राज मार्ग	कोशी रोड	३००	पिसिसि ढलान	१५००
१	राम बाबा	कोशी नहर	विन्देशवरी	२५०	ग्राभेल	१०००
१	भिट टोल	कोशी नहर	मदसा	१५०	ग्राभेल	१०००
१	यादव टोल	पोखरी	भोला यादव	३००	कच्ची	५००
२	मंदिर रोड	भोला ३२	श्याम	२२९	पिसिसि ढलान	७००
२	माफी रोड	अशोक	गोसाई मरर	१००	पिसिसि ढलान	५००
७	शान्ति रोड	गोल चौक	रजक टोल	७००	पिसिसि ढलान	५००
७	दास रोड	स्कुल	अमर मिश्र	५००	ग्राभेल	१०००
७	अमर रोड	अमर मि	अवध मेहता	३५०	ग्राभेल	१०००
१४	वडा नं १४ को सम्पूर्ण रोडमा माटो र पिसिसि ढलान लगायत कार्यरत			०		
१०	श्रवढा रोड	मेन रोड	पोखरी	२००	पिसिसि ढलान	५००
११	कृषी रोड	कोशी बाध	भमेली डोम	१५००	ग्राभेल	२०००
३	हनुमान रोड	राजमार्ग	ओम प्रकाश	८००	ग्राभेल	१५००
३	विराजी रोड	हनुमान	विराजी टोल	५००	ग्राभेल	१२००
८	साफी रोड	साफी ढोल	साह टोल	३००	ग्राभेल	५००
८	जानकी रोड	स्कुल	कोशी नहर	५००	ग्राभेल	२०००
८	जोगनी माई	ट्रान्सफरमर	चन्द्र जीत	५००	पिसिसि ढलान	१०००
५	अवध मेहता	अवध मेहता	स्कुल	१५०	पिसिसि ढलान	६००
५	योगिनिया	योगिनिया	नारायण श्रेष्ठ	११५ ७६०९	पिसिसि ढलान	१०००

स्रोत: संस्थागत सर्वेक्षण, २०७५

अनुसूची ९: जोखिम पहिचान तथा क्षमता विश्लेषण सम्बन्धी विवरण

क्र.स	संस्थाको नाम	खोज तथा उद्धार गर्न सक्ने दक्ष जनशक्ति	आगलागी नियन्त्रण गर्न सक्ने दक्ष जनशक्ति	प्राथमिक उपचार गर्न सक्ने	मनोसामाजिक परामर्शकर्ता	अन्य
क. मानविय स्रोत						
१	कोशी पिडित समाज	४०	०	०	०	०
२	रेड क्रस	२०	०	०	०	०
३	सबल नेपाल	३०	०	०	०	०
४	सेभ द सन्तरी	४०	०	०	०	०
५						
	जम्मा					
ख. भौतिक स्रोत सामग्रीहरू						
क्र.सं.		संस्थाको नाम				

	उपलब्ध सामग्री विवरण	गाउँ/नगरपालिका	संस्था १	संस्था २	संस्था ३	.....
१	त्रिपाल	न.पा.	कोशी पिडित	रेड क्रस	सेभ द सप्तरी	
२	म्याट्रेस	न.पा.	कोशी पिडित	रेड क्रस	सेभ द सप्तरी	
३	कम्बल, ब्यान्केट	न.पा.	कोशी पिडित	रेड क्रस	सेभ द सप्तरी	
४	डिग्नीटि किट	न.पा.	कोशी पिडित	रेड क्रस	सेभ द सप्तरी	
५	हाइजीन किट	न.पा.	कोशी पिडित	रेड क्रस	सेभ द सप्तरी	
६	बेबी किट	न.पा.	कोशी पिडित	रेड क्रस	सेभ द सप्तरी	
७	इसिडी किट	न.पा.	कोशी पिडित	रेड क्रस	सेभ द सप्तरी	
८	स्टुडेण्ट किट	न.पा.	कोशी पिडित	रेड क्रस	सेभ द सप्तरी	
९	सेल्टर किट	न.पा.	कोशी पिडित	रेड क्रस	सेभ द सप्तरी	
१०	फस्ट एड किट	न.पा.	कोशी पिडित	रेड क्रस	सेभ द सप्तरी	
११	डुंगा	न.पा.	कोशी पिडित	रेड क्रस	सेभ द सप्तरी	
१२	लाइफ ज्याकेट	न.पा.	कोशी पिडित	रेड क्रस	सेभ द सप्तरी	
१३	डोरी	न.पा.	कोशी पिडित	रेड क्रस	सेभ द सप्तरी	
१४	गैटी	न.पा.	कोशी पिडित	रेड क्रस	सेभ द सप्तरी	
१५	सावेल	न.पा.	कोशी पिडित	रेड क्रस	सेभ द सप्तरी	
१६	फोल्डिङ. भर्याङ.	न.पा.	कोशी पिडित	रेड क्रस	सेभ द सप्तरी	
१७	फाइर इस्टिनगुइसर	न.पा.	कोशी पिडित	रेड क्रस	सेभ द सप्तरी	
१८	सिमेन्ट कटर	न.पा.	कोशी पिडित	रेड क्रस	सेभ द सप्तरी	
१९	गल	न.पा.	कोशी पिडित	रेड क्रस	सेभ द सप्तरी	
२०	हेल्मेट	न.पा.	कोशी पिडित	रेड क्रस	सेभ द सप्तरी	

ग. सामाजिक श्रोतहरू

वडा नं	खुला चउर रहेको	आपतको समयमा अटाउन सक्ने क्षमता	सेफ सेल्टरको रुपमा प्रयोग गर्न सकिने भवन	आपतको बेला अटाउने क्षमता	हेलिकप्टर अवतरणको	
	स्थान	(जना)	रहेको स्थान	(जना)	स्थानहरू	अन्य
१	बाध	८०००	०		बाध	
२	नहर	३०००	०		नहर	
३	स्कुल	८०००	०		स्कुल	
४	स्कुल	१००००	०		स्कुल	
५	स्कुल	३०००	०		स्कुल	
६	बाध	४०००	०		बाध	
७	बाध	५०००	०		बाध	
८	बाध	६०००	०		बाध	
९	बाध	५०००	०		बाध	
१०	स्कुल, रोड	७०००	०		स्कुल, रोड	
११	बाध	६०००	०		बाध	
१२	बाध	८००	०		बाध	
१३	स्कुल	२५०	०		स्कुल	
१४	बाध, सेल्टर	१००००	रम्पुरा मल्हनिया		बाध, सेल्टर	

घ. आर्थिक श्रोतहरू

त्रिपद्र जोखिम न्यूनिकरण र व्यवस्थापन कोषको रकम

क्र.स	संस्थाको नाम	रकम रु.	स्थापना वर्ष	कोषको स्रोत
१	कोशी पिडित समाज	५०००	२०४९	संस्था
२	रेड क्रस	३०००	२०१९	संस्था

अनुसूची १०: वस्तुस्थिति विवरण तथ्याङ्क संकलन फारमहरु
अनुसूची १० क) मोबाईलबाट घरधुरी सर्वेक्षणमा प्रयोग हुने प्रश्नावली

SURVEY FORM

गाउँ तथा नगर वस्तुगत विवरण तयारी कार्यविधि २०७४ मा अाधारित भई गाउँपालिका तथा नगरपालिकाहरुले आफ्नाे कार्यक्षेत्र भित्रकाे गाउँ तथा नगर वस्तुगत विवरण (Profile) तयार तथा अद्यावधी गर्नकाे लागि घरधुरी सर्वेक्षण गर्न तयार गरिएकाे घरधुरी सर्वेक्षण प्रश्नावली २०७४ । तपाईंले दिनु भएकाे जानकारी सूचनाकाे हक अन्तर्गत गाेप्य राखिने छ ।

१. तथ्यांक व्यवस्थापन

१.१. सर्वेक्षण काेड:

१.२. सर्वेक्षण गरिएकाे मिति:

१.३. सर्वेक्षण गर्नकाे नाम

२. परिचय

२.१. प्रदेश नं.

२.२ प्रदेश नं. ३ का जिल्लाहरु

२.३ स्थानीय तह (काभ्रेपलाञ्चिकाेक)

२.४. वडा नं.

२.५. वस्तीकाे नाम

२.५.१ घरको क्रम सख्या

२.६. वस्तीकाे CODE

२.७. मार्गकाे नाम (घर छेउकाे बाटाेकाे नाम)

२.८. जम्मा परिवार संख्या (परिवार संख्या)

२.८.१. घर पुग्ने बाटो/ सडकको प्रकार

२.९. घरकाे अवस्थिति (जियाेकाेड)

Get Current Location

Latitude (x.y°)

Longitude (x.y°)

Altitude

Accuracy

२.१०. उत्तरदाताकाे नाम:

२.११ घरमुलीकाे नाम:

२.११.१ Responder काे लिंग के हाे ?

Male Female Others

२.१२ Responder घरमुलीकाे के नाता पर्ने हाे ?

२.१३ Responder काे सम्पर्क नं कति हाे ?

२.१४. Email ID:

२.१४.१. तपाईंको परिवारको यहाको बसोवास कस्तो हो ?

तपाईंको परिवार विगत पाँच बर्षमा बसाई सरेर आएको हो ?

२.१४.१.१. यदि हो भने बसाई सराई दर्ता गर्नु भएको छ ?

बसाई सर्नुको कारण के हो ?

३. पारिवारिक विवरण

परिवार सदस्यकाे विवरण (परिवारमुलीबाट सुरु गर्ने र ज्येष्ठ सदस्यअनुसार क्रम मिलाएर उल्लेख गर्ने)

नाम

थर

लिंग

Male Female Others

घरमुलीकाे के पर्ने ?

उमेर ?

जातिगत समूह

बाल्ने भाषा

धर्म

शैक्षिक याेग्यता

पेशा

तपाईंको विशेष सीप के छ ?

बैवाहिक स्थिति

विवाह दर्ता भएको छ ?

परिवार नियोजनको साधन प्रयोग गर्नु हुन्छ ?

बसाेबासकाे अवस्था

अपांगता स्थिति

स्वास्थ्य स्थिति

बिगत ३ वर्षमा तपाईंकाे घरकाे कुनै सदस्यले निम्न मध्ये कुनै तालिम लिएकाे छ ?

तालिमको अबधि ?

सामाजिक सुरक्षा भत्ताको अवस्था ?

+

३.१ तपाईंकाे परिवारमा गत १ वर्ष भित्र कसैकाे मृत्यु भएकाे छ ?

३.१.१. मृत्यु हुनेकाे विवरण

मृत्यु हुनेकाे नाम

लिंग

Male Female Others

मृत्युहुनेकाे उमेर कति थियाे ? (वर्षमा लेख्नुहाेस)

मृत्युकाे कारण के थियाे ?

- महामारी
- सर्ने राेग (टिबी, जण्डिस, अादी)
- HIV/AIDS
- नसर्ने राेग (रक्तचाप, दम, मधुमेह, क्यान्सर अादि)
- दुर्घटना
- अन्य

+

४. बिमा सम्बन्धी जानकारी

४.१. तपाईकाे परिवारकाे कुनै सदस्यकाे बिमा गरेकाे छ कि छैन ?

जीवन बिमा गरेकाे छ ।

स्वास्थ्य बिमा गरेकाे छ ।

अन्य बिमा गरेकाे छ ।

कुनै पनि गरेकाे छैन ।

४.१.१. यदि छ भने कति जनाकाे गरेकाे छ ?

४.१.१.१. स्वस्थ्य विमा गरेको भए कति जनाकाे गरेकाे छ ?

४.१.१.२. यदि छ भने कुन संस्थामा गरेको हो ?

५. तपाईको घरमा कस्तो नून प्रयोग गर्नु हुन्छ ?

५.१.१. तपाईको घरबाट हिडेर नजिकको बजार पुग्न कति समय लाग्छ ?

५.१.२. घरमा विरामी परेमा सबैभन्दा पहिले कहाँ जानु हुन्छ ?

५.१.३. तपाईको घरबाट अस्पताल पुग्न कति समय लाग्छ ?

५.१.४. तपाईको घरमा १६ बर्ष मुनिको (बालबालिका) कोही काम गर्न बसेको छ ?

५.१.४.१. लिबग के हो ?

Female Male

५.१.४.२. उमेर बर्ष (महिनामा)

५.१.४.३. कहिले देखि बसेको हो ? (महिनामा)

५.१.४.४. उनले के काम गर्छ ?

५.१.४.५ उनलाई विद्यालय पढाउने गरेको छ कि छैन

६. सेवा सुविधाहरूकाे विवरण

६.१. तपाईकाे घरकाे खानेपानीकाे मुख्य श्राेत के हाे ?

६.२. तपाईकाे घरमा खाना पकाउन प्रयाेग गर्ने मुख्य इन्धन केहाे ?

६.३. तपाईंकाे घरमा प्रयाेग हुने बत्तिकाे श्राेत के हाे ?

६.४ तपाईंकाे परिवारले प्रयाेग गर्ने शाैचालय कस्ताे छ ?

७. तपाईंकाे घरमा के के सामग्री छन्

- रेडियाे
- टेलिभिजन
- टेलिफाेन, माेबाईल फाेन
- कम्प्युटर
- ईन्टरनेट
- माेटरसाईकल
- माेटर, कार
- रेफ्रिजरेटर
- बस, ट्रक अादी
- कुनै पनि छैन

८. तपाईंकाे परिवारले कृषि कार्यकाे लागि जग्गा उपभाेग गरेकाे छ कि छैन ?

८.१. परिवारले जग्गा उपभाेग गरेकाे भए विवरण लिने ।

८.१.१. जग्गा उपभाेग गर्नु भएकाे भए अाफनाे परिवारकाे नाममा कति जग्गा छ ? (राेपनी या कठामा भन्नुहाेस) ।

८.१.२. अाफनाे बाहेक अरुकाे जग्गा पनि कमाउनु भएकाे भए कति छ ? (राेपनी वा कठामा भन्नुहाेस) ।

८.१.३. अन्य स्वामित्वकाे जग्गा पनि कमाउनु भएकाे भए कति छ ? (राेपनी वा कठामा भन्नुहाेस) ।

८.१.४. तपाईंकाे परिवारले उपभोग गर्ने जमिन मध्ये खेत कति छ ? (राेपनीमा भन्नुहाेस)

८.१.५. तपाईंकाे परिवारले उपभोग गर्ने जमिन मध्ये बारी कति छ ? (राेपनीमा भन्नुहाेस)

८.१.६. तपाईंकाे खेतमा सिंचाई सुविधा छ कि छैन ?

८.१.७. तपाईंकाे खेत मध्य १२ महिने सिंचाई कति रोपनीमा छ ? (राेपनीमा भन्नुहाेस)

८.१.८. खेती नगरि बाझो रहेको जमिन कति छ ? (राेपनीमा वा कठ्ठा वा हेक्टर वा व.मि.भन्नुहाेस)

९. अन्नबाली उत्पादन विवरण

अन्नबालीकाे विवरण

अन्नबाली उत्पादन (क्विन्टलमा)

अन्न खेति गरिएकाे क्षेत्रफल लेख्नुहाेस ।

बिक्रि परिमाण (क्विन्टलमा)

कति किन्नु हुन्छ (क्विन्टलमा)

अन्नबालीकाे विवरण

अन्नबाली उत्पादन (क्विन्टलमा)

अन्न खेति गरिएकाे क्षेत्रफल लेख्नुहाेस ।

बिक्रि परिमाण (क्विन्टलमा)

कति किन्नु हुन्छ (क्विन्टलमा)

+

१०. दालबाली उत्पादन विवरण

दालहनबालीकाे सूची

दाल उत्पादन (क्विन्टलमा)

दाल खेती गरिएकाे क्षेत्रफल

दाल बिक्रि परमाण (क्विन्टलमा)

+

११. तेलहन उत्पादन विवरण

तेलहन बालीकाे सूची

तेलहन उत्पादन (क्विन्टलमा)

तेल खेती गरिएकाे क्षेत्रफल

तेल बिक्रि परमाण (क्विन्टलमा)

+

१२. तरकारी उत्पादन विवरण

तरकारीबालीकाे सूची

तरकारी उत्पादन (क्विन्टलमा)

तरकारी उत्पादन क्षेत्रफल (कठ्ठा वा राेपनीमा)

तरकारी बिक्रि परमाण (क्विन्टलमा)

+

१३. नगदेबाली उत्पादन विवरण

नगदेबालीकाे सूची

नगदेबाली उत्पादन (क्विन्टलमा)

नगदेबाली उत्पादन क्षेत्रफल (कठ्ठा वा राेपनीमा)

नगदेबाली बिक्रि परमाण (क्विन्टलमा)

+

१४. फलफुल उत्पादन विवरण

फलफुल खेतीकाे सूची

फलफुल उत्पादन (क्विन्टलमा)

फलफुल उत्पादन क्षेत्रफल (कठ्ठा वा राेपनीमा)

फलफुल खेती गरिएकाे क्षेत्रकाे इकाई

फलफुल बिक्रि परमाण (क्विन्टलमा)

+

१५. परिवारले कुनै चाैपाया तथा पशुपंक्षी पालेकाे छ ?

१५.१.. दुधजन्य चाैपायकाे विवरण

दुधजन्य चाैपायाकाे सूची

पशुकाे संख्या

दैनिक दुध उत्पादन (लिटरमा)

दुध बिक्रिबाट हुने वार्षिक अाम्दानी (रु हजारमा)

+

१५.२.. मासु तथा अन्य प्रयाेजनकाे लागि पालिने चाैपायकाे बिवरण

मासु तथा अन्य प्रयाेजनकाे लागि पालिने चाैपायकाे सूची

मासुजन्य पशुकाे संख्या

मासु बिक्रि (केजीमा)

उन (के.जि.)

मासु, उन, छाला, हड्डी बिक्रिबाट वार्षिक अाम्दानी (रु हजारमा)

+

१५.३. पंक्षी उत्पादन बिवरण

पंक्षीहरूकाे सूची

पंक्षीकाे संख्या

वार्षिकरूपमा अण्डा उत्पादन (गाेटामा)

वार्षिक रुमा पंक्षीकाे मासु बिक्री (केजीमा)

मासु र अण्डा बिक्रिबाट हुने वार्षिक अाम्दानी (रु हजारमा)

+

१६. माछा, माैरी र रेशमपालन सम्बन्धी बिवरण

१६.१. माछा पालन सम्बन्धी बिवरण

१६.१.१. तपाईंकाे घरमा माछा पालन गर्नु भएकाे छ ?

१६.१.१.१. यदि माछापालन गर्नु भएकाे भए कतिवटा पाेखरी छन् ?

१६.१.१.२. जम्मा पाेखरीकाे क्षेत्रफल कति छ ?

१६.१.१.३. वार्षिक माछा उत्पादन (केजीमा)

१६.२. माैरीपालन सम्बन्धी बिवरण

१६.२.१. घरमा माैरीपालन गर्नु भएकाे छ ?

१६.२.१.२. यदि माैरी पाल्नु भएकाे भए कति घर छन् ?

१६.२.१.३. वार्षिक रूपमा मह कति केजी उत्पादन गर्नु हुन्छ ?

१६.३. रेशम खेती सम्बन्धी बिवरण

१६.३.१. तपाईंकाे घरमा रेशम खेती गर्नु भएकाे छ ?

१६.३.१.१. रेशम खेती गर्नु भएकाे भए कति काेयाे छन् ?

१६.३.१.२. वार्षिक रूपमा रेशम कति उत्पादन गर्नु हुन्छ ?

१७. आर्थिक क्षेत्रकाे जानकारी

१७.१. परिवारकाे कुनै सदस्यकाे बैंक तथा वित्तीय संस्थामा खाता छ ?

१७.१.१.१. तपाईंको परिवारका सदस्यकाे बैंक तथा वित्तीय संस्थामा खाता छ भने कहाँ छ ?

१७.१.१. तपाईंकाे परिवारकाे सरदर वार्षिक आम्दानी कति छ ? (रु हजारमा उल्लेख गर्नुहाेस)

अन्नवालिबाट आम्दानी कति हुन्छ ?

फलफुलबाट आम्दानी कति हुन्छ ?

पशुपन्छी पालनबाट आम्दानी कति हुन्छ ?

तरकारीबाट आम्दानी कति हुन्छ ?

जडिवुटीबाट आम्दानी कति हुन्छ ?

श्रमबाट आम्दानी कति हुन्छ ?

व्यापारबाट आम्दानी कति हुन्छ ?

वैदेशिकबाट आम्दानी कति हुन्छ ?

जागिरबाट आम्दानी कति हुन्छ ?

अन्यबाट आम्दानी कति हुन्छ ?

१७.१.२. तपाईंकाे परिवारकाे सरदर वार्षिक खर्च कति छ ? (रु हजारमा उल्लेख गर्नुहाेस)

खानामा खर्च कति हुन्छ ?

लता कपडामा खर्च कति हुन्छ ?

शिक्षामा खर्च कति हुन्छ ?

स्वास्थ्यमा खर्च कति हुन्छ ?

चाडपवमा खर्च कति हुन्छ ?

कृषि कायमा खर्च कति हुन्छ ?

ईन्धनमा कति खर्च हुन्छ ?

मोबाई वा ईन्टरनेटमा कति खर्च हुन्छ ?

अन्यमा खर्च कति हुन्छ ?

१७.२. तपाईंको परिवारले गत १ बर्षमा ऋण लिएको छ कि छैन ?

१८. परिवारकाे उत्पादन वा कमाइले तपाईंकाे परिवारलाई कति महिना खान पुग्छ ?

२०. घर सम्बन्धी विवरण

२०.२. तपाईंकाे कति वटा घर छन् ?

२०.३. तपाईंकाे घरमा जम्मा कति वटा काेठा छन् ?

२०.६. तपाईं बसेकाे घरकाे स्वामित्व कस्ताे हाे ?

२०.७. तपाईं बस्ने घरकाे छानाकाे प्रकार कस्ताे हाे ?

२०.८. तपाईं बसेकाे घरकाे जग कस्ताे हाे ?

२०.८.१. घरको गाह्रो कस्तो छ ?

२०.९. तपाईं बसेकाे घर भवन मापदण्ड अनुसार बनेकाे छ ?

२०.९.१. यदि छ भने नक्शा पास गर्नु भएको छ ?

२०.१०. तपाईं र तपाईंकाे परिवार बसेकाे घर भूकम्प प्रतिराेधी हाे कि हाेइन ?

२०.११ तपाईंको घर २०७२ को भूकम्पबाट क्षति भएको हो ?

२०.११.१ यदि हो भने अनुदान पाउनु भयो ?

२०.११.२ यदि पाउनु भएको भए कति किस्ता पाउनु भयो ?

२०.११.३ यदि अनुदान पाउनु भएको भए तपाईंको घर बनाउनु भयो त ?

अनुसूची १० ख: संस्थागत तथ्याङ्क संकलन/सर्वेक्षण फाराम

खण्ड १: जनसंख्या विवरण

१.१ परिचय

१.१.१ प्रदेशको नाम (नं.) :

कोड :

१.१.२ जिल्लाको नाम :

कोड :

१.१.३ स्थानीय तहको नाम :

कोड :

१.१.४ गाउँ/नगर केन्द्रको जियोकोड :

१.२ व्यक्तिगत घटना विवरण (प्रत्येक वर्षको चैत्र मसान्तसम्म दर्ता भएका विवरण अनुसार)

वडा नम्बर	जन्म	मृत्यु	विवाह	सम्बन्ध विच्छेद (जोडी)	बसाइँसराइ	
					आएको	गएको
१						
२						
३						
४						
५						
६						
७						
८						
९						
जम्मा						

१.३ सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रम विवरण (गत आ.व.को १ वर्षको विवरण लिने)

रकम रु.हजारमा

वडा नम्बर	ज्येष्ठ नागरिक			एकल महिला		पूर्ण अपाङ्ग			आंशिक अपाङ्ग			बाल सुरक्षा अनुदान			दलित वर्ग		
	म	पु	रकम	म	रकम	म	पु	रकम	म	पु	रकम	म	पु	रकम	म	पु	रकम
१																	
२																	
३																	
४																	
५																	
६																	
७																	
८																	
९																	
जम्मा																	

२.४ आधुनिक पशुपालन (फार्म) सम्बन्धी विवरण

पशुपालन फर्म (गाई, भैसी, बाख्रा, बंगुर र कुखुरा) को नाम	वडा नम्बर	फर्म रहेको ठेगाना (स्थान)	वार्षिक उत्पादन			प्रोपाईटरको नाम	रोजगारी संख्या	
			उत्पादित वस्तु	इकाई	परिमाण		महिला	पुरुष
जम्मा								

२.५ कृषि तथा पशुसेवासँग सम्बन्धित मानव संसाधन (संख्या)

वडा नम्बर	व्यावसायिक/अगुवा कृषक	सक्रिय ग्रामीण कृषि कार्यकर्ता (जेटीए)	सक्रिय ग्रामीण पशुस्वास्थ्य कार्यकर्ता	व्यावसायिक नर्सरी संचालक
१				
२				
३				
४				
५				
६				
७				
८				
९				
जम्मा				

२.६ कृषि तथा पशु सेवासँग सम्बन्धित सामुदायिक संस्था तथा समूहको विवरण (संख्या)

वडा नम्बर	कृषक समूह			पशुपालन समूह			व्यावसायिक कृषि फर्म			कृषि सहकारी			एग्रोभेट तथा विउ विजन केन्द्र संख्या	कोल्ड स्टोर तथा रष्टिक स्टोर संख्या	जैविक वा कम्पोस्ट मल उत्पादन केन्द्र संख्या
	समूह संख्या	सदस्य		समूह संख्या	सदस्य		फर्म संख्या	सदस्य		सहकारी संख्या	सदस्य				
	म	पु	म	पु	म	पु	म	पु	म	पु	म	पु			
१															
२															
३															
४															
५															
६															
७															
८															
९															
जम्मा															

२.७ घट्ट, मिल तथा संकलन तथा प्रसोधन सम्बन्धी विवरण

वडा नम्बर	पानी घट्ट संख्या		चिस्यान केन्द्र	कुटानी, पिसानी र पेलानी (मिल) संख्या			संकलन तथा प्रसोधन केन्द्र			विक्री केन्द्र वा कोसेली घर
	परम्परागत	सुधारिएको		पानी मिल	डिजेल मिल	विद्युत मिल	कृषि	जडिबुटी	उद्योग	
१										
२										
३										
४										
५										
६										
७										
८										
९										
जम्मा										

२.८ उत्पादन तथा सेवामूलक उद्योग सम्बन्धी विवरण (उद्योग तथा पर्यटन)

उद्योगको नाम तथा ठेगाना	वडा नम्बर	उद्योगको स्वामित्व (सरकारी, पब्लिक निजी, सहकारी)	उद्योगको प्रकार (लघु, घरेलु, साना, मझौला तथा ठूला आदी)	प्रत्यक्ष रोजगारी जना			उत्पादन हुने वस्तु र सेवाको नाम	उत्पादित वस्तु र सेवा बाट भएको बार्षिक आम्दानी (रु हजारमा)
				महिला	पुरुष	जम्मा		
ठूला								
मध्यम								
साना								
घरेलु								
लघु								
जम्मा								

२.९ व्यापार तथा व्यवसाय सम्बन्धी विवरण (किराना, मासु, तरकारी, फलफूल आदि)

व्यापार तथा व्यवसाय संचालक तथा कम्पनीको नाम	वडा नम्बर	व्यापार र व्यवसायको किसिम (*कोड प्रयोग गर्ने)	पसलको प्रकार	व्यापार व्यवसायको स्वामित्व (एकल, साभेदारी र सहकारी)	वार्षिक कारोबार (रु. हजारमा)

* व्यापार र व्यवसायको किसिम कोड: १. किराना वा व्यापारिक वस्तु, २. मासु विक्री केन्द्र, ३. तरकारी तथा फलफूल विक्री केन्द्र, ४. दुध चिस्यान तथा विक्री केन्द्र, ५. निर्माण सामग्री, ६. औषधी पसल वा क्लिनिक, ७. मर्मत सेवा केन्द्र, ८. इलेक्ट्रिकल तथा इलेक्ट्रोनिकस पसल, ९. होटेल तथा रेष्टुरेण्ट, १०. कपडा तथा फेन्सी

२.१० धार्मिक, ऐतिहासिक तथा पर्यटकीय स्थल सम्बन्धी विवरण

स्थलको नाम	वडा नम्बर	भौतिक पूर्वाधार			स्वामित्व (नीजि, पब्लिक लि., सामुदायिक)	विशेषता (धार्मिक, साँस्कृतिक, ऐतिहासिक, पर्यटकीय र अन्य)	वार्षिक पर्यटक आगमन संख्या
		सडकको पहुँच पुगेको/नपुगेको	होटल, लज, रेष्टुराँ संख्या	नजिकको बजार केन्द्र सम्मको दूरी (कि.मी.)			

२.१० होटेल, रिसोर्ट, रेष्टुरेण्ट र होमस्टे सम्बन्धी विवरण

नाम	वडा नम्बर	स्थान	क्षमता		होटेलको प्रकार (आवासीय, रिसोर्ट, होमस्टे, रेष्टुरेण्ट, अन्य)	होटेलको स्तर (स्टार, नन स्टार र अन्य)	वार्षिक पर्यटक (संख्या)	
			कोठा संख्या	वेड संख्या			आन्तरिक	वाह्य (विदेशी)

२.११ कृषि बजार तथा हाट बजार सम्बन्धी विवरण

कृषि बजार			हाट बजार (कृषि बजार बाहेक)			
कृषि बजारस्थलको नाम	वडा नम्बर	उपलब्ध प्रमुख पूर्वाधारहरु	हाट बजारस्थलको नाम	वडा नम्बर	हाट बजार लाग्ने दिन वा वार	उपलब्ध प्रमुख पूर्वाधार
थोक बजार						
खुद्रा बजार						

खण्ड ग: सामाजिक विकास

३.१. शैक्षिक तथा मानव संसाधन

३.१.१ विद्यालयको भौतिक अवस्था

बाल विकास केन्द्र तथा विद्यालयको नाम	वडा नम्बर	भवन संख्या		कोठा संख्या		पुस्तकालय र अध्ययन केन्द्र (छ/छैन)	प्रयोग-शाला	डेस्क/वेञ्चको क्षमता (जना)	खेलमैदान क्षेत्रफल (वर्ग मी.)	कम्पाउण्ड वालको किसिम (तारवार, कच्ची, पक्की पर्खाल)	चर्पीको सुविधा (छ/छैन)	स्वच्छ खानेपानी (छ/छैन)
		कु	कु	कु	कु							

३.१.२ तहगत रूपमा विद्यालय (सामुदायिक, संस्थागत, मदरसा, गुम्बा) तथा विद्यार्थी संख्या

विद्यालयको नाम	वडा नम्बर	विद्यालयको किसिम (सामुदायिक, संस्थागत, मदरसा, गुम्बा)	पूर्व प्राथमिक			आधारभूत (१-८)			माध्यमिक (९-१२)			जम्मा		
			छात्रा	छात्र	जम्मा	छात्रा	छात्र	जम्मा	छात्रा	छात्र	जम्मा	छात्रा	छात्र	जम्मा
जम्मा														

३.१.३ कलेज तथा विद्यार्थी संख्या

कलेज/क्याम्पसको नाम	वडा नम्बर	संकाय	पढाई हुने तह	पढाई हुने प्रमुख विषयहरु	विद्यार्थी संख्या		
					छात्रा	छात्र	जम्मा
क. अप्राविधिक							
१.							
२.							
ख. प्राविधिक							
१.							
२.							
जम्मा							

३.१.६ विद्यार्थी उत्तीर्ण दर

विद्यालयको नाम, स्थान र किसिम (सामुदायिक, संस्थागत, मदरसा र गुम्बा)	वडा नम्बर	जम्मा विद्यार्थी		आधारभूत शिक्षा पूरा गर्ने विद्यार्थी		छात्रवृत्ति वा अन्य सुविधा पाउने विद्यार्थी		दिवा खाजा खान पाउने विद्यार्थी		कक्षा ९ मा प्राविधिक विषयमा भर्ना हुने विद्यार्थी		विज्ञान विषयमा कक्षा ११ मा भर्ना हुने विद्यार्थी	
		छात्र	छात्रा	छात्र	छात्रा	छात्र	छात्रा	छात्र	छात्रा	छात्र	छात्रा	छात्र	छात्रा

३.१.७ शैक्षिक गुणस्तर सम्बन्धी विवरण

विद्यालयको नाम, ठेगाना र किसिम	वडा नम्बर	अपाङ्ग विद्यार्थी स्रोत कक्षा (भएको/नभएको)	CBEGRA कार्यान्वयन (भएको/नभएको)	एकीकृत पाठ्यक्रम (भएको/नभएको)	इन्टरनेट सुविधा (भएको/नभएको)	छुट्टै प्रधानाध्यापक दरबन्दी (भएको/नभएको)

३.१.८ बालमैत्री शिक्षा सम्बन्धी विवरण

विद्यालयको नाम र ठेगाना	वडा नम्बर	विद्यालय शान्ति क्षेत्र कार्यान्वयन (भएको/ नभएको)	विद्यालय सुधार योजना अद्यावधिक (भएको/ नभएको)	बाल क्लब गठन (भएको/ नभएको)	बालमैत्री शिक्षण विधिको प्रयोग (भएको/ नभएको)

३.१.९ छात्रवृत्ति तथा लक्षित सुविधाको विवरण

विद्यालयको नाम र ठेगाना (किसिम र तह)	वडा नम्बर	छात्रवृत्तिको किसिम अनुसार											
		दलित		अपाङ्ग		छात्रा	विपन्न		जेहेन्दार		अन्य सुविधा		
		छात्र	छात्रा	छात्र	छात्रा		छात्र	छात्रा	छात्र	छात्रा	छात्र	छात्रा	

३.२ स्वास्थ्य तथा पोषण विवरण

३.२.१ स्वास्थ्य संस्था विवरण

स्वास्थ्य संस्थाको नाम र ठेगाना	वडा नम्बर	संस्थाको प्रकार *	स्वास्थ्यकर्मी		शैया संख्या	सेवा तथा सुविधा (उपलब्ध छ/छैन)											
			स्वीकृत दरबन्दी	पूर्तिको अवस्था		प्रसूति सेवा	ल्याव	क्लिनिक	एक्सरे सेवा	परिवार नियोजन	खोप सेवा	एस सिटि	परामर्श सेवा	सुरक्षित मातृत्व सेवा	रक्त संचार सेवा		

*१. अस्पताल, २. प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र, ३. स्वास्थ्य चौकी, ४. निजी अस्पताल, ५. आयुर्वेद स्वास्थ्य केन्द्र, ६. आँखा उपचार केन्द्र, ७. प्रसूति गृह, ८. बाल अस्पताल, ९. मानसिक अस्पताल, १०. प्राकृतिक चिकित्सालय, ११. रक्त संचार केन्द्र, १२. एचआईभि परीक्षण तथा परामर्श केन्द्र, १३. शहरी स्वास्थ्य केन्द्र, १४. सामुदायिक स्वास्थ्य इकाई, १५. निजी क्लिनिक, १६. शिक्षण अस्पताल १७. फार्मसी १८. अन्य

३.२.३ चिकित्सक तथा स्वास्थ्यकर्मीको विवरण

स्वास्थ्य संस्थाको नाम र ठेगाना	वडा नम्बर	प्रकार	कार्यरत स्वास्थ्यकर्मीको संख्या													
			विशेषज्ञ चिकित्सक	सामान्य चिकित्सक	हे.अ.	नर्स	अहेव	अनमी	ल्याव टेक्निसियन	अन्य	अन्य					

३.२.४ खोप तथा पोषण सम्बन्धी विवरण

वडा नम्बर	बालबालिका संख्या			खोप लिने बालबालिका संख्या					५ वर्ष मुनीका बालबालिका	
	१ वर्ष मुनिका	२ वर्ष मुनिका	५ वर्ष मुनिका	विसिजि	पेण्टाभ्या-लेण्ट*	पोलियो तेश्रो	दादुरा /रुबेला	जापानिज इन्सफलाइटिस (जे.ई.)	बृद्धि अनुगमन गरिएका	बृद्धि अनुगमन गरिएका मध्ये कृपोषित

*डिपिटी, हेपबि, हिपबि३

३.२.५ सुरक्षित मातृत्व सम्बन्धी विवरण

वडा नम्बर	गत बर्षको गर्भवती/प्रसूति भएका महिला संख्या	टि.टि. खोप लिने गर्भवती		गर्भावस्थाको ४ पटक जाँच गराउने गर्भवती संख्या	प्रसूति भएको आधारमा गर्भवतीको संख्या		
		टी.टी. १ (पहिलो जाँचमा)	टी.टी. २ (पहिलो खोप लिएको एक महिना पछि)		स्वास्थ्य संस्थामा	दक्ष स्वास्थ्य कर्मीको सहयोगमा घरमा	स्वास्थ्यकर्मीको अनुपस्थितिमा घरमा
१							
२							
३							
४							
५							
६							
७							
८							
९							
	जम्मा						

३.२.७ सुरक्षित मातृत्व सम्बन्धी विवरण

वडा नं.	गर्भावस्था/प्रसूति अवस्था/सुत्केरी पछिको ६ हप्ताभित्र मृत्यु भएका महिला	जीवित नवजात शिशु संख्या	मृत जन्म नवजात शिशु	जन्मेको २८ दिनभित्र मृत्यु भएका नवजात शिशु	१५-५९ बर्षका महिलाको संख्या	परिवार नियोजनको साधन प्रयोग गर्ने				महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविका संख्या
						महिला		पुरुष		
						स्थायी	अस्थायी	स्थायी	अस्थायी	
१										
२										
३										
४										
५										
६										
७										
८										
९										
	जम्मा									

३.२.९ गाउँपालिका/नगरपालिकाभित्र देखा परेका प्रमुख रोग र तिनको उपचार सम्बन्धी विवरण

क्र.सं.	रोगको नाम	रोगी/विरामी संख्या	उपचार भएको संख्या	फलोअप गरिएको संख्या	रेफर गरिएको संख्या	मृत्यु भएको संख्या
१	निमोनिया					
२	भाडा पखाला					
३	मलेरिया					
४	कालाजार					
५	क्षय रोग (टिबी)					
६	कुष्ठ रोग					
७	रक्तचाप					
८	मुटु रोग					
९	ग्यास्ट्रिक/अल्सर					
१०	पक्षघात					
११	एचआइभि एड्स					
१२	क्यान्सर					
१४	मधुमेह (चिनी रोग)					
१५	दम (स्वासप्रश्वास)					
१६	प्रसूतिजन्य रोग					
	जम्मा					

नोट :- स्वास्थ्य संस्थामा सवैभन्दावढी आएका १० वटा रोगहरुको नाम क्रमशः लेख्ने (रोगको नाम सूची राख्ने)

३.३ युवा तथा खेलकूद र मनोरञ्जन

३.३.१ खेलमैदान, पार्क, पिकनिक स्थल तथा मनोरञ्जन स्थल सम्बन्धी विवरण

वडा नम्बर	स्थलको नाम	उपयोग (१. खेलकूद २. प्रदर्शनी, ३. मनोरञ्जन, ४. पिकनिक)	क्षेत्रफल/आकार (वर्ग मि.)	स्वामित्व (सरकारी, सामुदायिक, निजी, पब्लिक लि. वा अन्य)	आम्दानी (वार्षिक रु)	सेवाग्राही/आगन्तुक संख्या (वार्षिक)
१						
२						
३						
४						
५						
६						
७						
८						
९						

३.३.२ व्यावसायिक खेलाडीको विवरण

वडा नम्बर	खेलाडीको नाम	लिङ्ग	उमेर	खेलको नाम	खेलाडीको स्तर (राष्ट्रिय, क्षेत्रीय, जिल्लास्तर)	पाएको सम्मान वा पुरस्कार

३.३.३ मुख्य चाड, पर्व तथा मेला जात्रा सम्बन्धी विवरण

वडा नम्बर	मनाइने चाडपर्व, जात्रा र मेला	स्थान	मनाउने समय	मुख्य विशेषता (धार्मिक, ऐतिहासिक, मनोरञ्जन)	कैफियत

३.४ महिला, बालबालिका, अपाङ्ग भएका तथा लक्षित वर्ग सम्बन्धी विवरण

३.४.१ बालगृह सम्बन्धी विवरण

वडा नं.	बालगृहको नाम	रहेको स्थान	आश्रित बालबालिकाको संख्या			सहयोगी संस्था
			बालक	बालिका	जम्मा	

३.४.२ संचालित वृद्धाश्रम सम्बन्धी विवरण

वडा नम्बर	वृद्धाश्रमको नाम	रहेको स्थान	संरक्षित ज्येष्ठ नागरिक संख्या			सहयोगी संस्था
			पुरुष	महिला	जम्मा	

३.४.३ संचालित पुनःसंस्थापना केन्द्रको विवरण

वडा नं.	पुनर्स्थापनाको नाम	रहेको स्थान	पुनर्स्थापित अपाङ्गता भएका व्यक्ति वा हिंसा पिडित			सहयोगी संस्था
			पुरुष	महिला	जम्मा	

३.४.४ वेवारिसे तथा असहाय नागरिकको विवरण

वडा नं.	वेवारिसे तथा असहाय महिला		बालबालिका		ज्येष्ठ नागरिक		अपाङ्गता भएका व्यक्ति	
	संख्या	संरक्षक	संख्या	संरक्षक	संख्या	संरक्षक	संख्या	संरक्षक

३.४.५ हिंसामा परेका महिलाको विवरण

वडा नम्बर	हिंसाको किसिमअनुसार पिडितको संख्या					
	कूटपिट	मानसिक वा गालीगलौज	अपहेलना	घरनिकाला	सम्बन्ध विच्छेद	वेचच्चिदगाक

खण्ड ४: भौतिक पूर्वाधार स्थिति विवरण

४.१ सडक मार्ग

वडा नम्बर	सडकको नाम	जोडिने वस्तीहरु		लम्बाई (कि.मि.)	प्रकार (कच्ची, ग्राभेल, कालो पत्र)	लाभान्वित जनसंख्या
		देखि	सम्म			

४.१ पैदल मार्ग

वडा नम्बर	पैदलमार्गको नाम	जोडिने वस्तीहरु		लम्बाई (कि.मि.)	लाभान्वित जनसंख्या
		देखि	सम्म		

४.२ पुल तथा पुलेसा

वडा नम्बर	पुलको नाम	पुल भएको खोला वा खोल्सीको नाम	जोडिने वस्तीहरु		भोलुङ्गे/काठे /ट्रष्ट/ पक्की	लम्बाई (मि.)	अवस्था (राम्रो, ठीकै, जीर्ण)	निर्मित साल
			देखि	सम्म				

४.३ सरकारी भवन

वडा नम्बर	भवनको नाम	भवन भएको टोलको नाम	कार्यालयको नाम	क्षेत्रफल (वर्ग मी.)		अवस्था (राम्रो, ठीकै, जीर्ण)
				जग्गा	भवन	

४.३ सार्वजनिक तथा सामुदायिक भवन

वडा नम्बर	भवनको नाम	भवन भएको टोलको नाम	के काममा प्रयोग भइरहेको छ?	क्षेत्रफल (वर्ग मी.)		अवस्था (राम्रो, ठीकै, जीर्ण)	लाभान्वित घरधुरी
				जग्गा	भवन		

खण्ड ५: वन, जैविक विविधता तथा वातावरण

५.१ वनको विवरण

वडा नम्बर	वनको किसिम	समेटेको घरधुरी	वनको नाम	क्षेत्रफल (हे.)	संचित दर (क्यू.मि./हे)	वन पैदावरको बार्षिक उत्पादन		
						काठ (क्यू.फि.)	दाउरा (भारी)	जडिबुटी (केजी)
१	राष्ट्रिय							
	सामुदायिक							
	साभेदारी							
	निजी							
	कवुलियती							
	धार्मिक							
२	राष्ट्रिय							
	सामुदायिक							
	साभेदारी							
	निजी							
	कवुलियती							
	धार्मिक							
३	राष्ट्रिय							
	सामुदायिक							
	साभेदारी							
	निजी							

वडा नम्बर	वनको किसिम	समेटेको घरधुरी	वनको नाम	क्षेत्रफल (हे.)	संचिति दर (क्यू.मि./हे)	वन पैदावरको बार्षिक उत्पादन		
						काठ (क्यू.फि.)	दाउरा (भारी)	जडिबुटी (केजी)
४	कवुलियती							
	धार्मिक							
	राष्ट्रिय							
	सामुदायिक							
	साभेदारी							
	निजी							
५	कवुलियती							
	धार्मिक							
	राष्ट्रिय							
	सामुदायिक							
	साभेदारी							
	निजी							
६	कवुलियती							
	धार्मिक							
	राष्ट्रिय							
	सामुदायिक							
	साभेदारी							
	निजी							
७	कवुलियती							
	धार्मिक							
	राष्ट्रिय							
	सामुदायिक							
	साभेदारी							
	निजी							
८	कवुलियती							
	धार्मिक							
	राष्ट्रिय							
	सामुदायिक							
	साभेदारी							
	निजी							
९	कवुलियती							
	धार्मिक							
	राष्ट्रिय							
	सामुदायिक							
	साभेदारी							
	निजी							

नोट: जडिबुटी भन्नाले काठ, दाउरा र स्याउला बाहेक अन्य वन पैदावर जस्तै: जरा, पात, फूल, खोटो, रस, चोप, कोया, बिया, भुवा आदि बुझ्नु पर्दछ।

५.२ जडिबुटीको विवरण

जडिबुटीको नाम	वनको नाम	वडा नम्बर	उत्पादन (के.जि.)	बार्षिक आम्दानी (रु. हजारमा)	बार्षिक राजस्व संकलन (रु. हजारमा)
जम्मा					

५.३ राष्ट्रिय निकुञ्ज, आरक्ष र मध्यवर्ती तथा संरक्षित क्षेत्र

राष्ट्रिय निकुञ्ज, आरक्ष, र संरक्षित क्षेत्रको नाम	समेटाएका वडाहरू	जम्मा क्षेत्रफल (व.कि.मि.)	मध्यवर्ती क्षेत्रको क्षेत्रफल (व.कि.मि.)	संरक्षित र मध्यवर्ती क्षेत्रमा पर्ने घरघुरी
जम्मा				

५.३ चरन क्षेत्र

वडा नम्बर	चरन क्षेत्रको नाम	चरन हुने स्थान	क्षेत्रफल (व.कि.मि.)	चरन व्यवस्थापन प्रणाली (घुम्ती, चक्लाबन्दी, सामान्य)
जम्मा				

५.५ विपद् जोखिम तथा व्यवस्थापन

५.५.१ जोखिमयुक्त (संवेदनशील) स्थानमा वसोवास गरेका परिवार विवरण

वडा नम्बर	जोखिमयुक्त स्थान	घरघुरी संख्या						
		पहिरो	नदी कटान	बाढी	अति भिरालो	दलदल	अन्य	जम्मा

५.५.२ विपदबाट मानवीय क्षति (विगत ५ वर्षको)

वडा नम्बर	आगलागी		बाढी		पहिरो		शीतलहर		रोग महामारी		सर्पदंश		जंगली जनावरबाट क्षति		भूकम्प		अन्य (चट्याड)		
	मृत्यु	घाइते	मृत्यु	घाइते	मृत्यु	घाइते	मृत्यु	घाइते	मृत्यु	घाइते	मृत्यु	घाइते	मृत्यु	घाइते	मृत्यु	घाइते	मृत्यु	घाइते	
१																			
२																			
३																			
४																			
५																			
६																			
७																			
८																			
९																			
जम्मा																			

५.५.३ विपदको किसिम अनुसार जोखिमको समय (महिना उल्लेख गर्नुहोस्)

वडा नम्बर	विपद अनुसार जोखिमको समय (महिना)						
	आगलागी	बाढी डुवान	पहिरो	शीतलहर	रोग महामारी	सर्पको टोकाइ	जंगली जनावरबाट क्षति
१							
२							
३							
४							
५							
६							
७							
८							
९							
जम्मा							

५.५.४ विपदको असर विवरण

क्षति विवरण	विपदको क्षेत्र अनुसार क्षति विवरण								
	वडा नं.	घरगोठ		पशुपंक्षी		बाली र जग्गा जमिन		अन्य क्षति	
		परिवार	क्षति रकम (रु.)	परिवार	क्षति रकम (रु.)	परिवार	क्षति रकम (रु.)	परिवार	क्षति रकम (रु.)
आगलागी									
बाढी डुवान									
पहिरो									
शीतलहर									
रोगको महामारी									
सर्पको टोकाइ									
भूकम्प									
जंगली जनावरबाट क्षति									
हावाहुरी									
असिना र हिमपात									
अन्य									
जम्मा									

५.५.५ जोखिम पहिचान तथा क्षमता विश्लेषण

क. मानविय श्रोत						
क्र.स	संस्थाको नाम	खोज तथा उद्धार गर्न सक्ने दक्ष जनशक्ति	आगलागी नियन्त्रण गर्न सक्ने दक्ष जनशक्ति	प्राथमिक उपचार गर्न सक्ने	मनोसामाजिक परामर्शकर्ता	अन्य
१						
२						
३						
४						
५						
	जम्मा					
ख. भौतिक स्रोत सामग्रीहरू						
क्र.सं.	उपलब्ध सामग्री विवरण	संस्थाको नाम				
		गाउँ/नगरपालिका	संस्था १	संस्था २	संस्था ३	.....
१	त्रिपाल					
२	म्याट्रेस					
३	कम्बल, ब्यान्केट					
४	डिग्नीटि किट					
५	हाइजीन किट					
६	वेवी किट					
७	इसिडी किट					
८	स्टुडेण्ट किट					
९	सेल्टर किट					
१०	फस्ट एड किट					
११	डुंगा					
१२	लाइफ ज्याकेट					
१३	डोरी					
१४	गैठी					
१५	सावेल					
१६	फोल्डिङ. भर्याङ.					
१७	फाइर इस्टिगुइसर					
१८	सिमेन्ट कटर					
१९	गल					
२०	हेल्मेट					
ग. सामाजिक श्रोतहरू						
वडा नं	खुला चउर रहेको स्थान	आपतको समयमा अटाउन सक्ने क्षमता (जना)	सेफ सेल्टरको रुपमा प्रयोग गर्न सकिने भवन रहेको स्थान	आपतको बेला अटाउने क्षमता (जना)	हेलिकप्टर अवतरणको स्थानहरू	अन्य
१						
२						
३						
४						
५						
६						
७						
८						
घ. आर्थिक श्रोतहरू						
विपद्र जोखिम न्यूनिकरण र व्यवस्थापन कोषको रकम						
क्र.स	संस्थाको नाम	रकम रु.	स्थापना वर्ष	कोषको स्रोत		

५.५.६ विपदबाट क्षति सार्वजनिक संरचना तथा पूर्वाधार (गत १ वर्षको असरको आधारमा)

क्षति विवरण	विपदको क्षेत्र अनुसार क्षति विवरण										
	वडा नं.	विद्यालय		पुल पुलेसा		बाटोघाटो		कुलो नहर, खानेपानी		अन्य	
		संख्या	क्षति रकम (रु.)	संख्या	क्षति रकम (रु.)	कि.मी.	क्षति रकम (रु.)	संख्या	क्षति रकम (रु.)	संख्या	क्षति रकम (रु.)
वाढी डुवान											
पहिरो											
भूकम्प											
जंगली जनावरको क्षति											
अन्य											
जम्मा											

५.६.१ संरक्षित पानीमुहान, जमिन र भौतिक संरचना (नाम, स्थान, क्षेत्रफल)

संरक्षित पानीमुहान, जमिन र भौतिक संरचनाको नाम	वडा नम्बर	रहेको स्थान	संरक्षित पानी मुहान, जमिन, खेतवारी र संरचना	
			इकाई	परिमाण
संरक्षित पानी मुहान			हेक्टर	
नदी नियन्त्रण तथा उकासबाट संरक्षित क्षेत्रको नाम				
संरक्षित खेतवारीको क्षेत्रफल				
भिरालो रोकथाम तथा संरक्षित संरचना				
संरक्षित गल्छी र पहिरो			संख्या	

खण्ड ६ : संस्थागत विकास विवरण

६.१ गाउँपालिका/नगरपालिका, संघीय तथा प्रदेश कार्यालय तथा निकायहरु

क्र.स.	सरकारी कार्यालय	नाम	स्थान	वडा नं.	जनशक्ति (जना)	कार्यक्षेत्र
१.	स्थानीय तह गाउँपालिका/नगरपालिका वडा कार्यालय					
२	स्वास्थ्य संस्थाहरु अस्पताल प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र स्वास्थ्य चौकी उप स्वास्थ्य चौकी					
३	कृषि					

क्र.स.	सरकारी कार्यालय	नाम	स्थान	वडा नं	जनशक्ति (जना)	कार्यक्षेत्र
४	पशु सेवा					
५	हुलाक					
६	वन					
७	प्रहरी कार्यालय					
	जिल्ला / प्रदेश					
	इलाका					
	चौकी					
८.	अन्य कार्यालयहरु					
९.	सरकारी स्वामित्वका संस्थान, समिति आदि					

६.२ समुदायमा आधारित संस्था विवरण

६.२.१ सामुदायिक संस्था विवरण

वडा नम्बर	सामुदायिक संस्थाको संख्या										
	सामुदायिक संस्था	कृषक समूह	वन समूह	सहकारी संस्था	गैसस वा क्लब	परम्परागत समूह (वडघर, गुठी, भेजा)	आमा समूह	नागरिक सचेतना केन्द्र	टोल सुधार समिति/टोल विकास संस्था	उच्चमी समूह	अन्य..
१											
२											
३											
४											
५											
६											
७											
८											
९											
जम्मा											

६.२.२ आमा, महिला समूह तथा परम्परागत समूहको विवरण

समूह, संस्था संजालको नाम र ठेगाना	वडा नम्बर	समूहमा आवद्ध परिवार तथा सदस्य विवरण							वचत रकम (रु.)	लगानी रकम (रु.)	लगानीको मुख्य क्षेत्र
		सदस्य संख्या			समेटेको परिवार						
		महिला	पुरुष	जम्मा	दलित	जनजाति	अन्य	जम्मा			
आमा तथा महिला											
परम्परागत समूह											

समूह, संस्था संजालको नाम र ठेगाना	वडा नम्बर	समूहमा आवद्ध परिवार तथा सदस्य विवरण							वचत रकम (रु.)	लगानी रकम (रु.)	लगानीको मुख्य क्षेत्र
		सदस्य संख्या			समेटेको परिवार						
		महिला	पुरुष	जम्मा	दलित	जनजाति	अन्य	जम्मा			
कृषक तथा उद्यमी समूह											
वचत समूह											
अन्य											

६.२.३ नागरिक सचेतना केन्द्र र टोल विकास संस्थाको विवरण

नागरिक सचेतना केन्द्रको नाम र ठेगाना	वडा नम्बर	समूहमा आवद्ध परिवार तथा सदस्य विवरण							वचत रकम (रु.)	लगानी रकम (रु.)	लगानीको मुख्य क्षेत्र
		सदस्य संख्या			समेटेको परिवार						
		महिला	पुरुष	जम्मा	दलित	जनजाति	अन्य	जम्मा			
टोल विकास संस्था											
नागरिक सचेतना केन्द्र											
नागरिक मंच											

६.२.४ कृषक तथा उद्यमी तथा बचत समूहको विवरण

कृषक, उद्यमी तथा बचत समूह र संस्था नाम र ठेगाना	वडा नम्बर	समूहमा आवद्ध परिवार तथा सदस्य विवरण							वचत रकम (रु.)	लगानी रकम (रु.)	लगानीको मुख्य क्षेत्र
		सदस्य संख्या			समेटेको परिवार						
		महिला	पुरुष	जम्मा	दलित	जनजाति	अन्य	जम्मा			

६.२.५ बाणिज्य बैंक, विकास बैंक, वित्तीय संस्था, लघु वित्त तथा सहकारी संस्था सम्बन्धी विवरण

क्र.सं.	बैंक तथा सहकारी संस्थाको नाम र ठेगाना	वडा नम्बर	वार्षिक कारोबार रकम (रु.हजारमा)	लगानी रकम (रु.)	लगानीको मुख्य क्षेत्र
क.	बाणिज्य बैंक				
ख.	विकास बैंक				
ग.	वित्तीय संस्था				
घ.	लघु वित्त संस्था				
ड.	सहकारी संस्था				

६.२.६ गैर सरकारी संस्था सम्बन्धी विवरण

गैससको नाम र ठेगाना	समेटेको क्षेत्र	वार्षिक बजेट (रु.)	विषयगत क्षेत्र	जनशक्ति संख्या	सहयोगी विकास साभेदारको नाम

६.२.७ गाउँपालिका/नगरपालिकाको आय विवरण

आय शीर्षक	गत वर्ष (रु. हजारमा)		चालु वर्ष (रु हजारमा)
	अनुमानित	वास्तविक	अनुमानित
शुरु मौज्दात			
सम्पत्ती कर			
मालपोत वा भूमिकर			
व्यावसाय कर			
सवारी साधन कर			
मनोरञ्जन कर			
वहाल विटोरी शुल्क			
विज्ञापन कर			
व्यावसायिक भिडियो कर			
प्राकृतिक स्रोत उपयोग कर			
सेवा शुल्क			
दस्तुर			

आय शीर्षक	गत वर्ष (रु. हजारमा)		चालु वर्ष (रु हजारमा)
	अनुमानित	वास्तविक	अनुमानित
विक्री आय			
दण्ड जरिवाना			
अन्य आय			
राजस्व बाँडफाँड			
प्रदेश अनुदान :			
वित्तीय समानीकरण अनुदान			
सशर्त अनुदान			
विशेष अनुदान			
समपुरक अनुदान			
सङ्घीय अनुदान :			
वित्तीय समानीकरण अनुदान			
सशर्त अनुदान			
विशेष अनुदान			
समपुरक अनुदान			
जम्मा आय			

सन्दर्भ सामाग्री

- संघीय मामिला तथा स्थानीय विकास मन्त्रालय, (२०७४ वि.सं.)। गाउँ नगर वस्तुस्थिति विवरण तयारी कार्यविधि २०७४ / काठमाण्डौ: संघीय मामिला तथा स्थानीय विकास मन्त्रालय, सिंहदरवार ।
- केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग, (२०७० वि.सं.)। नेपालमा गरिवीको लघु क्षेत्र अनुमान २०६८, काठमाण्डौ: केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग थापाथली ।
- Central Bureau of Statistics, (2014). *National Population and Housing Census 2011 (Village Development Committee/Municipality)*, Kathmandu: Central Bureau of Statistics, Thapathali.
- Central Bureau of Statistics, (2014). *National Population Census 2011 (Household and Population by Sex Ward Level)*, Kathmandu: Central Bureau of Statistics, Thapathali.
- Central Bureau of Statistics, (2014). *National Population and Housing Census 2011 (Usual Activity Performed in the 12 Month and Economic Activity)*, Kathmandu: Central Bureau of Statistics, Thapathali.
- Central Bureau of Statistics, (2014). *National Population and Housing Census 2011 (Usually Active and Not Active Population and Living Arrangement of Children)*, Kathmandu: Central Bureau of Statistics, Thapathali.
- Central Bureau of Statistics, (2016). *Statistical Year Book 2015*, Kathmandu: Central Bureau of Statistics, Thapathali.
- National Planning Commission, (2014). *Nepal Human Development Report, 2014*. Kathmandu: GoN, National Planning Commission.